

BÜTÇE FAİZE, SEFALET EMEKÇİLERE

Devletler savaşa hazırlanırken, ezilen halklar ve uluslar gasbedilen haklar, daralan yaşam ve dizginsiz politik saldırılar altında hayatta kalmanın yollarını aramaya zorlanmaktadır.

özgür gelecek için
Yeni

Demokrasi

gazetesi

17 ARALIK-31 ARALIK 2025 • SAYI: 200 • FİYAT: 30 TL • ISSN: 2630-5526

çürüdükçe parçalaniyorlar

ÖRGÜTLENDİKÇE YENECEĞİZ

EMEK

4

ASGARİ ÜCRET MASASINDAN ÇIKACAK SEFALETTİR!

Ekonomik ve siyasî krizin derinleşmesiyle birlikte her geçen gün artan işsizlik, mevcut işlerin ise kölelik koşullarında ve sefalet ücretleri düzeyinde olması, hem çalışanları hem de işsizlikle boğuşanları bir çıkmaza sokmaktadır. Bu çıkmaz, işçi ve emekçileri çaresizliğe; bunun sonucu olarak da intiharlara sürüklemektedir.

DÜNYA

16

GÜNEY AMERİKA'DA TIRMANAN ABD SALDIRGANLIĞI

Yüzyıllardır G. Amerika'yı ilijine kadar sömüren, halklarına kan kusturan, zulmeden ABD emperyalizmi, kıtaya karşı yeniden büyük bir saldırı hazırlığında. Trump yönetiminin küstah emperyalist planlarını önleyebilecek tek gerçek aktör, kıtanın ezilenleri ve onların politik örgütlenmeleridir.

SAYFA 12-13-14-15

KOLEKTİF DOĞRULTU/

Marksizm'in Aşılması ve Demokratik Toplum -I

İstanbul'daki Hindistan Başkonsolosluğu önünde eylem

İstanbul'daki Hindistan Başkonsolosluğu önünde yapılan eylemde "Kagar Operasyonu Durdurulsun! Katliamlar Son Bulsun!" denildi.

Alinteri, Devrimci Hareket, Ezilenlerin Sosyalist Partisi, Kaldıraç, Komün, Mücadele Birliği, Partizan, Sosyalist Meclisler Federasyonu ve Sosyalist Mücadele İnisiyatifi'nin çağrısıyla Şişli'de bulunan konsolosluk binası önünde buluştu.

"Kagar Operasyonu Durdurulsun! Stop the Operation Kagar!" pankartının açıldığı eylemde sık sık "Kagar Operasyonu Durdurulsun", "Lal Salam, Lal Salam, Hindistan'a Lal Salam!", "Adivasi Halkı Yalnız Değildir", "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!", "Zindanlar Yıkılsın Tutsaklara Özgürlük!", "Hidma Yoldaş Ölümsüzdür!", "Basavaraj Yoldaş Ölümsüzdür!", "Yaşasın Devrimci Dayanışma!" sloganları atıldı.

Basın metni Türkçe ve İngilizce okundu.

"TALAN EDİLEN ADIVASİLERİN YAŞAM ALANIDIR"

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Hindistan'da da faşist devletin halkın çıkarları temelinde örgütlenen devrimci güçlere, halktan insanlara karşı katliamlar gerçekleştirdiği belirtilen açıklamada bu katliamların arkasındaki esas gücün ezilen ülkelerin toprağını,

ormanlarını, sularını; yeraltı ve yer üstü kaynaklarını, insan gücünü yağmalayan emperyalistler olduğu vurgulandı.

"Bugün yürütülen Kagar Operasyonu, doğrudan halk düşmanı bir harekâttir. Amaç, uluslararası maden ve sanayi tekellerine alan açmak; Hindistan'ın doğal zenginliklerini küresel tekelleri şirketlere devretmektir. Bunun için yapılanlar geniş ve kapsamlı bir çevre tahribatına yol açmaktadır." denildi.

Açıklamada "18 Kasım'da Hindistan'da, tedavi altında bulunan Madvi Hidma on bir yoldaşıyla beraber esir alınmış ve ardından katledilmiştir. Kagar Operasyonu kapsamında gerçekleştirilen bu saldırı, Hindistan devletinin yıllardır sürdürdüğü sistematik katliamların son halkasıdır. Madvi Hidma, ondan önce katledilen Maoist hareketin önderi Basavaraj ve tüm Naksalit hareketi, emperyalist talan politikalarına karşı

yürütülen haklı mücadelenin temsilcileridir. İnşa ettikleri Devrimci Halk Komiteleri aracılığıyla yoksul halk su kanallarına kavuştu, eğitim ve sağlık olanakları sağladı. Kagar Operasyonu sırasında birçok yerde bu olanaklar dağıtıldı, yıkıldı, yok edildi. Yerine hiçbir şey de konmadı. Halk yeniden yoksunluğa mahkûm edildi. Adivasi topluluklarının bu harekete sahip çıkmasının nedeni açıktır: Talan edilen onların toprakları, ormanları ve sularıdır; yağmalanan onların yaşam alanlarıdır." denildi.

"TÜM DÜNYA HALKLARINI MÜCADELEYE ÇAĞIRIYORUZ"

Açıklamada ezilen Hindistan halkının ve Maoistlerin mücadelesine sahip çıkma çağrısı yapılarak şunlar söylendi: "Biz, Hindistan halkının adalet, özgürlük ve eşitlik mücadelesinin yanında olduğumuzu bir kez daha ilan ediyoruz. Tüm dünya halklarını Hindistan'daki katli-

amlara karşı Hindistanlı devrimcileri sahiplenmeye, emperyalizmin talan ve yağma siyasetine karşı mücadeleye çağırıyoruz."

TALEPLER SIRALANDI

1. Halka karşı işlenen tüm suçları derhal durdurun. Yargısız infaz, işkence, keyfi gözaltı ve tüm devlet şiddeti uygulamalarına son verin; Adivasilerin ve diğer yerli toplulukların yaşam alanlarını talana açan projeleri iptal edin.
2. Kagar Operasyonuna son verin. Madvi Hidma ve Madakam Raje dâhil olmak üzere Kagar Operasyonu kapsamında gerçekleştirilen tüm katliamlar için bağımsız bir soruşturma komisyonu kurun ve sorumlu failleri yargı önüne çıkarın.
3. Adivasilerin toprak, orman ve su üzerindeki kolektif haklarını tanıyın; doğal kaynakların tekelleri şirketlere devredilmesine son verin.
4. Halkın çıkarları için ve doğanın tahribatına karşı mücadele edenlere "siyasî tutsak" statüsü tanınsın; hapishanelerdeki yaşam koşulları düzeltilsin, hasta tutsakların tedavisi önündeki engeller kaldırılсын, uzun süredir hapis tutulan ve tedavi edilmeyen tutsaklar koşulsuz serbest bırakılсын.

Partizan okurları Esenyurt'ta kahvaltıda buluştu

Partizan okurları, Esenyurt'ta düzenlenen kahvaltıda bir araya gelerek güncel sürece dair tartışmalar yürüttü.

Esenyurt'ta işçi ve emekçilerle buluşan Partizan okurları; asgari ücret, bütçe görüşmeleri ve güncel sorunlar üzerine değerlendirmelerde bulundu. Halkı yoksulluğa, açlığa ve sefaletle mahkûm eden politikalara karşı yürütülmesi gereken mücadelenin zorunluluğu ve temel ilkeleri üzerine sohbetler gerçekleştirildi.

Tekstil sektöründeki kriz, bütçe görüş-

melerinde sendikaların aldığı tutum, 2026 bütçesinde kadınlara ayrılan 51 kuruşluk pay ve sömürünün önümüzdeki süreçte daha da derinleşeceğine dair tespitler ele alındı. Gündemin takip edilmesi ve yorumlanmasında doğru politik hattın izlenmesi ve çalışmalarımızın güçlendirilmesi için Yeni Demokrasi Gazetesi'nin okunması ve okutulmasının önemine değinildi. Yapılan tartışmalar, örgütlenmenin ve mücadelenin güncel ve acil bir ihtiyaç olduğu bu mücadelede omuz omuza olmanın zorunluluğu vurgusuyla tamamlandı.

Partizan: "Asgari değil, insanca yaşamak için örgütlenelim"

Partizan tarafından "Asgari Değil, İnsanca Yaşamak için Örgütlenelim" şiarıyla yapılan çalışmalar Avcılar, Esenyurt, 1 Mayıs, Sarıgazi ve Tuzla'da devam ediyor.

Asgari ücret görüşmeleri henüz başlamamışken yoksullukla cebelleşen halkın gündemi asgari ücret olmaya devam ediyor. TÜİK'in işçi ve emekçilerin tepkisini çeken enflasyon oranlarıyla 2026 yılının asgari ücreti belirlenecek. Patronlar, devlet ve sendika ağaları da bu oranlara yakın işçi ve emekçilerin katılımı, sözü olmadan onların yeni yıldaki ücretini belirleyecekler.

Partizan, işçi ve emekçiler ile onların

gerçek sözcülerinin olmadığı bir masada konuşulmasını teşhir ederken sefalet ücretine mahkûm edilen işçi ve emekçileri örgütlenmeye çağırıyor.

Yapılan bildiri dağıtımlarıyla sömürü düzenine karşı örgütlenmenin zorunluluğu vurgulanarak işçi ve emekçileri hakları için mücadele etmeleri çağrısında bulunuldu.

"Güvencesizliğe, düşük ücrete, her türden örgütlenme engellerine, emek karşıtı yasalara, iş cinayetlerine, baskıya ve keyfiliğe karşı tek bir yolumuz var: Birleşmek, örgütlenmek, birlikte mücadele etmek!" diyen Partizan, zaferin ancak bu yolla geleceğine dikkat çekti.

POLİTİK
GÜNDEMBÜTÇE FAİZE,
SEFALET EMEKÇİLERE

Gelecek, hâlâ organize hareket edebilen; ancak çürümüş mekanizması derin çatlaklarla sarsılan emperyalist sistem ve ona bağımlı gerici güçlerin ellerinde şekillenmektedir. Bu çürümüş düzen, krizini yönetebilmek adına toplumu daha derin bir yıkıma sürüklerken, örgütsüz geniş kitleler ekonomik yoksulluk ve politik yoksunluk içinde, en temel yaşamsal ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanacakları belirsiz bir girdabın içine itilmektedir. Devletler savaşa hazırlanırken, ezilen halklar ve uluslar gasbedilen haklar, daralan yaşam ve dizginsiz politik saldırılar altında hayatta kalmanın yollarını aramaya zorlanmaktadır.

Bu koşullara odaklanmış mücadele-mizin tam bir yoğunlaşmayla yürütülmesi artık bir tercih değil, tarihsel bir zorunluluktur. Aksi halde dayatılan şey, amaçsız, hedefsiz ve tükenişe sürüklenen bir yaşam girdabıdır. Bu koşullar, biriken öfke, derinleşen huzursuzluk ve keskinleşen çelişkilerle birlikte, mevcut düzenin sürdürülemezliğini ilan eden ve değişimi kaçınılmaz kılan nesnel bir zemini de yaratmaktadır.

Dünyaya hükmeden gerici, kitleleri görece rahat yönetmenin sunduğu imkânları, daha güçlü saldırıların zemini ve daha pervasız hareket edebilmenin konforu olarak değerlendirmektedir. Bu elverişli koşullar, emperyalistlerin aynı zamanda kendi aralarındaki çelişkilere daha fazla yoğunlaşmasını ve bu çelişkilerin onları daha sert biçimde karşı karşıya getirmesini de beraberinde getirmektedir.

ABD EMPERYALİZMİNİN OYUN PLANI

ABD emperyalizmi, yaşadığı kan kaybını durdurmanın ve tüm çelişkileri kendisini merkeze alacak şekilde ele alarak gücünü yeniden kazanmanın çabasıdır. Rakip emperyalist güçlerle ilişkisini gevşek ve sorunlu bir zeminde sürdürürken ABD, çözülme potansiyeli taşıyan ittifaklarına sopa göstermektedir. Ukrayna-Rusya barış sürecinde, ekonomik olanakları genişletme hesabının yanı sıra Avrupalı müttefiklerini etrafında daha sıkı kenetlemeye çalışmaktadır. Pakistan-Hindistan çelişkisinde bu güçlerin bağımlılık ilişkilerini derinleştirirken, Pasifik-Asya hattında Çin odaklı çelişkilerin örgütlenmesine

yoğunlaşmaktadır. Orta Doğu’yu yeniden şekillendirme hedefi, dar bir coğrafi müdahale olmaktan çıkmış; doğuda Hindistan’ı, batıda Avrupa’yı, kuzeyde Kafkasya’yı ve güneyde Afrika’yı kapsayan geniş bir emperyalist yeniden dizayn hamlesine dönüşmüştür. Bu devasa coğrafyada, tutkalını ekonomik ilişkilerin oluşturacağı yeni bir politik yapı yaratma yönelimi, bir süredir daha belirgin ve bütünlüklü bir planla yürütülmektedir. Potansiyel direnç odakları ya dağıtılmakta, ya tasfiye edilmekte ya da bütünüyle hâkim çizgiye uyumlu hale gelmeye zorlanmaktadır. Süreç; büyük çaplı askerî operasyonlar, art arda gelen saldırı dalgaları ve zaman zaman devreye sokulan “uzlaşma-barış” manevraları arasında salınarak ilerlemektedir. Orta Doğu’nun istenen planlamaya sokulabilmesi için Filistin’de soykırıma varan vahşi saldırılara göz yumulurken, Suriye’de Şam’ın anah-tarını birkaç hafta içinde teslim alacak sonuçların elde edilmesi bu tablonun bir parçasıdır.

Bölgenin Türkiye, İsrail ve Suudi Arabistan ekseninde yeniden kalıba dökülmesi; ilişkilerin bu hat üzerinden yeniden kurulması ve Hazar’dan Akdeniz’e uzanan, Rusya ve Çin’in alanını daraltmayı, belli ölçüde kuşatmayı hedefleyen bir denklem oluşturulmak amaçlanıyor. Bu doğrultuda, iş birlikçi unsurların etki alanları genişletilirken, bağımlılık ilişkileri de daha derin ve kalıcı hale getirilmektedir. Nihayetinde hedeflenen, bölgesel çelişkilerin istenen yönle-re doğru evrilmesini sağlayacak uygun konumlanmaların tesis edilmesidir. Bu bağlamda, Türk hâkim sınıfları ile Kürt hareketi arasında, adına “barış” denilen uzlaşma arayışlarının da bağımsız bir iradenin ürünü olmaktan ziyade, daha geniş ve hesaplı bir bölgesel planın parçası olarak şekillenmektedir.

KÜÇÜLEN PASTA BÜYÜYEN KAVGA

Türk hâkim sınıflarının bölgede etki alanını genişletme iddiasıyla ABD emperyalizmine bağımlılığı derinleştirmesi, açık ve tartışmasız biçimde bir savaş hazırlığına işaret ediyor. Bu yönelim, krizler, sarsıntılar ve pervasız saldırganlık dalgaları eşliğinde adım adım örülen bir süreci ifade etmektedir.

Türk hâkim sınıfları, krizli ekonomiyi yönetmekte her geçen gün daha fazla zorlanmaktadır. Krizin iki temel sonucu giderek berraklaşmaktadır. İlki, küçülen rant alanları karşısında payını kaybetmek istemeyen klikler arasında sertleşen iç çatışmaların ve hâkim blok içi gerilimlerin açık bir güç mücadelesine dönüşmesidir. İkincisi ise krizin faturasının doğrudan işçi sınıfına ve emekçi halklara kesilmesidir.

Hâkim sınıflar, bir yandan “barış” adıyla dayatılan sınırlı bir politik yumuşamanın zorunluluklarıyla, öte yandan ekonomik krizin dayattığı daha saldırgan ve baskıcı yönelimler arasında sıkışmış durumdadır. Bu iki hatta yürümek, kitleleri manipüle etmek giderek imkânsızlaşmaktadır. Derinleşen bu çelişki, hâkim sınıfların manevra alanını daraltmakta; krizi yönetme kapasitesini her geçen gün aşındırmaktadır.

Polis ve yargı mekanizması hem ana klik mücadelesinde hem iç klik çatışmalarında hem de geniş yığınlara yönelik saldırılarda tıkr tıkr işleyen bir makine gibi çalışmaktadır. CHP, ağır ceza, sulh ve asliye mahkemeleri ile polis baskısının cenderesi altında tutulmaktadır. AKP içinde ve AKP-MHP arasında da özellikle sermayenin el değiştirmesine ve belli güçlerde merkezileşmesine odaklanan hamleler, müdahaleler ve operasyonlar yaşanmaktadır. Devlet erklerinin paylaşımında da benzer biçimde, tasfiye etmeye yönelik girişimler ve bunlara karşı hamleler giderek artmaktadır.

BÜTÇENİN SEFALETİ EMEKÇİYE KESİLEN FATURA

Emekçilere yönelik saldırılar ise politik esaret, belirsiz bir gelecek ve pervasız bir ekonomik karakter kazanmaktadır. TBMM bütçe görüşmelerinde bakanların ayyuka çıkan rant ve kayırmacılık pratikleriyle, bir şirkete dönüşmüş devlet gerçeği açık biçimde görülmektedir. Her bakanlık bütçesinde ortaya çıkan belgeler ve yöneltile sorular, bakanların pişkin tutumlarıyla birlikte yozlaşmanın boyutlarını gözler önüne sermektedir. 2026 bütçesinin tablosu, emperyalist sermayeye bağımlılığın ulaştığı düzeyi açıkça ortaya koymuştur.

Bütçenin yaklaşık yüzde 20’si borç faizlerine ayrılmıştır. Korkunç boyut-

larda bir borçlanma ve faiz ödemesi söz konusudur. Bu oran, 2025’e göre yaklaşık yüzde 40’lık bir artışı ifade etmektedir. Borç faizi için 2,74 trilyon TL ayrılırken, Millî Eğitim’e ayrılan bütçe 1,4 trilyon TL’de kalmıştır. Devlet her zamanki gibi emperyalist mali sermaye, fon sağlayıcılar ve patron-ağalar için bir vurgun alanıdır.

Patronlar lehine işleyen bu mekanizma, emekçilerin asgari ücretinin belirlenmesinde de devrededir.

Beklenen enflasyona endekslenen asgari ücretin mekanizması, patronları memnun edecek biçimde kurgulanmıştır. TÜİK’in verileri, Merkez Bankası’nın enflasyon beklentisi, ticarî açık hesapları ve komisyon bileşenleri, ekonomik krizin faturasını doğrudan işçi sınıfının sırtına yıkmak üzere ayarlanmıştır. “Ekonomik dengeler” adı altında döviz kurunun baskılanması ve buna paralel olarak üretim maliyetlerinin düşürülmesi çabası, asgari ücretin sistematik biçimde emekçiler aleyhine belirlenmesine yol açmaktadır.

27 bin TL civarında belirleneceği konuşulan asgari ücretin, en temel yaşam koşullarını karşılamaktan uzak olduğu, artışın ilk birkaç ay içinde eriyip yok olacağı ortadadır. Tekstil başta olmak üzere pek çok temel ihraç kaleminde krizin daha da derinleşeceği beklentileri, sermaye cephesinde maliyet düşürme baskısını körüklemektedir.

Dayatılan bu düzen, krizin bedelini bir kez daha emeğiyle geçinenlere ödetme kararlılığının ifadesidir.

İşçi ve emekçilerin 2026 yılında ekonomik olarak uçuruma doğru sürüklenmek istendiği açıktır. Bunun yaratacağı çelişkiler ve doğuracağı öfke, kuşkusuz büyük olacaktır. Bu yoğun çelişkilere odaklanan emekçi sınıfların önünü görme olanağı son derece sınırlıdır. Ancak sorunun kaynağına hâkim olmayı sağlayacak politik bilinç ve bunun yaratacağı hareket, izlenen politik yönelimin yönetilmesinde egemenler açısından derin bir krize yol açabilir. Egemenlerin politik krizini derinleştirmek, işçi ve emekçilerin bağımsız hareketini sağlamakla mümkündür.

ASGARI ÜCRET MASASINDAN ÇIKACAK SEFALETTİR!

Her yıl olduğu gibi bu yıl da milyonlarca işçi, yaşam koşullarını doğrudan belirleyen asgari ücretin açıklanacağı günü kaygı ve belirsizlik içinde beklerken Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun göstermelik ilk toplantısı 12 Aralık'ta yapıldı. Komisyonunda işçileri temsil eden TÜRK-İŞ, "adil bir komisyon" olmadığını belirterek masadaki yerini boş bıraktı. İkinci toplantının 18 Aralık'ta olması kararlaştırılarak toplantı sona erdi. Milyonlarca işçinin bir yıllık geçimi patronların ve devletin birkaç toplantısı ile belirlenecekken, TÜRK-İŞ yönetimi toplantıya katılmayarak üzerindeki yükü atmış oldu. İşçilere yine "Başınızın çaresine bakın, açlıkla sınanın; ancak biz kılımızı dahi kıpırdatmayacağız." mesajını da veren TÜRK-İŞ yönetimi, sokağa çıkmaya ve mücadele etmeye dair hiçbir çağrı yapmadı.

Asgari ücret belirleme dönemlerine baktığımızda, masaya sadece Türkiye'deki asgari ücret belirleme komisyonunun oturmadığını görürüz. Emperyalizme göbekten bağlı olan TC devleti, milyonlarca işçinin açlık ücretini IMF ve Dünya Bankası'nın doğrudan müdahalesi ile belirlemektedir. IMF ve Dünya Bankası, geçen yıl düzenledikleri sonbahar toplantılarında, Türkiye'de "asgari ücretin ileriye dönük bir yaklaşımla ele alınmasını ve enflasyonun yükselmesine yol açacak bir zam yapılmamasını" söyleyerek milyonlarca işçi ve emekçinin geleceğine müdahale etti. Hemen her yıl aynı senaryo ile toplanan asgari ücret komisyonu, bu yıl da işçiye reva gördükleri açlık sınırının altında kalacak olan asgari maaşı belirleyip, milyonlarca işçinin emeğinin sömürülmesi için imzalarını atarak dağılacaktır.

KÂĞITTA Kİ VERİLERİN YAŞAMDAKİ KARŞILIĞI AÇLIK!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan en güncel verilere göre, 2025 yılı Kasım ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), bir önceki aya kıyasla yüzde 0,87 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde TÜFE, bir önceki

yılın aralık ayına göre yüzde 29,74, bir önceki yılın aynı ayına göre (yıllık) ise yüzde 31,07 oranında yükselmiştir. On iki aylık ortalamalara göre artış oranı ise yüzde 35,91 olarak gerçekleşmiştir.

Tüketici Fiyat Endeksi'nin aylık yüzde 0,87 oranında artması belki çok az bir rakam olarak görünse de bu artışın her ay tekrarlanması, sabit gelirli bir aile için açlığın kapısının aralanması, alım gücünün azalması demektir. İstatistiksel bir veri olarak karşımıza çıkan TÜİK verileri, asgari ücret ile ailesini geçindirmek isteyen işçi için ulaşılmayan temel gıdalar, ödenemeyen ev kirası demektir. Asgari ücret alan bir işçinin ücretinin de bu oranda artması gerekmektedir ki normal koşullarda yaşam hakkına sahip olabilsin. Yıllık enflasyonun yüzde 30'un üzerinde seyrettiği bir ortamda, ücret artışları bu oranın gerisinde kaldığında ortaya çıkan tablo nettir. Gelir-gider dengesizliği çıkmazında yaşamak zorunda bırakılan milyonlarca işçi, temel yaşam haklarından mahrum kalmaktadır. Bu ülkede yaşayan milyonlarca insan, çok uzun bir zamandır artık "pahalı eğlence" kategorisindeki sinema, tiyatro gibi kültürel etkinliklere gidememektedir. Gıda, ev kirası, ulaşım, eğitim gibi zorunlu ihtiyaçları dahi karşılayamaz hale gelen işçi, ay başını getirememekte; her seferinde yeni bir borç batağında debelenmektedir.

TÜİK verilerine göre enflasyon yüzde 30'ların üzerindeyken, Asgari Ücret Tespit Komisyonu bir yıllık asgari ücreti kimin lehine, nasıl belirliyor? Geçen yılki asgari ücret oranına ve enflasyon oranına baktığımızda, aslında sorulan sorunun cevabı da alınmış oluyor: 2025 yılı için asgari ücret belirlenirken enflasyon oranı yüzde 44 olarak yansımış olmasına rağmen, asgari ücret yüzde 30 olarak belirlendi.

Bu veri bize, komisyonun asgari ücreti insanca yaşam ücreti olarak belirlemediğini; asgari ücretin, devletin sırtında bir yük maliyeti olarak görüldüğünün

kanıtıdır. Aynı veri, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun hangi akılla, kime hizmet ettiğini gösterirken, bu yılki asgari ücret tespit oranının da yine açıklanan enflasyon oranının altında kalacağına işaret etmektedir.

Asgari ücrete dair alınan kararlar "beklenen enflasyon" doğrultusunda belirlenirken, henüz yaşanmamış, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz tahminlere göre milyonlarca işçinin geliri kararlaştırılmaktadır. Oysa asgari ücret, tahminlerle değil; net tespitlerle ve insanca yaşam koşullarına göre belirlenmelidir.

Emekliye yüzde 11,20, memura yüzde 17,55 zam yapılırken kiralara uygulanacak artış oranı yüzde 35,91 olarak belirlendi. Aynı tabloda asgari ücret için konuşulan oran ise yüzde 20-25 bandında görünüyor. Bu oranları yan yana koyduğumuzda devletin işçi, emekçilere reva gördüğü yaşamın gerçekliği açığa çıkıyor. Patrona az maliyeti hesaplayan devlet, kendi bütçesinin ise dengesinin bozulmamasını hesaplıyor.

KRİZİN FATURASINI İŞÇİ, EMEKÇİ, EMEKLİ ÖDÜYOR

Artık "üretmediği için devletin sırtında" bir "kambur" muamelesi gören emekliler ise ilk gözden çıkarılacak yerde durmaktadır. Enflasyonun yükü altında ezilen emekli; ucuz olduğu için sağlıklı besinler tüketirken, aldığı maaşın üç katına ulaşan ev kirasını ödeme gayretiyle güvencesiz ve kayıt dışı işlerde çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Yılda iki ikramiye verilse de emekli maaşları her zaman asgari ücretin dahi altında kalmaktadır. Yaşamı boyunca çalışıp emekliliğinde biraz olsun rahat yaşamak isteyen emeklinin hayali ise devlet tarafından rafa kaldırılmaktadır.

Ekonomik ve siyasî krizin derinleşmesiyle birlikte her geçen gün artan işsizlik, mevcut işlerin ise kölelik koşullarında ve sefalet ücretleri düzeyinde olması, hem çalışanları hem de işsizlikle bo-

ğuşanları bir çıkmaza sokmaktadır. Bu çıkmaz, işçi ve emekçileri çaresizliğe; bunun sonucu olarak da intiharlara sürüklemektedir.

Ekonomik krizin "yok" olduğu propagandası sürdürülürken; zamlar, artan vergi yükü ve İŞKUR önlerindeki kuyruklar, krizin sermaye açısından kâr daralması, rant gelirinin düşmesi, talana dayalı rekabetin artması; halk açısından ise yoksulluk ve işsizlik olarak yaşandığını bütün açıklığıyla göstermektedir.

Asgari ücretin açlık sınırının altında olması ve gün gün yapılan zamlarla erimesi, işçi ve emekçileri daha da derin bir açlığa ve yoksulluğa mahkûm etmektedir. Asgari ücretle zaten geçimini sağlayamayan işçi ve emekçiler; kazanılmış haklarına yönelik saldırılarla birlikte her anlamda güvencesizliğe, işsizliğe ve patronların keyfi tutumlarına maruz bırakılmaktadır.

İşçiler bugün kiralalarını ödeyememekte, temel gıdalarını dahi satın alamamakta, faturalarını denkleştirememekte ve çocuklarının eğitim masraflarını karşılayamamaktadır. Son dönemde ekonomik sıkıntılar nedeniyle artan intiharlar, işçi ve emekçilerin sürüklendiği sefalet noktasını açıkça gözler önüne sermektedir. İnsanca yaşamak, barınmak, beslenmek ve eğitim almak temel bir hakken, bu haklar fiilen birer lüks haline dönüşmüş durumdadır.

BİRLİK VE MÜCADELE ZAFERE GÖTÜRECEKTİR

Aralık ayının son haftasında asgari ücret belirlenmiş olacak. Biliyoruz ki ne patronlar ne de onların devleti insanca yaşanabilir bir asgari ücret belirleyecekler. Sistem kendi çarkının dönmesi için işçi ve emekçinin emeğini sömürmeye devam edecek. Bu sömürünün son bulması için biriken öfkenin örgütlenmesi gerekmektedir. İşçi sınıfının birliği, mücadelesi zaferinin teminatıdır.

TÜRKİYE-VATIKAN HATTINDA EMPERYALİST MUTAKABAT

Dünya çapındaki 1,5 milyara yakın Katolik'in ruhani lideri ve Vatikan Şehir Devleti Başkanı Papa 14. Leo ilk yurt dışı ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirdi. Türkiye ziyaretine, 27 Kasım Perşembe günü Ankara temaslariyla başlayan Papa 14. Leo, İznik'te, Patrik Bartholomeos ile birlikte "ekümenik dua" törenine katıldı. 14. Leo'nun bu gezisi, Hristiyan dünyasının İznik Konsili'nin (piskoposlar kurulu olarak bu konsil, ilk "ekümenik" yani dünya patrikliği buluşmasıdır) 1700. yıl dönümüne denk getirilmesi nedeniyle, Vatikan tarafından bir hac ziyareti olarak tanımlanıyor.

Birinci İznik Konsili, Hristiyan dünyasındaki ayrılıklar öncesinde tüm kilise temsilcilerini bir araya getirmesi ve Hristiyanların ortak inancı olan İsa'nın tanrısal vasfını vurgulayan inanç belgesi burada sergilendiği için tarihî önemde görülüyor. Papa 14. Leo'nun ziyaretinin önemli dinî anlamları olsa da burada bundan öte, ziyaretin siyasî anlamı ve amacı üzerinde daha fazla durulacaktır. Çünkü din, hiçbir zaman "sadece bir inanç meselesi" değildir, din bir inanç konusu olmakla birlikte esasen bir siyaset konusudur. Buluşmanın dinî anlamı ve önemi basında özellikle yer bulmuştur, ancak ziyaretin bölgesel önemi ve verilen mesajlar yeterince irdelenmemiştir. Dolayısıyla değerlendirmemizde bu noktalara dikkat çekeceğiz. Bu türden buluşmalardaki "siyasî yoğunlaşmanın" nedenini anlamak da bu yoldan mümkün olacaktır. Genel olarak değişen dengeler, bu değişimde Orta Doğu coğrafyasının önemi, kriz içindeki ekonomi politiğin yeniden istikrara kavuşması için devam eden arayışlar ve talan ve sömürüsü ile ipliği pazara çıkan emperyalizmin ve her türden gericiliğin meşruiyetini bir şekilde sağlama çalışmaları dikkat çekilmesi gereken noktalardır.

İLK DURAK NEDEN TÜRKİYE?

Bu bağlamda Papa 14. Leo'nun Türkiye'yi, ilk yurt dışı ziyaret noktası

olarak seçmesi, salt tarihî ve inanca dayalı bir tercih değildir, bu sürecin arka planında güçlü nedenler ve öğeler vardır. Türkiye her ne kadar tarihî buluşmaların kavşaklarından biri olsa da bugün de siyasî müdahalelerin önemli kavşaklarından biridir. Değişen bölgesel dengelerdeki istikrar arayışı, Orta Doğu'daki son gelişmeler ve Türkiye'ye biçilen "arabuluculuk" rolü, bu ziyaretin arka planındaki temel siyasî dinamiktir. Suriye, Filistin, Lübnan ve Ukrayna ekseninde müdahale edilen "denge krizi", emperyalist güçlerin bölgede yeni bir denge oluşturma çabasını hızlandırırken; Türkiye de bu sürecin dışında kalmamak, hatta kurulacak dengelerden azami siyasî ve ekonomik pay almak amacıyla gütmektedir. "Arabuluculuk", bu bağlamda bağımsız ve tarafsız bir diplomatik misyondan çok, emperyalist merkezlerle uyumlu hareket ederek kurulan bu masaya hizmette önemli bir konum edinme stratejisinin ideolojik kılıfı işlevi görmektedir.

Papa ve Vatikan gibi sembolik aktörlerin devreye sokulması, bu uyum arayışının yalnızca askerî ya da diplomatik değil, "ahlakî" ve "insanî" bir meşruiyet zemininde inşa edilmek istendiğini göstermektedir. Böylece "din, barış ve diyalog" kavramları etrafında kurulan retorik aracılığıyla emperyalist müdahalelerin üzeri örtülmekte; halkların yaşadığı yıkım, soyut "istikrar" kavramı altında görünmez kılınmaktadır. Burada Hristiyan dünyasının "birlik" mesajı verdiğini, Rus Patrikhanesi'nin ise hem dışlandığını hem de açık bir tavra sürüklediğini görüyoruz. Ukrayna Ortodoks Kilisesinin Rus Ortodoks Patrikliğinden görece ayrılması Rus işgaline karşı bir tavır olmakla birlikte Avrupa merkezli siyasetle de yakınlaşması anlamına gelmekteydi. Fener Rum Patrikhanesi de bu tutumu olumlayan bir tavır izledi. Özetle, süreç ABD ve İngiltere'nin "Rus karşıtı birlik" siyasetiyle örülmektedir.

Papa 14. Leo'nun ziyaretine Fener Rum Patrikhanesi'nin eşlik etmesi bunun Ukrayna'nın Rusya tarafından

işgaliyle ya da NATO merkezli ABD ve İngiltere'nin Rusya'yı "kuşatma" saldırısıyla da ilgilidir. Bu sürecin dinî bir ritüel eşliğinde sahnelenmesi Hristiyan dünyasına bu siyasetin bu kez de yolla taşınması işidir.

AKP iktidarı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Papa figürüne yönelik söylemi, yıllar içinde belirgin bir kırılma göstermiştir. Özellikle 2015 yılında dönemin Papası Francis'in 1915 katliamını "20. yüzyılın ilk soykırımı" olarak nitelendirmesi üzerine Erdoğan, Papa'yı açıkça hedef almış; söz konusu açıklamayı "tarihi bağlamından koparan" ve "Türkiye'ye karşı yürütülen bir kampanyanın parçası" olarak değerlendirmiştir. Erdoğan, bu dönemde Papa'yı "tarihçi olmayan kişilerin tarih hakkında konuşması" üzerinden eleştirmiş, Vatikan'a yönelik sert bir dil kullanmıştır. Buna karşın, 2024-2025 döneminde aynı siyasî aktörlerin Papa'ya yönelik söylemlerinde belirgin bir yumuşama gözlemlenmektedir. Papa Francis'in vefatı üzerine Erdoğan'ın yaptığı açıklamalarda, Papa'nın "insanî trajedilere duyarlılığı" ve "dinler arası diyalog vurgusu" öne çıkarılmış; özellikle Filistin ve Gazze konusundaki çağrılarını takdir edilmiştir. Bu çizgi, Papa 14. Leo'nun Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaretle daha da netleşmiş; Erdoğan, Papa'nın ilk yurt dışı ziyaretini Türkiye'ye yapmasını "her bakımdan anlamlı" olarak nitelendirmiş ve bu ziyareti barış ve ortak vicdan mesajlarıyla ilişkilendirmiştir. Böylece geçmişte sert biçimde eleştirilen Papa figürü, bugün iktidar tarafından uluslararası meşruiyet üretiminin bir parçası olarak olumlu bir çerçevede sunulmaktadır.

Söylemdeki bu dönüşüm AKP'nin dış politikada ABD ve Batı merkezli güç dengeleriyle daha istikrarlı ve uyumlu ilişkiler kurma, bu ilişkiler üzerinden uluslararası alanda meşruiyetini yeniden üretme ve pekiştirme yönündeki stratejik hamlelerinin bir parçasıdır.

Sonuç olarak Papa 14. Leo'nun Türkiye

ziyareti, inanç temelli bir buluşmanın ötesinde; bölgesel yeniden yapılanma süreçleri, emperyalist güçlerin hizalanmaları ve Türkiye'nin bu düzende kendisine alan açma çabalarının kesiştiği bir siyasî momentini temsil etmektedir. Ziyaret, dinin ve sembolik aktörlerin nasıl stratejik biçimde devreye sokulduğunu, barış ve diyalog söylemlerinin arkasında nasıl çok katmanlı siyasî hesapların bulunduğunu göstermesi açısından dikkatle ele alınmalıdır.

LÜBNAN DURAĞI VE BÖLGESEL DİZAYN

Papa 14. Leo'nun ikinci ziyaret noktası olarak Lübnan'ı seçmesi, bu gezinin bölgesel siyasî mimariyle doğrudan ilişkili olduğunu daha da görünür kılmaktadır. Lübnan, uzun süredir ekonomik çöküş, mezhepler arası gerilimler ve emperyalist müdahaleler arasında sıkışmış; İsrail'in saldırgan politikaları ve bölgedeki vekâlet savaşlarının baskısı altında kırılan bir yapıya sürüklenmiştir. Vatikan'ın Lübnan'ı "barış" ve "birlikte yaşama" söylemleri eşliğinde gündeme taşıması, bu kırılma durumunun uluslararası düzeyde yeniden yönetilebilir kılınması arzusuyla yakından bağlantılıdır.

Bu çerçevede Papa'nın Türkiye-Lübnan hattında gerçekleştirdiği ziyaretler, güç dengelerinin ideolojik ve sembolik ayağını oluşturmaktadır. Türkiye ise bu hat üzerinde kendisini hem bölgesel bir aktör hem de ABD-AB emperyalizmi ile uyumlu bir düzen kurucu olarak konumlandırmaya çalışmaktadır. Dinî semboller ve "evrensel vicdan" vurguları eşliğinde yürütülen bu diplomasi, bölge halklarının gerçek taleplerini ve yaşadığı somut sorunları arka plana iterken egemen güçlerin çıkarlarını daha kabul edilebilir bir dil içinde sunma işlevi görmektedir. Bu nedenle Papa 14. Leo'nun Türkiye ziyareti, tekil bir diplomatik temas olarak değil; emperyalist sistemin krizlerini yönetme, ittifaklarını tahkim etme ve yeni siyasal düzen arayışlarını meşrulaştırma çabasının bütünlüklü bir parçası olarak görülmelidir.

MERZ HÜKÛMETİNİN PROGRAMI: KRİZİ YÖNETMEK TOPLUMU DİSİPLİNE ETMEK

Uzun bir zamandır tüm noktalarda tıkanma yaşayan egemen güçler, bugüne kadarkinden daha kapsamlı boyutlarda bir karşı-saldırı dalgası örgütlemiş durumdadır. Son yıllarda Avrupa'da gelişen ya da geliştiği yönünde ciddi bir algı oluşturulan şoven ve sağcı dalga tam da bunun ürünüdür. Bir yandan emperyalistler arası güç dengelerinin yeniden örgütleniyor, diğer yandan işçi sınıfı ve emekçilere yönelik saldırılar artıyor.

Bunun en bariz biçimi Almanya'da yaşanmaktadır.

Almanya'da Merz liderliğinde şekillenen yeni hükûmet, yüzeyde "sağa doğru" bir iktidar değişimi gibi görünse de gerçekte derinleşen krize egemenlerin siyasî bir yanıtıdır. Bu hükûmetin Filistin meselesindeki saldırganlığı, ekonomi politikalarındaki sert yönelimi ve zorunlu askerliği yeniden gündeme getirmesi birbirinden kopuk tercihler değil, sermaye sınıfının kriz koşullarında devleti yeniden yapılandırmasıdır;

Alman emperyalizminin kriz karşısında otoriter konumlanmasıdır. Bu, burjuva devletin kriz koşullarında çıplak bir sınıf diktatörlüğüne yaklaşmasıdır.

Merz hükûmetinde somutlaşan bu adımlar, emperyalistler arası çelişkilerin keskinliğine paralel ilerlemektedir. Emperyalistler bloklar arasındaki çelişkiler ittifak güçleri arasında çatlaklar yaratmaktadır. Almanya'nın özellikle Filistin ve Ukrayna'daki tutumu bunun yansımasıdır. Filistin'de ittifakla uyumluyken, Ukrayna savaşında tersi bir tutum sergilemektedir. Bir yandan ABD-AB ittifakının devamlılığının zorunluluğunu ifade eden Merz, öte yandan "Pax Amerikan bitmiştir" diyerek liderlik sorununa dikkat çekmektedir. Merz, Hristiyan Sosyal Birlik'in (CSU) kongresinde yaptığı konuşmada, Avrupalı ülkelerin "Transatlantik müttefikleriyle ilişkilerinin kökten değişimine" hazırlıklı olması gerektiğini söyledi. Trump'ın ABD dış politikası karşısında İngiltere'yi de yanına çekmek isteyen Merz "İngiltere'yi de sayarsak 500 milyona yakın

bir nüfustan bahsediyoruz" diyerek ABD'nin ittifak içindeki hegemonyasına itirazını dile getirmiş oldu.

ABD'nin 2026 Yılı Yeni Strateji Belgesi'ndeki AB'li müttefiklerin ABD emperyalizminin çıkarları etrafında kenetlenmeleri beklentisi de Almanya tarafından "içişlere müdahale" olarak değerlendirilmiştir. Merz bunu şu sözlerle ortaya koymuştur. "Amerikalılar şu dönem büyük ölçüde kendi çıkarlarını düşünüyor. Buna, bizim de kendi çıkarlarımıza odaklanarak karşılık vermekten başka bir yanıt olamaz."

Söz konusu belgede Almanya ve diğer AB'li emperyalistlerin Rusya'yı "varoluşsal bir tehdit" olarak gördüğü belirtilmektedir. Rusya, ABD için de "varoluşsal bir tehdittir; ancak bu Ukrayna'da AB'ye rağmen barış politikasına yönelmesini engellemiyor. Rustehdidini, AB'yi manipüle etmekte bir araç olarak kullanıyor. Bu apaçık gerçeğe rağmen mevcut konjonktürde Alman emperyalizmi Merz ile savaş kışkırtıcılığının

başını çekmektedir.

Aynı saldırganlık Filistin meselesinde de görülmektedir. Filistin direnişi saldırganlığın ve savaş kışkırtıcılığının bir argümanı olurken, İsrail'e verilen koşulsuz destek ABD merkezli blok içindeki konumun sağlamlaştırılmasını amaçlamaktadır. Dış siyasette olduğu gibi içeride de saldırgan siyasete uygun adımlar atılmaktadır. Zorunlu askerliğin yeniden gündeme gelmesi yeniden yapılanmanın parçası, ekonomik ve siyasal saldırganlığın militarist tamamlayıcısıdır. Zorunlu askerlik aynı zamanda kriz koşullarında genç emek gücünün disipline edilmesi, işsizliğin ve toplumsal hoşnutsuzluğun kontrol altına alınması ve sınıf bilincinin yerine ulusal-militarist ideolojinin yerleştirilmesini gündeme getirmiştir. Artan emperyalist rekabet koşullarında Almanya askerî kapasitesini büyütürken, içeride olası sınıf mücadelelerine karşı devletin zor aygıtlarını güçlendirmektedir. Militarizasyon bu anlamda dış politikaya paralel içerideki sınıf mücadelesinin seyri ile de ilgilidir.

Filistin ulusuna yönelik sistematik şiddetin ve soykırım saldırılarının meşrulaştırılması, Alman devletinin insan hakları söyleminin bütünüyle araçsallaştırıldığını göstermektedir. Bu politika aynı zamanda iç siyasette de işlevlidir. Filistin’le dayanışma eylemlerinin bastırılmaya çalışılması, göçmen ve Mülman emekçi kesimlerin kriminalize edilmesi, ifade özgürlüğünün “devlet güvenliği” gerekçesiyle sınırlandırılması, kriz döneminde sınıf mücadelesini kontrol altına alma amacına da hizmet etmektedir. Filistin meselesine karşı Alman emperyalizminin konumlanması emperyalist ilişkilerin yarattığı bir zorunlulukken yanı sıra iç burjuva sınıf disiplininin uygulanmasına yönelik de bir araç özelliği taşımaktadır.

Ekonomi politikaları alanında Merz hükûmeti, gizleme gereği bile duymadan, sert bir yönelimi hayata geçirmeye başlamıştır.

İhracata dayalı sanayi modeli, emperyalist rekabetin sertleşmesiyle aşınmış; Çin’in yükselişi ve ABD ile artan ekonomik-askerî gerilimler, Almanya’nın emperyalist sistem içindeki manevra alanını daraltmıştır. Enerji maliyetlerindeki artış, sanayi üretiminde gerileme, otomotiv başta olmak üzere temel sektörlerde işten çıkarmalar ve kâr oranlarındaki düşüş, sermayeyi baskılamaktadır. Bu koşullarda sermaye sınıfı, krizin yükünü emekçi sınıflara yıkacak daha sert, daha disipline edici ve daha saldırgan bir siyasî tavra ihtiyaç duymuştur. Merz hükûmeti bu talebin doğrudan ifadesidir.

Ekim 2025 verilerine göre sanayi üretimi, inşaat ve imalat sektöründe yüzde 1,8 artış kaydedilse de Almanya Ekonomi ve İklimi Koruma Bakanlığından yapılan açıklamada “İmalat sektöründeki gelişmeler, özellikle otomotiv endüstrisi, yurt dışından ara malların teminindeki zorluklar nedeniyle yavaşlayacaktır. Eylül ve ekim aylarında üretim rakamlarının genelde olumlu olmasına rağmen yıl sonuna kadar sanayi faaliyetlerinde belirgin bir toparlanma beklenmemektedir” denildi.

ING Küresel Makro Araştırma Başkanı ve Almanya Baş Ekonomisti Carsten Brzeski ise “Yapısal zorlukları çözmek kolay olmayacak, kesinlikle hızlı bir şekilde çözülemeyecek; ancak en azından dip noktasının geçildiğine dair geçici işaretler var. Endüstriyel siparişler iki aydır artıyor, stoklar bir miktar azaldı

ve kapasite kullanımı dönüşmeye başladı. Kuşkusuz, tüm bu işaretler hâlâ çok geçici ve zayıf” olduğunu belirtti.

Almanya İstatistik Ofisi’nin verilerine göre, ekim ayında yüzde 2,3 olan Almanya’nın enflasyonu kasım ayında yüzde 2,6 olarak gerçekleşti. Bu rakamlar son 9 ayın zirvesini tarif ediyor. Öte yandan işsizlik Ekim 2015’ten bu yana ilk defa 3 milyonun üzerine çıkmış durumda. İşsizlik oranı yüzde 5,1’den yüzde 6,3’e yükselirken, güven kaybı da yükselme eğilimi gösteriyor. Kuşkusuz güncel olarak ABD vergi politikaları ve pandeminin etkisiyle Alman ekonomisi üzerinde oluşan baskılanma emperyalizmin genel krizi ile birleşince daha ağır bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

Sermayeye yönelik vergi indirimleri, sosyal harcamaların kısılması, kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi ve emeğin esnekleştirilmesi, krizin faturasının doğrudan emekçilere kesilmesi anlamına gelmektedir. Askerî harcamalarda ise kesenin ağzı açılmıştır. Almanya’nın savunma bütçesi 2026’da 108 milyar Euro’ya, 2029’da ise 152 milyar Euro’ya ulaşacak. Kriz derinleştikçe burjuva demokrasisinin sınırları daralmakta; ifade özgürlüğü, sosyal haklar ve hukukun üstünlüğü, sermaye birikimi önünde birer “lüks” olarak görülmektedir.

Bu saldırgan yeniden yapılanma, sınıfsal ve toplumsal çelişkileri de derinleştirmektedir. Merz hükûmetinin politikaları işçi ve emekçilerin yaşam koşullarının hızla kötüleşmesine, güvencesizliğin yaygınlaşmasına ve geleceksizlik duygusunun derinleşmesine yol açmaktadır. İşsizlik, kamu bütçelerinde kesinti, zorunlu askerlik ve emeklilik yasası tehdidiyle karşı karşıya kalan emekçiler hem ekonomik krizin hem de artan devlet baskısının hedefi olmaktadır. Göçmenler de bu saldırıdan payına düşeni alacaktır.

Bu koşullar toplumsal muhalefetin nesnel zeminini güçlendirmektedir. Ancak sorun, bu nesnel muhalefet koşullarının esas olarak hangi sınıf ve siyaset tarafından değerlendirildiğidir. Kriz dönemlerinde yoğunlaşan sınıf öfkesinin sistem içinde eritilme olasılığı, hareketin kendiliğindenliği aşamadığı oranda kaçınılmazdır. Olması gereken ise krizin kaynağı emperyalist kapitalist sistemi hedef alan örgütlü bir sınıf duruşunun sergilenmesidir.

Partizan ve ROTER BUND'dan LLL Yürüyüşüne çağrı

Almanya’da Partizan ve ROTER BUND Luxemburg-Liebnecht-Lenin (LLL) yürüyüşü için çağrı yaptı.

11 Ocak’ta düzenlenecek LLL Yürüyüşü öncesi, 10 Ocak 2026 Cumartesi günü saat 15.00’te Berlin’de Hindistan’da şehit düşen Maoistler ile Parti ve Devrim Şehitlerini Anma Haftası ve silesiyle Türkiye’de şehit düşen Halk Savaşçıları anılacak. Anmanın yapılabileceği adres “Dersim Kulturgemeinde e.V – Waterloo-Ufer 7, 10961 Berlin” olarak açıklandı.

LLL Yürüyüşünde ise “Kagar Operasyonu’na Son!” pankartı arkasında kortej oluşturulacak.

Partizan ve ROTER BUND (Kızıl Birlik) tarafından yapılan çağrıda öne çıkanlar şu şekilde:

“LLL – 2026 Yürüyüşü, tüm dünyanın giderek daha fazla kargaşa içinde olduğu genel bir bağlamda gerçekleşiyor. Filistin ve Ukrayna’da olduğu gibi ezilen uluslara ve halklara karşı emperyalist saldırı savaşları, militarizasyon, savaş çığırkanlığı ve emperyalist devletlerde güçlü bir faşist eğilim, işçilerin ve halk kitlelerinin yaşam koşullarına karşı genel bir saldırı ile birlikte, bunun sonucunda artan yoksulluk, açlık ve sefalet, dünya panoramasını şekillendiriyor.

“(…)Dünyanın ezilen halkları ve ulusları, emperyalistlere ve onların uşaklarına karşı mücadeleye kalkıyor. Filistin’deki ulusal direniş cephesinin, İsraili katillerin ve onların ABD emperyalist efendilerinin barbarca soykırımına karşı verdiği kahramanca mücadele, dünyanın her yerinde anti emperyalist hareketin gelişmesine büyük bir ivme kazandıran bir ilham kaynağıdır.

“Aynı zamanda, 2024 yazından bu yana bir halk ayaklanmaları dalgası geliyor. (...) Kitleler, isyanlarının örgütlenmesini istiyor ve tüm dünyada eşit olmayan ama giderek artan bir gelişme içinde olan devrimci bir durum varlığını gösteriyor. Bu, emperyalistlerin halklara ve ezilen uluslara karşı artan saldırganlığının ana nedenidir; devrim bugün esas eğilimdir.

“Proleter Dünya Devriminin gelişiminde

büyük bir sıçrama için nesnel koşullar mevcuttur. Sorun, komünist partilerin çoğu zaman eksik olan önderliğinde yatmaktadır. Ezilen uluslardaki silahlı proleter öncü güçler, Halk Savaşlarını yürüten komünist partiler, bu durumda emperyalizme karşı mücadelelenin gelişmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu partiler, ezilen ve sömürülenlerin büyüyen ordusunun öncüsüdür. Onlar, Marksizm-Leninizm-Maoizm’in önderliğinde proleter hareketin ulusal kurtuluş hareketiyle birleşmesinin canlı örnekleridir. Bu anlamda, Maoistlerin önderliğindeki Halk Savaşlarının önemi, ulusal yankılarının çok ötesine geçer; bunlar, tüm dünyada komünizmin zaferi için verilen mücadelede belirleyicidir.

“(…)HKP (Maoist), onun önderliğindeki Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu (HKGO), Devrimci Halk Komiteleri, şehir ve kırsal kesimdeki kitleler ve devrimci harekete destek veren herkes aleyhine kapsamlı bir savaş yürütülmektedir. Halkın ödediği kan bedeli yüksektir. Bu yılın mart ayında, HKP (Maoist) Genel Sekreteri Yoldaş Basavaraj şehit düştü. Şimdiye kadar ‘Kagar Operasyonu’ sırasında sekiz Merkez Komite üyesi, düzinelerce lider kadro ve yüzlerce parti üyesi, HKGO savaşçısı, aktivist ve halktan insanlar katledildi. Tıpkı zamanında Luxemburg, Liebnecht ve Lenin gibi, bunlar da sonuna kadar kızıl bayrağı yüksekte tuttular ve hayatlarını Komünist Parti ve devrim için feda ettiler.

“(…)Almanya’daki tüm enternasyonalistleri, anti emperyalistleri ve devrimcileri, bizimle birlikte inisiyatif almaya ve Hindistan’daki Halk Savaşını destekleme kampanyasını bu ülkede güçlü bir şekilde ilerletmeye çağırıyoruz. Bu, anti emperyalist cephenin inşası için acil ve önemli bir görevdir.

“Bugünde, o zaman olduğu gibi, şehitlerin fedakârlıklarının asla boşuna olmayacağından eminiz. Ocak ayının ikinci pazar günü, Almanya Komünist Partisi’nin kurucularını ve büyük Lenin’i onurlandırmak için Berlin sokaklarında bayraklarımızı dalgalandırdığımızda, Hindistan’daki yoldaşlarımıza da sınıf dayanışması konusunda açık bir mesaj vermiş oluyoruz.”

HTŞ'NİN BİR YILI VE SURİYE'NİN PARÇALI GERÇEKLİĞİ

Kökleri El-Kaide'nin Suriye kolu El-Nusra Cephesi'ne dayanan HTŞ'nin, Colani liderliğinde BAAS/Esad rejiminden iktidarı devralmasının üzerinden bir yıl geçti. Aksa Tufanı'nın Orta Doğu'daki dengeleri sarsmasıyla birlikte, başını ABD ve İngiltere'nin çektiği emperyalist blokun bölge üzerindeki tahakküm olanakları genişledi. Bunun hemen ardından Filistin, Lübnan, Yemen ve Suriye'yi kapsayan geniş ölçekli bir bölgesel dizayn operasyonu devreye sokuldu. Batılı emperyalistler, Filistin, Lübnan ve Yemen'deki ulusal direnişleri kısıtlamak için güneyde Suudi Arabistan, Katar ve Mısır gibi ülkelerin İsrail'le ilişkilerini güçlendirmeye yönelik net bir strateji izlerken; kuzeyde ise Hizbullah'ın varlığını sona erdirmeyi, İran'ın bölgedeki etkisini kırmayı ve akabinde Rus emperyalizminin pazar alanını daraltmayı hedefledi. ABD başkanı olduğu günden bu yana Trump da, önceki yönetimin stratejisi doğrultusunda, Şam'daki "geçici hükümet"ten desteğini esirgemedi.

2011'de Suriye'de iç savaşın patlak vermesi, çok katmanlı çelişkileri açığa çıkararak ülkenin fiilen dört ana parçaya bölünmesine yol açmıştır. Rusya ve İran'ın desteklediği BAAS rejimi; İdlib ve çevresinde kümelenen, başını HTŞ'nin çektiği cihatçı çeteler; Kuzey Doğu bölgesindeki SDG ve IŞİD'in kontrolündeki alanlar, bu parçalı yapının temel unsurlarını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra Ürdün ve Irak sınırlarının kesiştiği bölgede yer alan, ABD ve SMO'ya bağlı Maghawir el-Thawra'nın kontrolündeki El-Tanf Garnizonu ile Süveyda kentinde Rical el-Kerame hareketi başta olmak üzere yerel Dürzi grupların hâkimiyeti de Suriye'nin parçalanmış gerçekliğini önemli ölçüde etkilemektedir.

HTŞ'NİN İKTİDAR OLARAK KABUL EDİLMESİ

HTŞ, gerici bölge devletlerinden ve emperyalizmden bağımsız biçimde iktidara gelmemiştir. ABD, AB ve İngiltere'nin—hatta Türkiye Cumhuriyeti'nin—terör listelerinde "uluslararası cihatçı bir örgüt" olarak yer almasına rağmen HTŞ, emperyalizmin ve bölgedeki gerici devletlerin açık desteğiyle iktidara taşınmıştır. BAAS rejiminin,

Hafız Esad döneminden itibaren Hizbullah'a tanıdığı geniş hareket serbestisi ile İran ve Rusya'yla kurduğu yakın ilişkiler, Batılı emperyalistlerin Orta Doğu politikalarının önündeki başlıca engellerden birini oluştuyordu. Keza BAAS rejiminin "Direniş Eksen"i içinde konumlanarak Hizbullah ve İran'la ilişkilerini tahkim etmesi, Siyonist İsrail'in Batı emperyalizminin bölgesel muhafızlığını üstlenme iddiasıyla yürüttüğü işgalci politikalar açısından da ciddi bir tehdit anlamına gelmekteydi.

HTŞ'nin Halep çıkarmasıyla başlayan iktidara geliş süreci temelde Esad'ın tiranlığı, Arap milliyetçiliği ve din vurgusuyla biçimlendirilmiştir. Bu bağlamda üretilen argümanlar ABD'nin bölge politikalarının dönemsel çıkarlarıyla uyumluluk içindeydi. "Kâfir rejim", "İslam dışı" ve "irtidat" olarak tanımlandı ve bu rejimin devrilmesinin "cihat" şartına bağlı olduğu propaganda edildi. Yine BAAS rejiminin İran ve Lübnan Hizbullah'ı gibi Şii müttefikleriyle olan güçlü bağları karşısında Halep çıkarması, "Sünni halkı korumak" ve "İran'ın bölgesel Şii yayımlıcağını durdurmak" olarak açıklandı. Tabii bu arada HTŞ, Direniş Eksen'i'nin parçalanmasına hizmet etmesine rağmen Hamas'a selam göndererek Filistin meselesinde Siyonizm karşıtı söylemlerde bulunmayı ihmal etmedi. Bu söylemler, "geçici hükümet" in, anti-Siyonist konumlanışı güçlü olan Suriye halkının nabzını tutmak ve meşruluk kazanmak için rıza üretmesi olarak değerlendirilmelidir.

"GÜÇLÜ" SURİYE İMAJI VE SÖMÜRÜNÜN MERKEZİLEŞTİRİLMESİ

Trump başkanlığındaki ABD yönetimi "geçici hükümet"i, Suriye'nin sosyo-kültürel yapısını ve iç savaşın yol açtığı parçalı gerçekliği dikkate alarak desteklemiştir. Cihatçı karakteri nedeniyle geniş kitlelere nüfuz edemeyen HTŞ, uzun yıllar boyunca İdlib bölgesine sıkışmış bir çete örgütü olarak varlık göstermiştir. İktidar değişimini çeşitli kentlerde kutlayan kitlelerin sevinci ise ideolojik olmaktan çok, İdlib'e sıkışmış 3 milyondan fazla insanın temel hizmetlere duyduğu ihtiyaç, SMO'nun haraç, yolsuzluk ve keyfi uygulamaları

karşısında biriken bıkkınlık gibi zorunlu ve pragmatik nedenlere dayanmaktadır. Her ne kadar Sünni Arap çoğunluğun, "İslamî yönetime" eğilimi nedeniyle HTŞ'yi makbul gördüğü iddia edilse de bunun gerçeklikte bir karşılığı yok. BAAS İslamî anlayışı reddeden bir iktidar değildi ve ayrıca yönetimde ciddi bir Sünni Arap ağırlık zaten vardı. Bu bağlamda HTŞ'ye yönelik kitlesel destek sınırlı düzeyde kalmıştır. Dolayısıyla Batılı emperyalist blok açısından merkezî, güçlü bir yönetim imajı yaratmak bir zorunluluğa dönüşmüştür.

Emperyalist Batı blokunun ve bölge gerici devletlerinin, "geçici hükümet"i güçlü göstermek adına yaptığı diplomatik girişimler Suriye halkına yönelik saldırıların üzerinin örtülmesini, gizlenmesini ve geçiştirilmesini de beraberinde getirmiştir. HTŞ'nin iktidara gelmesinden kısa süre sonra Hama, Humus, Lazkiye ve Tartus kentlerinde Aleviler "Esad rejimi unsurları" denerek HTŞ'ye bağlı cihatçı grupların hedefi olmuştur. Bu bölgelerde gece baskınları, yargısız infazlar, evlerin yakılması, işkence, tehdit, zorla göç ettirme gibi olaylar rapor edilmiştir. Yine Süveyda kenti, Dürzilere yönelik saldırılar ve hak gaspları nedeniyle HTŞ iktidarının ilk yılında çatışma merkezlerinden biri haline gelmiştir. Bu çatışmalarda yüzlerce kişinin öldüğü, yaralandığı ve katliam tehdidi altında olduğu rapor edilmiştir. HTŞ'ye bağlı çeteler Dürzi hareketini geriletmeye çalışarak Süveyda'yı kontrol altına almaya çalışmış ancak bu girişimler, İsrail'in de müdahalesiyle, Dürzilerin karşı koyuşuyla başarısız olmuştur.

HTŞ'nin Rojava'ya dair politikaları ise Şeyh Maksut ve Eşrefiye saldırıları SDG'nin müdahalesi sonucunda, anlaşma yapılarak durdurulsa da, zamanla kısıtlamalar arttı ve anlaşmalara ilgisizlik burada da görüldü. 10 Mart'ta SDG ile HTŞ arasında yapılan "entegrasyon" anlaşmasının uygulanması ucu açık maddeleri nedeniyle süreç içerisinde zorlu bir hale gelmiş, bölgede çatışmaların devam etmesi nedeniyle yeni anlaşmaların imzalanması gerekmiştir. HTŞ'nin yeni denklemde fırsat arayışının Rojava'daki de-facto oluşumun tasfiyesi üzerine kurulu olması, SDG'nin ise Kürt ulusal kazanımlarını koruyarak meşru-

luk kazanma isteği anlaşmaları çıkmaz sokağa götüren nedenler olmuştur. Şimdiye kadar pratikte herhangi bir sonuca varılamaması, HTŞ'nin Kürtlerin ulusal demokratik haklarını görmezlikten gelmesi ve kazanımlarını gasbetmeye çalışmasıyla açıklanabilir.

Burada, güçsüz, yarı sömürge bir devletin emperyalizmden destek alarak "güçlü" görünmesi ve emperyalizmin de halka karşı bu imajı süslemesi söz konusudur. Bu, baştan iş birlikçi Suriye burjuvazisinin tüm feodal yapıyla ve elbette güçlerle iç içe geçmesinden ve emperyalizme göbekten bağımlı komprador niteliğinden kaynaklanan kaçınılmaz bir özelliktir. Dolayısıyla HTŞ'nin halka yönelik saldırılarının içeriği, amacı ve biçimleri de devletin yarı sömürge karakteriyle değerlendirilmelidir. Kendi pazarını yaratmak, kendi üretimini geliştirmek ve yabancı sermayenin tahakkümünden kurtulmak gibi çıkarları olmayan bu kompradorların ve feodal artıkların pazar, üretim ve sermaye alanlarında emperyalizme bağımlılığı daimidir ve kendi ülkelerinde bu alanlardaki tartışmasız cılızlığı, halka karşı saldırgan politikaları hayata geçirmelerini zorunlu kılmaktadır.

HTŞ'nin saldırıları ve hak gaspları her ne kadar milliyetçilik ve din söylemiyle damgalansa da Alevilerin, Kürtlerin ve kısmen Dürzilerin yaşadığı bölgelerdeki yer altı kaynakları ile stratejik konumlar kompradorlar açısından ciddi bir cazibe merkezi oluşturmaktadır. Bu anlamda "merkezileşme" planı, HTŞ aracılığıyla aslında emperyalistler için yeni sömürü olanaklarının merkezileştirilmesi anlamına gelmektedir. Ancak HTŞ özgülünde yürütülen bu operasyonlar, Suriye'nin parçalı gerçekliğinde karşılık bulmamaktadır. Kürtlerin ulusal kazanımları ve askerî düzeydeki gelişmişliği; Dürzilerin HTŞ saldırılarına askerî olarak karşı koyabilecek kapasiteye sahip olması ve İsrail desteği; Alevilerin politik, ekonomik ve askerî zayıflığı; nihayetinde bu halkların farklı talepleri ile HTŞ'ye karşı, ortak dertler temelinde birbirleriyle kurdukları dirsek temasları, anti-emperyalist bir muhteva taşımamakla birlikte "merkezleşmenin", dolayısıyla "güçlü devlet" tahayyülünün zeminini oldukça kayganlaştırmaktadır.

KÜRT ULUSAL MÜCADELESİNİ TASFİYEDE İZLENEN YOL VE YÖNTEM

Türk devleti, Orta Doğu'daki gelişmeler ve Suriye'deki hedeflerini hayata geçirmek için Kürt Ulusal Hareketi ile yaklaşık bir yıldır "barış" görüşmeleri yürütmektedir. Türk egemenlerinin içeride yaşadığı ekonomik ve siyasal sorunlar da bu sürece eklenmiştir. Bu koşullarda devlet, uzlaşmaya açık Kürt Ulusal Hareketi'nin lideri Abdullah Öcalan ile yeniden temas kurmayı, kendi çıkarları açısından zorunlu ve gerekli görmüştür.

Öcalan'la devlet adına yürütülen görüşmelerin temel hedefi; PKK ve onun etkisindeki YPG gibi askerî güçlerin tasfiye edilmesi ya da en azından Türk devlet politikalarına uyumlu bir çizgiye çekilmesidir. Bu doğrultuda başlayan barışma sürecinin, başta ABD olmak üzere Batılı emperyalistlerin bilgisi dışında olduğunu düşünmek mümkün değildir. Dahası, ABD ve İngiliz emperyalizminin bölgeye dair planlamalarında Türkiye Cumhuriyeti'nin rolünü oynamasının en önemli ayaklarından biri, gevşek de olsa Kürtlerle kuracağı ittifaktır.

Silahlı direniş odaklarının tasfiyesiyle sömürü ve baskı düzenlerini daha rahat sürdürebilmek için egemen güçler, aralarındaki her türlü çelişki ve dalaşa rağmen birleşirler. Barış, kardeşlik ve demokrasi söylemleri eşliğinde; seçim ve parlamento gibi kurallarını kendilerinin koyduğu alanlarda siyaset yapma çağrılarıyla da bu birliği halkın gözünde meşrulaştırırlar.

GÖRÜŞMESİNDE ÖCALAN YENİ BİR ŞEY SÖYLEMİYOR

Devlet Bahçeli'nin DEM Parti ile el sıkışmasıyla başlayan ve 1 Ekim 2024'te Meclis grubunda yaptığı açıklamayla açığa çıkan süreç, daha önce Öcalan ile yürütülen pazarlık ve görüşmelerin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Bu gelişme, Türk devleti ile PKK lideri Öcalan arasında var olan zımnî mutabakatın kamuoyuna duyurulmasından ibarettir.

Öcalan'ın 27 Şubat açıklamasının ardından PKK'nin 12 Mayıs'ta duyurduğu fesih kararı sonrasında Türk devleti, "Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi

Komisyonu" adı altında PKK ile ilgili yasal düzenlemeleri görüşmek üzere TBMM'de bir komisyon kurdurmuştur.

Komisyon, Kürt ulusal sorununun çözümünü değil; silahların bırakılmasına paralel yasal entegrasyonun düzenlemesi sorumluluğunu yerine getirmektedir. Yaşananlar göstermiştir ki bu komisyon, Meclis'in Abdullah Öcalan'la görüşme yaparak sürece meşruiyet ve ivme kazandırması amacıyla kurulmuştur.

Tayyip Erdoğan ve AKP, uzun bir süre bu görüşmenin gerekli olup olmadığına dair sınırlayıcı bir tutum sergilemiştir. Aylarca Öcalan'la ne zaman görüşüleceği tartışması gündemi meşgul etmiştir. Colani-Trump görüşmesi ve Suriye'deki geçici ilerlemenin ardından, bu görüşmenin de zemini oluşmuştur.

AKP, MHP ve DEM Parti temsilcileri İmralı'ya giderken; CHP ve Meclis'te grubu bulunan Yeni Yol heyete temsilci vermemiştir. Komisyona katılan, ancak İmralı'ya giden heyete üye vermeyen CHP, yürütülen bu devlet politikasına esasta itiraz etmemektedir. CHP, kendisine yönelen baskı siyasetinin etkisiyle ve sürecin olası risklerini de hesap ederek İmralı'ya gitmemeyi tercih etmiştir. Aynı zamanda yürütülen şoven kampanyadan belirli ölçüde faydalanma hesabı da yapmıştır. Böylece bu politikaya mesafeli olduğu izlenimini vermiştir.

24 Kasım'daki İmralı görüşmesinin ardından, Komisyonun 19. Toplantısında, MİT tarafından kayda alınan tutanağın dört sayfalık özeti okunmuştur. Devlet, görüşmenin tamamının kamuoyuna açıklanmasını istemedi. Ortaya çıkan bu tablo, DEM Parti temsilcisinin toplantı günü yaptığı ayrıntılı röportajla kısmen telafi edilmiştir. Kapalı kapılar ardında yürütülen görüşmeler zincirine, bu kez komisyon toplantısı eklenmiştir.

Komisyonunda okunan tutanağın içeriği kamuoyunda tartışma yaratınca, DEM heyeti tutanağın eksik ve yanlış anlamalara yol açacak biçimde sunulduğunu açıkladı. Görüşmenin, aslında 16 sayfa olduğu ve tamamının paylaşılması gerektiği

belirtildi. Ancak sürecin nasıl ilerleyeceğine, neyin ne kadar verileceğine ve hangi yol ve yöntemlerin izleneceğine karar veren asıl güç MİT ve devlettir.

Komisyon, Abdullah Öcalan görüşmesinin ardından fiilen misyonunu tamamlamış ve partilerin raporlarını hazırlaması sürecine geçilmiştir. Onlarca, hatta yüzlerce sayfalık bu raporlar tartışma konusudur. Hiç kuşkusuz AKP-MHP'nin sunacağı rapor ve nihayetinde TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un hazırlayacağı metin, devletin soruna dair nasıl bir yol izleyeceğine dair temel veri olacaktır.

Bu süreçte İmralı heyeti de yeni bir görüşme trafiği başlattı. Devlet Bahçeli ile yapılan görüşme sonrası Pervin Buldan "barış yasası"ndan söz etmiş, Bahçeli de bu talebi olumlu karşılamıştır. Ancak barış yasasının içeriği belirsiz. Şurası açıktır ki tüm tartışmalar, silah bırakma, illegal yapının tasfiyesi ve buna uygun yasal düzenlemeler etrafında dönmektedir. DEM Parti'nin odak noktası da burasıdır.

"Silahlar bırakılsın, MGK bunu tespit edip onaylasın" yaklaşımı, tüm kesimlerde hâkimdir. Kürt legal hareketi, bu aşamadan sonra Kürt ulusal meselesindeki demokratikleşmeyi bir mücadele alanı olarak tanımlamaktadır. Egemen sınıflar ise ancak bu koşul sağlandıktan sonra mücadele alanı açılacağını belirtmektedir.

CHP, "demokratik düzenlemeler" talebini belirgin biçimde dile getirmektedir. Kürt meselesini demokratikleşme sorunu olarak tanımlamakta; ancak bu yolda devletin temel niteliklerini koruyarak ilerlemeyi istemektedir. Özgür Özel'in ana dil vurgusu buna örnektir. Bu, eğitim hakkını içermeyen bir çerçevedir. Kayyım uygulamaları, yargı sistemi ve TCK-TMY düzenlemeleri konusunda da reform talep etmektedir.

Bu bağlamda DEM Parti ile CHP paydaştır. "Silahlar bırakıldıktan sonra mücadele" anlayışı içinde DEM Parti, CHP'yi de bu mücadelenin bir parçası olarak görmektedir. Buna uygun biçimde CHP ile ilişkilendirilmektedir. Nitekim CHP de, İmralı heyetine temsilci vermemesi kısa süreli

bir polemik konusu olsa da Özgür Özel'in ağzından, sürece karşı olmadıklarını ve DEM Parti ile ilişkilerin zehirlenmesine izin vermeyeceklerini ifade etmiştir.

CHP-DEM ilişkisi, konu Kürt ulusal hakları, anayasal güvence ve kapsamlı yasal düzenlemeler olduğunda farklılaşacak ve kalıcı gerginlik peydahlanacaktır.

DEM Parti, bu süreçte asgari demokratik bir program ve talepler etrafında mücadeleyi gündemine almak yerine, mevcut ilişkiler içinde yalnızca yapılanları onaylayan bir konumdadır. Dahası, siyasî kulis ve diplomasi eksenli bir hareket tarzı benimsemiştir. Bu, kitle seferberliğine dayalı bir mücadeleden giderek uzaklaşma pahasına gerçekleşmektedir.

Devletle yürütülen görüşmelerin Kürt ulusu nezdinde derin bir güvensizlik yarattığı açıktır. Silahların bırakılmasını merkeze alan süreç, Kürt halkının seferber edilmesini olanaksızlaştırmaktadır. Kürt halkı, sürecin seyircisi konumuna itilmiştir. Sürece zarar vermemek adına uzlaşmacı eğilimler en uç noktaya taşınmış; AKP-MHP çevrelerinin medya üzerinden yürüttüğü şoven söylemlere dahi yumuşak tepkiler verilmiştir.

Silahların "koşulsuz ve şartsız" bırakılmasının öznesi olduklarını kanıtlama çabası, deyim yerindeyse "Türk siyasetinden aferin alma" arayışına dönüşmüştür. Buna, derin bir umutsuzluk hali eşlik etmektedir.

Sürecin açık yürütülmemesi, Kürt ulusal haklarına dair bir tartışmanın dahi olmaması ve kitlelere ihtiyaç duyulmadığını ima eden yaklaşımlar belirginleşmektedir. Böylesi koşullarda Kürt ulusu açısından belirsizlik ve gelecek kaygısı artıyor. Daha korumasız, daha örgütsüz ve saldırılara daha açıktır.

Devlete yönelik güvensizliğin kapsamının genişleyerek, Kürt hareketinin kendi örgütlü yapısına da yöneldiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Zira kitleye rağmen yürütülen, kitlesiz bir süreç hâkimdir.

GÜÇ BİRLİĞİ KİMLERİNDİR VE NASIL GERÇEKLEŞEBİLİR?

Yakın zamanda devrimci odak olmak üzere belirlenen çalışmaların bir yenisi gerçekleşti. Bundan önce de sendika.org sitesinde strateji tartışmalarının gerçekleştirilmeye çalışıldı. Bunlar, devrimci birçok hareketin içinde olduğumuz gerileme koşullarına verdikleri tepkinin dışavurumları. Birlikler gerçekleştirmek atılan adımların taşıdığı zaafllara daha önce de dikkat çektik. Bizim için bu alandaki temel zaaf komünist partisinin yetersizliğidir. Buna rağmen bu yetersizliğin ortadan kalkmasını beklemek gibi anlayışla hareket edilemeyeceği açıktır. Aksi-ne söz konusu yetersizliğin aşılması, hatta önce görülür kılınarak hareket doğrultusunun geliştirilmesi için bu birlikler için kafa yorulmalıdır. Örneğin “birleşik mücadele” gündeme gelen güç birliği arayışları hakkında tartışmalıyız. Buna neden itiraz ettiğimizi,

bunun, savunulan biçimlerde aslında olanaksız olduğunu ortaya koymalıyız. Önümüze konduğunda net bir tutum koymalıyız. Bunun yanında ne tür birliklerin mümkün olduğunu da ortaya koymalıyız.

DENEYİMLERİN GÖSTERDİĞİ

Bir devrimci odak olmak adına birleşik mücadeleyi yaratmak ve geliştirmek üzerine uzunca bir süredir devam eden arayışları, bu gibi süreçlerle ilgili herkes izliyordur. Yakın geçmişte yaşanan tecrübeden çıkarılması gereken derslerin ne olduğu veya ne olması gerektiği hakkında kapsamlı, özeleştiril bir değerlendirme olmakla birlikte birçok parti veya örgüt bu tecrübenin sonuçlarının farkında. “Birleşik mücadele” platformunun temel açmazının “strateji” ile ilgili olduğunu içten içe kabul eden, ide-

olojik ve politik çizgideki tutarsızlığın ve gerçeklikten kopukluğun farkında olduğunu düşündüren bir yaklaşımla hareket ediliyor. Ne var ki bu kabul ve farkındalık bilinç düzeyine erişmeden, pratik içinde kayboluyor. Bu sorunun çözümü hiç kuşkusuz ciddi bir teorik çalışma ve tartışmadır. İçinde olduğumuz somutluk çıkış yolu bulmak için yaslanabileceğimiz yegâne zemindir.

“Strateji” tartışmalarının büyük oranda teoriden, devrimin niteliğinden bağımsız gelişmesi, sorunun “güç birliği” yaratmak hedefinde sıkışması kendi başına bir çıkışsız yola işaret ediyor. Güç birliği geçmişte de çok defa gündeme gelmiş, belli düzeylerde “eylem birliği” olarak gerçekleşebilmiştir. Eylem birliği bu gibi çalışmaların, mümkün olduğu takdirde, somutlaşan biçimdir. Eylem birliği çok geniş bir yelpazede yer alan çok çeşitli güçlerle

her zaman gerçekleşebilir bir birlik şeklidir. Bu kavramı güç birliğinden ayırmak gerekiyor. Çünkü güç birliği devrimci eylemin, özel olarak devrimci hareketin önderlik sorununa bir “çözüm” aramayı içeriyor. Kendi stratejisi olmayanın, kendi çizgisini örgütleyemeyenin, kitle çizgisi gelişmemiş olanların ya da kitle çizgisi yaratmak gibi bir sorunu, dolayısıyla tartışması da olmayanların pratikleşen “kitleselleşme” sorununu “güç” birliği yaparak çözmesidir bunun anlamı.

BİRLEŞEREK ÖNDERLİK MÜMKÜN MÜ?

Birleşik mücadele olarak da tanımlanan güç birliği, tam da bu nedenle hemen her zaman oportünistleri; devrimden, dolayısıyla kitlelerden de uzaklaşmış parti veya örgütleri ilgilendiren, tartıştıran bir mesele

olmuştur. Devrimle ilgili temel sorunu kitle çizgisinde, devrim perspektifinde aramayan; devrimin önderliğini, yani komünist partisini örgütlemek gibi en temel sorunu çözme amacı gütmeyen yaklaşımların icadı olarak güç birliği genellikle boşa kürek çekenlerin bir tartışması olmuştur.

Bu tartışmayı biz, devrim perspektifinin oluşturulmasına, devrimci kitle çizgisinin geliştirilmesine yönelmeliyiz. Bu da halkın koşullarını, ihtiyaçlarını, taleplerini, çelişkilerini belirli bir devrim anlayışı içinde incelemeyi, tartışmayı ve politikaya dönüştürmeyi içerir. Komünist bakış açısından güç birliği, güzergâhı ve hedefleri belli devrimin kitlesel örgütlenmesinden başka bir şey olamaz. Çok çeşitli parti veya örgütün bir araya gelip “devrimci odak” olmak hakkında tartışmasının güç birliği olarak tanımlaması abestir. Bu, olsa olsa eylem birliklerinin olanaklarını tartışmakla sınırlı bir çalışma olur. Elbette bu amaçla gerçekleşmesi halinde çok daha net, hazırlıklı ve samimi olacak “eylem birlikleri amaçlı” bir çalışma yararlıdır ve gereklidir. Bunu yaptığı halde çalışmayı “güç birliği” olarak tanımlamak ise devrimin dayandığı şartları ve kitleleri, aynı zamanda proleter bir devrim için çok daha zorunlu olan önderliği, yani komünist partisini “eylem birliğine” indirgemektir. Bu da devrimden, devrimin kitlelerin eseri olduğu gerçeğinden kopuk düşünüldüğünü ele verir.

SINIFLARIN BİRLİĞİ OLARAK “GÜÇ BİRLİĞİ”

“Güç birliği” kavramının devrim için kitlesel örgütlenmelerde gerçekleşebileceğini ifade ettik. Bunun nedeni devrimin çeşitli sınıfların birliğini içermesidir. Çeşitli sınıflar devrim karşısında farklı çıkarlara sahiptir. Bu nedenle sınıflar devrim için birleştiklerinde bir tür “güç birliği” yapmış olurlar. Farklı çıkarların belli bir süreç içinde ortaklaşması ve bu ortaklaşmanın sınıf güçlerinin birleşmesiyle somutlaşması “güç birliği” kavramının içerdiği anlamları önemli ölçüde karşılamaktadır. Burada özel olan bir nokta var gene de. Bir devrim için ya da devrimci bir birlik yaratmak için güç birliği, devrimci bir önderlik de gerektirir. Bu nedenle söz konusu “güç birliği” sadece devrimden çıkarı olan sınıfların birleşmesini içermez, aynı zamanda ve zorunlu olarak devrimci bir önderliği de içerir. Devrimci bir

önderlik olmaksızın, herhangi bir güç birliği gerçekleşemez ya da varlığını koruyup ilerleyemez. Komünist partisi olarak somutlaştırdığımız bu önderlik güç birliğinin içeriğini, ilerleyeceği güzergâhı, ilkelerini, örgütlenme biçimini, yetkilerini, sorumluluklarını belirler. Farklı çıkarlardan hareketle birleşen sınıflar da bu belirlemelerden aldıkları güvenle birleşirler. Bu sürecin bir önderlik çizgisine rağmen oluşması mümkün değildir; bu durumda, yani önderliği olmaksızın başlayacak bu tür bir süreç kesinlikle geçici olacaktır.

Burada sözünü ettiğimiz birliğin, ad olarak “güç birliği” olmaktan çok “cephe” olduğu konuyla ilgili olan herkes tarafından anlaşılacaktır. Devrimin sac ayağından biri olan cephe örgütlenmesi sınıfların birleşmesi olarak bir güç birliğidir; devrim için ve komünist partisi önderliğindeki bu güç birliğinin literatürdeki karşılığı güç birliğidir. Komünistler açısından farklı çıkarlardan ya da stratejik olarak farklı anlayışlardan meydana gelen güç birliği devrim için cephe örgütlenmesinden ibarettir; daha doğru bir ifadeyle bundan ibaret olmalıdır. Bunun dışındaki “birlik arayışları” eğer cephe amacı içermiyorsa devrimin önderliğini oluşturmak amacı içerir. Önderlik ise, hemen herkesin kabul edeceği gibi üzerinde birleşilmiş bir ideolojik zemin, genel siyasî çizgi ve doğru bir kitle çizgisi gerektirir. Farklı anlayışlardan parti veya örgütlerin bu olmadan “birleşmesi” olarak güç birliği komünistlerin kendilerini var edecekleri bir zemin değildir, olmalıdır.

SOMUT OLARAK EYLEMDE BİRLEŞMEK

Adına cephe denmeyen, bunun yerine “güç birliği” denen platformlar hakkında uzunca bir süredir tartışıyoruz. Cephe anlayışı içeren birliklerle ilgili görüşümüzün geniş ölçekte; ama daha çok da yakın çevremizce bilindiğini düşünüyoruz. Farklı alanlarda gündeme geldiğinde nasıl tartışacağımız ve tanımları neye göre yapacağımız konusunda ortak bir tutum içinde olmak fikrimizin örgütlenmesi bakımından önemlidir. Ayrıca, başka parti ve örgütlerle ortak hareket etmenin de kıstasları, hedefleri ve olanakları da bu tartışmamızda ortaya konmaktadır.

En son bu içerikte yapılan tartışmada da yukarıda özetlediğimiz yakla-

şıma uygun bir tutum içinde olduk. Mümkün oldukça bu tartışmalara, toplantılara, bunun için oluşturulmuş platformlarda yer almayı benimsiyoruz. Bunun nedeni beklentimizin bu çalışmaları örgütleyenlerle aynı beklentilere sahip olmamız değildir. Aksine, beklentilerimizin çok farklı olduğunu vurguluyoruz. Bu tartışmalara katılmamızdaki temel neden “eylem birlikleri” için koşulları izlemek, tanımlamak ve zorlamaktır. Bununla birlikte örgütleyicilerin “güç birliği” anlayışını eleştirmek, farklı beklentimizi bu eleştiri içinde göstermektir.

Çok farklı anlayışlardan parti ve örgütlerin “güç birliği” yaratmalarının mümkün olmadığını bu çalışmada bir kez daha gördük. Kendilerini farklı biçimlerde örgütleyen ve pratikte farklı hedefleri olan parti ve örgütler, sonuç olarak, diğerlerini kendi pratiklerine “davet eden” bir tutum içinde oldular. Bunun doğal bir davranış olduğu açıktır. Bu doğal davranışın önce teoride, orada ortaklaşılsa bile pratikte karşılıksız kalacağı açıktır. Genel bir dünya ve özelde de bölge ve Türkiye analizi yapıldığında güncel dair birçok belirlemede yüzeysel bir ortaklaşma bazen mümkündür. Bu somut pratikte de ortak yorumlar öne çıktı. Güncel olanın sıradanlığı ve basitliği böyle bir sonuç için belirleyici olmuştur. Oysa, güncel olanda içerili bütünlüğe denk gelen kavramlar üzerinde durulduğunda ortaklık olmadığını da gördük. Yapılan değerlendirmelerde derin farkların varlığı dikkat çekiydi. Ne var ki amaç “birlik” olduğundan bu farkların üzerinde durmak gerekmedi.

ANTI EMPERYALİZM İÇİN EYLEM BİRLİĞİ

Hemen devamında bu değerlendirmeler ışığında ne yapılması gerektiği, nasıl birlikte hareket edileceği tartışıldığında “mümkün olmayan” güç birliği, kullanılan adla “birleşik mücadele” gerçekliği kendini gösterdi. Devrimci bir odak yaratmak amacı sonuç olarak belirli bir gündeme dair devrimci bir eylem birliği yaratmak amacıyla sonuçlandı. Bizim de beklentimiz bu yöneydi. Dolayısıyla belirlenen hedef ve çalışma bizim için önemlidir, amacımıza uygundur. Anti emperyalist mücadelenin somutlaşması ve kitlelere mal edilmek üzere geliştirilmesi önümüze koyduğumuz hedeflerin bir parçasıdır. Bunun geniş kesimlere taşınmak üzere

belirli bir çevreden başlaması akla ve gerçeğe uygundur. Hem dünya çapında derinleşen çelişkilerin yol açtığı siyasî gerilimlerin karşısında halkların çıkarlarını savunmak hem de olası bir “haksız savaş” karşısında tüm olanakları haklı savaşlar lehine değerlendirmek devrimci hareketin varlığını destekleyen, güçlendiren bir tutumdur. İçinde olduğumuz dönemde bunun aksi yöndeki fikirlerin yaygınlığı dikkate alındığında bu tutumun önemi daha da anlaşılır olacaktır. Hem emperyalizmin genel bir teşhiri hem de ona karşı halkların mutlak zaferinin kaçınılmazlığını propaganda edebileceğimiz bir tutumdan söz ediyoruz. Bunun için birleşmek ve eyleme geçmek gayet mümkündür ve bu, tecrübeyle de sabittir.

Önümüzdeki yıl Türkiye’de gerçekleşecek NATO toplantısı anti emperyalist mücadelenin önemli bir göstergesi olacaktır. Söz konusu çalışmada buna dikkat çekilmesi ve bu toplantıya yoğunlaşılması isabetli bir tutum olmuştur. Bunun ülke çapında da geliştirilmesi gerektiği açıktır. Ülkenin hemen her yerinde emperyalizmin, özelde NATO üyesi emperyalistlerin çıkarlarını gerçekleştirmek üzere atılan veya planlanmış adımlar söz konusu. Talan siyasetinin bir ucunda mutlaka NATO bulunmaktadır. Genel olarak ülkenin bağımlılığının da kaynaklarından biridir NATO...

NATO, bugün tüm dünyada cereyan eden gerilimlerin baş ya da ilk sorumlusudur. Başını ABD, İngiltere çekse de tüm NATO üyeleri bu sorumluluğun taşıyıcılarıdır. Halklar tam da NATO içinde mevzilenmiş emperyalist, faşist ve gerici devletlerin her türden saldırısıyla karşı karşıyadır. Sadece halklar değil, aynı zamanda halkların yaşam alanları ve birikimleriyle birlikte yarattıkları zenginlikler, ülkelerindeki yeraltı ve yer üstü zenginlikleri yıkıcı bir saldırının altındadır. Bu saldırılar karşısında “eylemde birlik” temelli bir çalışmanın amaçlanması, ortaya konması doğru bir yaklaşımdır.

Devrimci eylem birliklerinin aranması, gerçekleştirilmesi her zaman için bir sorumluluk olmalıdır. Burada bu sorumluluk ortaya konmuştur. Önümüzdeki dönem, bu sorumluluğu detaylandırmak ve kendi pratiğimizde gerçekleştirmek üzere yoğunlaşacağımız bir dönem olacaktır.

Marksizm'in Aşılması ve

"Sen yolunda yürü bırak elalem söylen-sin" (Dante)*

Öcalan'ın "Barış ve Demokratik Toplum İnşasıyla Sosyalizmi Yeniden Kazanalım" başlıklı mektubu, DEM Parti'nin "Uluslararası Barış ve Demokratik Toplum Konferansı" açılışında okundu. Öcalan'ın mektubu, halihazırda devam eden "barışın" içeriğini ve amacını önemli derecede açık etmektedir. Mektubunda hem sosyalizm hedefinden vazgeçmediğini, ona "ciddi" bir sadakatle bağlı olduğunu hem de sosyalizme ulaşmanın ona göre "yeni" bir yolunu bulmak zorunluluğundan hareketle yaptığı çalışmanın sonuçlarını açıklamakta Öcalan. Mektubun daha önce de kamuoyuna yansımış fikirlerinin bir özetini içerdiğini söylemeliyiz. Bu fikirlerini Öcalan birçok kez geniş kitlelere; ama özellikle de kendine bağlı kadrolara ve genel olarak "sol harekete" açıkladı. Bugün "barış" süreciyle birlikte gündeme gelmesi ve "sol içi krizi" aşmak ve devrimci bir odak yaratmak arayışında olanlara yol göstermek niyetiyle ileri sürülmesi, bu fikirlerin özel bir değerlendirmesini gerektiriyor.

Mektubunda Öcalan Marksizm ve Marks'ı ayırarak Marks'ın olağandışı yeteneğini, çabasını, katkısını önemseydiğini vurguluyor; ama Marksizm'in hatalı olduğunu; tarihi sınırlı ele aldığını, diyalektik materyalizmi kabaca kavradığını ya da aşırı uyguladığını ileri sürüyor. Bugün de Marksizm'in günümüz dünyasını yorumlamada ve değiştirmede eksik kaldığına dikkat çekmektedir.

Marksizm'in temeli olan diyalektik ve tarihsel materyalizm yönteminin aşılması gerektiğini şu şekilde ifade etmektedir: "(...) klasik diyalektiğin bazı aşırılıklarının aşılması gerekir. Çelişkileri birbirini yok eden uçlar şeklinde değil, birbirini besleyen toplumsal olgular olarak görmek zorundayız. Çünkü komün olmadan devlet, burjuvazi olmadan proletarya olmaz. Dolayısıyla çelişkiyi yok edici bir mantıkla değil, dönüştürücü bir tarihsel perspektifle ele almak gereklidir."

ÇELİŞKİNİN DOĞASI

Diyalektiğin bu kavranışının Öcalan'a özgü olmadığını daha önce açıklamıştık.

Bu kavrayış Hegel'de en üst düzeyde gösterilmiştir. Hegel'in bu kavrayışını Marks ve Engels "diyalektiğin baş aşığı" yorumu olarak değerlendiler. Biz bunu diyalektiğin "gerçeği yorumlamakta başarılı; ama değiştirmekte başarısız" yorumu olarak anlıyoruz. Hegel'in, diyalektiği gerçeğe uyguladığında başarılı sonuçlar ürettiğini, "neredeyse materyalist" olduğunu biliyoruz. Lenin'in Hegel'deki bu özelliğe birçok kez rastladığını "Felsefe Defterleri"nde görüyoruz, o rastladığı her defasında buna dikkat çeker. Bu başarılı sonuçların temelinde "çelişki teorisi" vardır. Buna göre bir şeyi kendi çelişkisinden hareketle incelemek o şeyin kavranmasında temel yöntemdir. Öcalan bu yöntemi doğruluyor; ama hemen devamında Hegelci felsefeyi haklı gören yorumu yapıyor: "Çelişkiler (...) birbirini besleyen toplumsal olgular"dır, "birbirini yok eden uçlar şeklinde değil"dir...

Oysa birbirini besleyen toplumsal olgular olarak çelişkiler, aynı zamanda birbirini yok eden uçlardan oluşur. Bu sadece toplumsal olguların değil, her şeyin; ama her şeyin özüdür. Birbirini yok etmeden hiçbir çelişki sonsuza kadar süremez. Çelişkilerin nitel değişimi, bir şeyin başka bir şeye dönüşmesi, belirli bir çelişkinin yok olması; ama aynı zamanda başka bir çelişkiye dönüşmesi uçların birbirini yok etmesiyle gerçekleşir. Öcalan "birbirini yok etme" durumunu "birbirini besleyen" durumuyla karşılaştırıp inkâr ederek değişimi reddediyor. Elbette bunu "değişimi reddediyorum" diyerek açıklamıyor; bunu değişimi "birbirini besleyen uçların birliğini temel almakla" yapıyor. Bu da Marks'tan önce filozofların yaptığı şeyle aynıdır: "Filozoflar dünyayı yalnızca çeşitli biçimlerde yorumladılar; oysa sorun onu değiştirmektir." Öcalan "değiştirme" eylemini aşırılık diyerek reddediyor. Ona göre değişim "birbirini besleyen toplumsal olgular olarak çelişkilerin doğasında" zaten gerçekleşecektir. Bu, bir noktaya kadar doğrudur da. Ne var ki bu değişim "uçların birbirini yok etmesiyle gerçekleşir" denmediğinde ya da bu "yok etme" reddedildiğinde aslında "değişim" reddedilmiş olur.

ÇELİŞKİNİN UÇLARIN HAREKETİ

Marksist bakış açısında diyalektik materyalizm çelişkilerin uçlarını "birbirini

besleyen", "birbirini var eden" olgular olarak görmeyi reddetmez. Aksine bu, diyalektiğin temelidir. "Karşıtların birliği" dediğimiz şey tam da bu özelliğe dikkat çeker. Proletarya burjuvazi olmadan olmaz; artı olmadan eksi, diferansiyel olmadan integral, etki olmadan tepki, pozitif elektrik olmadan negatif elektrik, birleşme olmadan çözülme olmaz. Karşıtların birliği (Hegel'deki ve genel olarak felsefe literatüründeki deyişle karşıtların özdeşliği) doğanın, zihnin ve elbette toplumun da bütün fenomen ve süreçlerindeki çelişkili, birbirlerini karşılıklı olarak dışlayan karşıt yönlerin varlığının kabul edilisidir (keşfedilisedir). Diyalektik, bunun "tam" olarak kavranışdır.

Karşıtların özdeşliğini, yani biri olmadan diğersinin olmazlığını kabul etmek, aslında karşıt yönlerin birbirini yok etmesini de kabul etmektir. Her nitel gelişme karşıtların birliğinin başka bir birliğe dönüşmesidir; bu da uçlardan birinin diğeri olmadan olamayacağı gerçeğinin bir başka ifadesidir. Şöyle ki, eğer proletarya burjuvazi olmadan olmuyorsa burjuvazi tarih sahnesinden kalktığında proletarya da kalkacaktır, varlığını yitirecektir; bu durumda proletaryanın da burjuvazinin de olmadığı bir topluma doğru değişim gerçekleşmiş olacaktır. "Birbirini besleyen olgular" tezini diyalektik materyalizm "karşıtların birliği" olarak formüle etmiştir. Karşılıklı beslenen ve gelişen uçlar nihayet yok olacaklardır; üstelik bu, birinin diğersini yok etmesi biçiminde gerçekleşecektir. Bir şeyin bu yok oluşunun gerçekleşme biçimi hakkında onlarca, yüzlerce şey söylenebilir. Dış etkenler, koşullar, kendiliğinden olgunlaşma ve çürüme vs. kavramlardan söz edilebilir; ama nihayetinde bunlar uçlardan birinin diğersini yok etmesi ve aynı zamanda kendisinin de yok olmasıyla tanımlanır. Öcalan, birbirini besleyen toplumsal olguların aynı zamanda birbirini yok edecek uçlar olduğunu reddediyor.

O bunu, mücadelesiz, savaşı, barış içinde bir ortam veya bir zemin adına dile getiriyor. Onun hareket noktası bu. Bu da idealist bir tutumdur; burada o materyalist değildir. "Barış içinde ilerlemek" kavramını temel almak işe gerçek olmayan bir şeyden başlamaktır. Gerçek olan nedir peki? Gerçek olan karşıtların varlığıdır; örneğin devlettir,

sınıftır, ulustur, halktır, metadır, pazardır vs. Bunlar gerçektir. Gerçeklerden hareketle işe başlamak materyalizmin temel desturudur. "Barış" gibi soyut bir kavramdan başlamak sübjektif niyeti temel almaktır.

YENİNİN/EZİLENLERİN AŞIRILIĞI

Peki Öcalan'ın, aşırılıkların aşılmasından kastı nedir? Çelişkin uçların birbirini yok etmesine karşılık gelen bu aşırılık açıktır ki kitlesel devrimci eylemdir. Toplumsal dönüşümlerde bunun karşılık geldiği eylem devrimdir. Elbette burada alelade bir devrim kavramından söz etmiyoruz. Sözünü ettiğimiz, iktidarın bir sınıftan başka bir sınıfa geçtiği toplumsal eylemdir. Öcalan toplumsal süreçlerdeki devrimi aşırılık olarak tanımlayıp bunun aşılması gerektiğine işaret ediyor. Bunu ileri sürerken, burjuva düzenin oluşmasında ve gelişmesinde belirleyici bir role sahip ulus devletin de reddedilmesi gerektiğini savunuyor. Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı ilkesi de bu yaklaşımla olumsuzlanıyor. Mektubunda Öcalan, bu temel perspektifle beraber "sosyalizm deneyimleri", "ulus devlet" ve "demokratik toplum" gibi konuların Marksizm'in belirlediği sınırlar "aşılarak" değerlendirilmesi gerektiğini ifade ediyor.

Dikkat çeken Marksizm ve Marks ayrıştırmaları aslında mektubun tüm içeriğini belirliyor. Bu ayrıştırma başlangıçta tipik "Marks'a rağmen Marksizm" eleştirisini hatırlatıyor ilkin; fakat öyle değil. Öcalan Marks'a yönelik değerlendirmesinde, ona çok temel bir itirazda bulunuyor: çelişki yasasından hareketle yapılan eleştiri komünal toplumun, sınıflı toplum öncesinin bilinmemesine ve oradan da devletin yeterince anlaşılmasından hareketle çözüm üretmekte tıkanmaya yol açan yaklaşımdan söz ediyor: "Toplumsal tarihi sadece sınıfla izah etmeye çalışmasının, devlet ve ulus devleti yeterince çözememesinin bedeli ağır sonuçlar doğurmuştur. Tüm bu eleştirileri yaparken Marks'ın emeğine büyük saygı duyduğumu, niyetinden kuşku duymadığımı ve Marksizm'i Marks'tan ayrı gördüğümü de eklemek isterim." Marks'ın devlet kuramı üzerinde yeterince çalışmadığı, bu konuya yönelik yoğunlaşma planını gerçekleştiremediği, dolayısıyla devlet kuramının temeline ve özüne dair genel

e Demokratik Toplum - I

belirlemeler dışında devlet hakkında derinlemesine bir yorum yapmadığını biliyoruz. Buna karşın, onun kapitalizm çözümlemesinin temeli olan tarih analizi sınıf mücadelesinin varacağı yere yönelik net belirlemeleri Marksist bir devlet kuramı için bir zemin sunmuştur. Marks'ın Kapital çalışmasının bir bölümü olarak planlanmış "devlet" konusu esas olarak Lenin'le çözümlenmiş, Lenin çok kapsamlı tartışmalarla Marksist yaklaşımı bu alanda geliştirmiştir.

Marks'ın Marksizm'den ayrı görülmesi bu noktaya ilgilidir. Marks'ın kendisi hatalarını görebilir, düzeltebilirdi. Çünkü onda bunun için yeterli öz güven söz konusudur ve niyeti kuşku götürmezdir. Ne var ki Marks'tan hareketle Marksizm'i üreten ve geliştirenler için aynı şey söylenemiyor Öcalan tarafından. Mektupta özel bir saldırı görülme de biz bu yaklaşımın vardığı yerleri onun başka açıklamalarından ve onun perspektifini dile getirenlerden biliyoruz. Zaten mektupta da Marksizm'in temel ilkelerini içeren konulardaki farklı tutum da buna açıklık getiriyor. Kuşkusuz Marksizm'e yönelik eleştiriler şaşırtıcı ve kabul edilemez değildir. Görüşümüz Marksizm'in eleştirilemez olduğu gibi "sabit bir fikre" dayanmıyor. Tam aksine, eleştiri Marksizm'in kendisi, onun özüdür; dolayısıyla Marksist bakış açısından hareketle, kendisi dahil eleştirilemez hiçbir şey yoktur. Marks'ı ve Marksizm'i de tarihsel bağlamından hareketle eleştirmek ve onun kurduğu bilimsel bağlamın sonuçta işe yaramadığını iddia etmek açıktır ki bir eleştiridir. Sorun bu eleştirinin niteliğidir. Bu bir aşma, ileri düzeye çıkarma değildir; bu gerici bir eleştiridir. Marks'tan önce de olan ve kuşkusuz Marks'tan sonra da görülen, gelişen ve özellikle de son dönemde etkin olan fikirlere dayanan bir eleştiri söz konusudur. Bu eleştirinin niteliğini biz şöyle tanımlıyoruz: bu Marksizm'in yerine "yeni" bir akım ikame etmektir; onu geliştirmek, daha ileri düzeye çıkarmak değildir: tüm tarihsel gerçekleri, olguları soyut düzlemde belirlenmiş bir fikre göre açıklama gayretidir. Bu gayretin çok fazla alıcısı, takipçisi olacağını öngörmek zor değildir. Çünkü bilimsel düşünme yol ve yöntemleri burjuva toplumlar dünyasında sıradan insanın yabancı olduğu şeylerdir. İnceleyerek ve sorgulayarak öğrenmekten çok bir şeye inanarak öğrenmek yolu içinde

olduğumuz toplumsal yapının bir nevi varlık gerekçesidir. Marks'a ve Marksizm'e yönelik mektupta ortaya konan sözünü ettiğimiz eleştiri teorik düzlemde ve tarihsel olarak defalarca mahkûm olmuştur. Bu nitelikteki eleştiriler tarih biliminden kesin kopuşlarla şekillenmiş ve gerçek yaşamda kullanılabılır olmadığı için de yok olup gitmiştir. Tekrar tekrar gündeme gelmeleri bunların yaşayan, kullanılabılır olmalarından değil; içinde olduğumuz çürümüş ve yok olmakta olan toplumsal düzenin onları "yeni olana karşı" çağırmasındandır.

Öcalan, çok eskilerde de konu edilmiş yaklaşımları "yeni bulgularla" teyit ediyor. Marksizm'in özel mülkiyetçi toplumlara, yani sınıflı toplumlara geçişi temel bir değişim olarak açıkladığı yerde o bundan da eski olan bir köleleştirmeden söz etmektedir.

"Arkeolojik ve antropolojik bulgular, erkek avcı kastlarının geliştirdikleri öldürme teknikleriyle kadın merkezli klan topluluklarını bastırıp köleleştirdiğini göstermektedir. Bu, insanlık tarihindeki en köklü yarılmadır. Aynı zamanda uygarlığın tüm sonraki gelişimini belirleyen büyük bir karşı devrimdir." Bu tez, Marksizm'den çok farklı bir düşünceye işaret eder. Sadece Marksizm'den farklı bir düşünce değil tarihsel materyalizme de aykırı bir tez söz konusu. Köleleştirmenin bir nedeni olmalıdır. Özel mülkiyet içermeyen, çalıştırmayı, kendi işini yaptırmayı ve üretilene el koymayı içermeyen bir köleleştirmeden söz edildiğini göre Öcalan'ın konu ettiği köleleştirmenin amacı nedir? Üstelik bu henüz teorik bir tartışmadır. Özel mülkiyetten önce toplumsal üretimin gelişmesinde geçilen aşamalar hakkında Öcalan'ın sözünü ettiği bulgular söz konusu değildir. "Erkek avcı kastlarının, öldürme tekniklerini geliştirerek kadın merkezli toplulukları bastırıp köleleştirmesi" Öcalan'ın ya da bu fikri ileri süren başkalarının salt fikridir. Bunu doğrulayan bir bulgu olmadığı gibi, köleleştirme kavramı da burada açılımsızdır.

"Kapitalizmin 16. yüzyılda 'gökten inmediğini', köklerinin Aşağı Mezopotamya'daki 10-12 bin yıllık uygarlık evrimine uzandığını bilmek önemlidir. Göbeklitepe ve Karahantepe gibi merkezler bu tarihsel başlangıcı aydınlatmaktadır.

Bu nedenle mevcut uygarlık sistemini 'Kastik toplumsal katil sistemi' olarak tanımlamayı daha doğru buluyorum." Burada vurgulanan merkezlerin nasıl bir topluma işaret ettiğini açıklamak için "bulgu" yoktur. Buraların nasıl bir toplanma merkezi olduğu dahi tartışılırken ya da çözümlenmemişken "uygarlık başlangıcından" söz etmek abartılı, bulgulara dayanmayan bir yorum olacaktır.

Söz konusu dönemlerde insan topluluklarının olmadığı ya da insanların bir biçimde "topluluk halinde" yaşamadığı iddiası zaten olmamışken "uygarlığı" bu döneme taşımak olağandışı bir iş yapmayı içermez. Elbette uygarlık farklı toplumsal kesitlerle de açıklanabilir, eski toplumların yaşayışı hakkındaki bilgimiz derinleştikçe uygarlığın kaynakları ve gelişim biçimleri üzerine de yorumlarımız artabilir. Bunun Marks ve Engels'in referans verdikleri Henry Morgan'ın şu tezini çürüttüğü ileri sürülebilir mi peki: "(...)Toplum çıkarları, özel çıkarlardan kesenkes daha önemlidir ve bunların adil ve uyumlu bir ilişki içine konmaları gerekir. Eğer ilerleme, geçmişin yasası olmuş olduğu gibi, geleceğin de yasası kalacaksa, alelade servet avcılığı, insanlığın değişmez alinyazısı değildir. Uygarlık sabahından beri geçen zaman, insanlığın geçmiş varlığının çok küçük bir parçasından, insanlığın önünde olan zamanın çok küçük bir parçasından başka bir şey değildir. Toplumun yıkılması, tek amacın zenginlik olduğu bir tarih döneminin sonu olarak, tehdit edici bir biçimde önümüzde dikiliyor; çünkü böyle bir dönem, kendi yıkılış öğelerini, kendi içinde saklar. Yönetimde demokrasi, toplumda kardeşlik, haklarda eşitlik, genel eğitim, toplumun gelecekteki yüksek aşamasının başlangıcını gösterecekler; deney, akıl ve bilim, durmadan buna çalışıyor. Bu, antik genslerdeki özgürlük, eşitlik ve kardeşliğin, yeniden ama üstün bir biçim altında canlanması olacak." (Morgan, *Ancient Society*, s. 552).

Öcalan'ın eleştirisi Marksizm'de bu tezin olmadığı ya da Marksizm'in "uygarlık" hakkında salt bir olumlama gördüğü iddiasıyla sakattır. "Uygarlık" tanımı insanlığın ilkel yaşamdan daha ileri bir yaşama geçişini tarif eder. Bunun salt olumlu olduğu görüşü de bunun salt olumsuz olduğu görüşü gibi bir

sabit fikirdir. Örneğin "vasiyetname kurumunun" işlevini açıklarken Engels şunları yazmıştır:

"Bu örgütlenmeyi temel olarak alan uygarlık, eski gentile toplumun [yapmaya -ç.] hiçbir zaman yetenekli olmadığı çok şeyler yaptı. Ama bunları, insandaki en iğrenç içgüdü ve tutkuları harekete getirerek ve bu iğrenç içgüdü ve tutkuları, insanın bütün öbür yetenekleri zararına geliştirerek yaptı. Uygarlığın ruhu, ilk gününden günümüze kadar, yalınkat bir açgözlülük oldu; onun tek ereği, zenginlik, gene zenginlik ve hep zenginliktir; ama toplumun zenginliği değil, şu bayağı bireyin zenginliği. Her rastlantı sonucu bilimin artan gelişmesi ve çeşitli dönemlerde, sanatın en göz kamaştırıcı çağları, uygarlık içinde görüldüyse bunun tek nedeni, bilim ve sanat olmaksızın zamanımız zenginliklerinin tamamen elde edilmesinin olanaklı olmamasıdır."

Ya da Marks "Makine, kredi, vb. kadar, doğrudan kölelik de burjuva sanayinin eksenidir. Kölelik olmadan pamuk olmaz; pamuk olmadan modern sanayi olmaz. Sömürgelere değerlerini kazandıran kölelik olmuştur; dünya ticaretini yaratan kölelik olmuştur ve büyük sanayinin önkoşulu da dünya ticaretidir. Demek ki kölelik, son derece büyük öneme sahip bir ekonomik kategoridir." derken, temelde kapitalizme karşı mücadelede kölelerin kurtuluşunun ya da kölelik karşıtı mücadelenin önemine dikkat çekiyordu. Marks ve Engels için, genel olarak da Marksizm için uygarlık salt bir olumluluk değildir. Toplumsal ihtiyaçların karşılanmasına karşılık veren gelişmeler uygarlığı doğurmuştur ve tüm günahlarıyla uygarlık, eski toplumdan "daha işlevli" olabildiği için üstün gelmiştir. Onun bu üstünlüğü geçicidir, o da eskimiştir ve aşılabacaktır. Henry Morgan'ın Engels tarafından alıntılanan cümleleri bu tezi içeriyor. Demek ki Öcalan'ın sözünü ettiği türden bir salt olumlama söz konusu değil; aynı zamanda tarihi sadece sınıf mücadelesinden ibaret görmek de söz konusu değil. Buna karşın "yorum" çok başka. Sorun şu ki Öcalan sözünü ettiğimiz çalışmaları ya görmezden geliyor ya da yokmuş gibi tartışıyor. Bunun nedenini açıklamadığı için bilmiyoruz. Ama bildiğimiz şu gerçeklik var. Sınıf mücadelesini reddetmeseler de birçok burjuva

akım başka toplumsal çelişmeleri öne çıkararak sınıf mücadelesinin önemini örten tutumlar izledi. Bunların ortak noktası “proletarya diktatörlüğünü” ve bu diktatörlüğe giden tüm yolları reddetmeleridir.

MARKS VE KEŞFİ

Marks'ın tüm çalışma ve fikirleri, mevcut toplumsal mücadelenin içinde filizlenip gelişmiştir; onun fikirlerinde tarih, materyalist bir bakış açısından ve diyalektik ilişki içinde yorumlanarak ortaya konmuştur. Belki de tam da bu nedenle Marks “sınıflar ve sınıflar mücadelesi” gibi buluşların kendisine ait olmadığını, bunların kendisinden önce keşfedildiğini söyler. O, kendi buluşunun aslında tarihin geldiği noktanın da bir ürünü olduğunu bilerek “abartılı” yorumlarla arasına bir mesafe koyar. Kuşkusuz bu gerçeklik, onun buluşunun sıradan olması anlamına gelmez. Aksine sınıflar mücadelesinin yol açtığı sonuçlar ve gideceği yerle ilgili görüşleri Marks'ın yeni bir bilim sahası yaratmasına neden olmuştur. O zamandan beri tarih, dağınık bilgiler yığını değildir, belli yasaların işlediği bir toplumsal harekettir. Marks, Weydemeyer'e yazdığı mektupta “Tarih, sınıf mücadeleleri tarihi” tespitini açıklayarak, sınıfları kendisinin keşfetmediğini ve kendisinden önce de sınıflara dair açıklamalar olduğunu vurgular. Ama sınıfların toplumsal gelişmenin belirli evrelerine ait olduklarını ve sınıf mücadelesinin zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne götüreceğini ilk kez Marks söylemiştir. “Bana gelince, modern toplumdaki sınıfların varlığını ya da aralarındaki mücadeleyi keşfetme onuru bana ait değildir. Benden çok önce, burjuva tarihçiler bu sınıf mücadelesinin tarihsel gelişimini anlatmışlar ve burjuva iktisatçılar da sınıfların ekonomik anatomisini dile getirmişlerdir. Benim yeni olarak yaptığım şunları göstermek olmuştur:

“1. Sınıfların varlığı, sadece, üretimin belirli tarihsel gelişme aşamalarıyla bağlıdır.

“2. Sınıf mücadelesi zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne götürür.

“3. Bizatihi bu diktatörlük, bütün sınıfların ortadan kaldırılmasına ve sınıfsız topluma geçişten ibarettir.”

(Marks'ın Weydemeyer'e 1852 tarihli mektubundan)

Tam da Öcalan'ın aşırılık dediği yerde Marks'ın bu buluşu vardır. Marks'ta vuku bulan da sınıflı toplumlarda “birin ikiye bölünmesi” ya da “birbirini yok edecek karşıt sınıfların” diyalektik ele alışı alınışdır. Reddedilen, aşırılık denen şey neredeyse Marksizm'in kendisidir. Ne adına yapılmaktadır peki bu? Uzlaşmanın, birbirini besleyen uçlar teorisine bağlı olarak barışın tesisi için.

Öcalan, mektubunda toplum ve toplumsallığın analizini “Sistem karşıtı güçlerin, tarihsel materyalizmi insan toplumunun gerçekliğine uygun biçimde yeniden ele alması gerekir” diyerek şöyle sürdürmektedir: “Kapitalizmin 16. yüzyılda ‘gökten inmediğini’, köklerinin Aşağı Mezopotamya'daki 10–12 bin yıllık uygarlık evrimine uzandığını bilmek önemlidir. (...) Bu nedenle mevcut uygarlık sistemini ‘kastik toplum-

sal katil sistemi’ olarak tanımlamayı daha doğru buluyorum.”

Sanırsız kapitalizmin “gökten inmediğini” söylemek Marks ve Marksizm'e yönelik en uygunsuz eleştiri içeriği olmuştur. Tamamen materyalist ve diyalektik yöntemle kaleme alınmış, çok kapsamlı bir incelemenin ürünü olarak detaylı Kapital orta yerde dururken Marksizm'e bir eleştiri olarak “kapitalizm gökten inmedi, insanlığın 10-12 bin yıllık evriminin ürünüdür” demek şaşırtıcı derecede ironiktir. Marks'ın incelemesi elbette tüm bir tarih anlatısı değildir; zaten onun düşün dünyası da baştan böyle bir anlatıya göre işlemez. O, somut olarak, belirli bir dönemdeki toplumsal yapının ekonomi politliğini inceler. Bunu yaparken onun tarihini ortaya çıkarır. Yani onun elinde başlarken somut bir gerçeklik vardır: metalar yığını olarak görünen kapitalist servet. Servet ya da zenginlik sadece kapitalizmde yoktur,

eski toplumsal düzenlerde de servet vardır. Çok daha erken yazılmış çalışmalarını içeren Grundrisse'de Marks bu servetten söz eder. Ne var ki onun Kapital'de konu ettiği şey kapitalizme ait olan servettir. Servet için söylenenler, Öcalan'ın pek de ilgi göstermediği anlaşılan Marksizm'in gelişiminde dikkat çekicidir: “Aslında servet, dar burjuva biçiminden sıyrıldığında, evrensel değişim sayesinde yaratılan insan ihtiyaçlarının, kapasitelerinin, zevklerinin, üretici güçlerinin evrenselliklerinden başka nedir ki? İnsanın, doğa güçleri, insanlığın kendi doğasının olduğu kadar doğa denilen şeyin de güçleri üzerindeki egemenliğinin tam gelişmesinden başka nedir ki? Bu gelişme- nin bütünlüğünü

başka bir şeydir; devasa ve bitmeyen bir meta yığındır. Tam da bu nedenle Kapital meta yığınının birimi olan metayı incelemekle başlar.

Öcalan bu konuda bilgi sahibi değilmiş gibi hareket ediyor. Kapitalizmi inceleyerek bütün bir tarihi kavramak Marks'ın hareket tarzıdır. Bu nedenle Kapital bitmiş bir çalışma değildir. Tarih sahasına atılmış bir ilk, ama büyük adımdır. Onun devamı da gelmiştir. Kuşkusuz daha alınacak uzunca bir yol vardır; hem geçmişe doğru hem de geleceğe...

EKONOMİNİN KONUMU HAKKINDA

Ve Marks'a hitaben şu ifadeyi kullanmaktadır:

“Toplumsal tarihi sadece sınıfla izah etmeye çalışmasının, devlet ve ulus devleti yeterince çözememesinin bedeli ağır sonuçlar doğurmuştur.”

Öcalan, diyalektik materyalizmin yöntem olarak farklı bir biçimde ele alınması gerektiğini ifade etmektedir. Toplumsal analizin ancak bu şekilde açıklığa kavuşacağına inanmaktadır. Fakat materyalizm ve diyalektiği birbirinden ayırarak tarih yorumu yapıldığında, tam da ondan istenen veya beklenen idealist toplumsal analizlere zemin hazırlamış olmaktadır.

oluşturan, önceki tarihsel gelişmeden başka bir ön varsayım gerektirmeksizin insanın yaratıcı potansiyellerinin mutlak gelişiminden, yani önceden belirlenmiş bir ölçü ile ölçülmeyen, kendinde bir amaç olarak bütün insanî güçlerin gelişiminden başka nedir ki? İnsanın tek bir belirlilik içinde kendisini üretmesi değil de kendi bütünlüğünü üretmesinden başka nedir ki? İnsanın, olduğu şey olarak kalmak için uğraşmayıp, mutlak bir oluş hareketi içinde olmasından başka nedir ki? (...)” (Marks, Grundrisse) Bahsekonu tüm zenginlik aslında toplumsaldır, kolektif tarafından üretilmektedir; oysa belli bir azınlık tarafından yönetilmektedir. Marks bunun uzunca bir tarihinin olduğunun bilincinde olmayabilir mi? “Gökten inmeyen kapitalizmin” nihayetinde bu zenginliğin ürünü ya da sonucudur. Bu da salt ekonomi değildir, aynı zamanda sanattır, költürdür, edebiyattır, inançtır vs. Kapitalizmde ise bu, aynı zamanda

Toplumsal yapılar da doğadaki yapılar gibi birer maddi olgudur. Maddi olana vakıf olmak ise evrimsel ve devrimsel gelişimi analiz etmektir. Yani olgunun temel öğelerini ortaya koyarak diyalektik ilişkisini açığa çıkarmaktır.

Toplumu bir araya getiren unsurların biyolojik varlıklar olduğu hakikati, kendi varlık süreçlerini sürdürme zorunluluğundan doğan ilişkilerle şekillenir. Yani insanların maddi yaşamlarını üretirken kurdukları zorunlu ilişkilerin bütünüdür. Bu, toplumsal yapıların özü ve ortaya çıkış temelidir. Netice itibarıyla diyalektik olarak bu ilişkiler, toplumun yeniden üretimini koşullandıran üretim ilişkilerine tekabül eder. İlkel komünal toplumun köleciliğe dönüşmesi sürecini bu maddi üretim ilişkilerinin dışında, ataerkillik vb. olgularla açıklamak neden-sonuç ilişkisini tahrip etmektir. Öcalan'ın diyalektik yorumu, Marks'ın diyalektiğini ters yüz etmekte, onu baş

aşağı getirmektedir.

Toplumsal yapıların analizi Marksist diyalektik materyalizm ışığında yapılmadığında, toplumsal yapılar aydınlatılamaz ve onları değiştirme kudretine erişilemez. Ancak belirtmek gerekir ki Marksizm, hiçbir zaman temel belirleyici altyapı ilişkilerinden doğan üstyapı ilişkilerinin belirleyici roller oynayabileceğini inkâr etmemiştir. Nitekim Engels, Joseph Bloch'a yazdığı mektupta şu ifadeleri kullanmıştır:

“Materyalist tarih anlayışına göre tarihte belirleyici etken, son kertede gerçek yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Marks da ben de bundan daha çoğunu hiçbir zaman ileri sürmedik. (...) Tarihimizi biz kendimiz yaparız; ama her şeyden önce çok belirlenmiş öncüller ve koşullar içinde. Bunlar arasında en sonunda belirleyici olanlar ekonomik koşullardır. Ama siyasal olanlar vb., ve hatta insanların beyinlerine musallat olan gelenekler bile kesin belirleyici olmasalar da bir rol oynarlar.”

(Joseph Bloch'a Mektup, 21-22 Eylül 1890)

Engels, aynı mektupta genç kuşak Marksistlerin üstyapıyı küçümsemesine atıfla, *“Gençlerin bazen ekonomik yanı ona uygun olandan daha çok vurgulamaları olgusundan Marks'la benim de kısmen sorumlu tutulmamız gerekir”* diyerek tek yanlı yaklaşımları eleştirmiştir. Engels'in konu ettiği sorumluluk bakış açılarından ileri gelen bir sorumluluk değildir. Çalışmalarının ilk aşamasının aslında kaçınılmaz bir sonucundan söz edilmelidir. Kapital'in bir ekonomi politik kitabı olduğu bilgisi nihayetinde cehalet içerir. Çünkü kitap, bundan çok fazlasıdır. Bir ideolojik silahtır, bir proleter isyanın teorisidir, tüm bir tarihin kavranmasıyla girilecek yolun aydınlatılmasıdır. Bunların hiçbiri Kapital'de açıklanmaz. Buna rağmen biz biliyoruz ki Kapital bu amaçlarla yazıldı. Avrupa'da bir devrim beklerken Marks, Kapital'i hazırlamaya girişmedi; o devrime önderlik etme yolunda yürüdü. Kapital bu sürecin tamamlanmasından sonra ihtiyaç duyulan teoriyi yaratmak üzere yazıldı. Bu, Engels'in sözünü ettiği sorumluluğun nasıl bir sorumluluk olduğunu açıklar.

Abdullah Öcalan ise Marksizm eleştirisini, tam 135 yıl sonra, aynı tek yanlı ve sığ okuma üzerinden yeniden üretmektedir. Bu yaklaşım, Marks'ı, Marksizm'i ve Marksizm'in tarihsel gelişim seyrini kavramadığını açıkça göstermektedir.

DÜZÜLMÜŞ KERVANA KATILMAK

21. yüzyılın ilk çeyreği kapanırken, sosyalizm ve devrimci mücadelelerin bıraktığı miras ışığında yapılan değerlendirme ve eleştirilerin çoğu, Marksizm'in yanlışlanmasını amaçladı. Burjuvazinin çok geniş bir yelpaze içinde yer alan çeşitli platformlarından gelen bu, bilimsel olmak kaygısı gütmeyen, “ön yargılı” eleştiriler birçok kez yanıtlanmış olsa da sürdü. Bu eleştirilerin temelinde toplumsal formasyonların bir düşün meselesi olarak kavranması vardır. İdealist dediğimiz bu özellik Marks tarafından aydınlatılan kapitalist üretim tarzını ve bütün kapitalist toplumu “olması gereken” gibi göstermekle suçlamakta. “Olması gereken” toplum, içinde olduğumuz toplumsal sürecin gerçekliğinde değerlendirilmesi gerektiğini bu ön yargı ihmal ediyor.

Oysa toplumsal formasyonların ortaya çıkışı ve hegemonya kurması, başlı başına somut koşulların mümkünlüğü ile pratik edinim yetisinde gizlidir. Gerek feodalizm gerekse kapitalizm, tarih sahnesinde verili koşulların somutlaştığı noktada varlığını tesis etmiştir. Bu durum kapitalizm açısından bakıldığında, 12. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar süren kesintisiz bir mücadele tarihidir. Burjuvazinin tarih sahnesinde yer edinmesi ve egemenliği, asırlara varan kanlı yenilgi ve zaferlerin izleriyle doludur. Feodal imparatorlukların tesisi de benzer izlere sahiptir. Bu formasyonların uzun süreli egemenlikleriyle kıyaslandığında sosyalizm için söylenenler kesinlikle ön yargılıdır.

Bugün Marksizm kısa süreli sosyalist ve demokratik devrimlerden hareketle eleştirilmektedir. Oysa bir ileri aşamayı içeren toplumsal yapılar tarih sahnesinde bir defa boy gösterdiklerinde kaçınılmaz olarak hâkimiyet de kurmuşlardır. Yenilgileri, gerilemeleri geçici olmuştur. Ayrıca sosyalizmi, komünizme bir geçiş aşaması olarak görmeyip dört başı mamur bir toplumsal formasyon olarak ele almak başlı başına bir hatadır. Bugün Öcalan ve sosyalizm üzerinden Marksizm'i eleştirenlerin sergilediği tutum böyledir. Bu sebeple sosyalizm yerine “demokratik toplum” gibi anarşizm, ütöpik sosyalizm, Kautskyci ve postmodernizm nüvesi barındıran ve hepsinin bir karması olan savlar ortaya atılmaktadır.

Sosyalizmin pratiğinde hatalar da söz konusudur ve bunlar kaçınılmazdır. İktidar deneyimi sınırlı olan proleter yadan “neden iktidarını koruyama-

dın” diye hesap sormak bu noktada küstahlıktır. Zira her yeni toplumsal formasyon, eskinin izlerini bağrında taşır. Sosyalizm gibi geniş bir coğrafyaya tam yayılamayan toplumsal formasyonlar, aynı zamanda eski toplumsal ilişkilerle sınıf mücadelesini devam ettirmek zorundadır. Mao Zedong'un Çin şahsında başlattığı Büyük Proleter Kültür Devrimi, bu sınıf mücadelesine verilen en iyi örnektir.

SOSYALİZM DENEYİMİ VE KAUTSKY REHBERLİĞİ

Abdullah Öcalan'ın sosyalist deneyimlerden çıkardığı sonuç, devrim yoluyla sosyalizmi ve gene devrim yoluyla sosyalizmi inşayı, sürdürmeyi reddetmek şeklindedir. Sosyalizmi var eden tüm ilke ve temeller reddedilerek, içi boşaltılmış, sadece retorik olan bir sosyalizm savunusu oluşturulmaktadır. Üstelik tarihte bu tür yaklaşımların mucidi de kendisi değildir. Abdullah Öcalan bu konuda Kautsky'nin perspektifinden fazlasıyla faydalanmaktadır. Tarihsel süreç içinde ilginç olan yan ise, dayandığı teoremin 100 yıldan fazla geçmişi olmasına rağmen ve hiçbir başarı elde etmemesine rağmen ona sıkıca sarılıp Marksizm'in temellerini tarihsel süreçte “yanlış” kategorisine indirmesidir.

Öcalan, sosyalizmin başarısızlığını şöyle ifade etmektedir:

“Bu çerçevede komün-devlet ve sınıf-devlet diyalektiğinin güncellenmesi zorunludur. 20. yüzyıl reel sosyalizminin başarısızlığı da bu tarihsel diyalektiğin doğru okunamamasından kaynaklanmıştır: Devletçi sosyalizm devleti ele geçirirken, sonunda devlete yenilmiştir. Ulusların Kaderini Tayin Hakkını ulus devlete bağlayarak da burjuva politikalarının sınırlarına sıkışmıştır. ‘Proleter ulus devlet’ kavramı da devletçi zihniyetin yeniden üretiminden başka bir sonuç yaratmamıştır.”

Kavramlar muğlak, anlamsız, yersiz ve içeriksizdir. “Devletçi sosyalizmin devleti ele geçirmesi”nden kasıt nedir, anlaşılmamaktadır. Ancak sosyalist devletlerin, üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki çelişkiye dayanarak, engelleyici eski üretim ilişkilerini alt edip proletaryanın ya da halkın politik iktidarı ele geçirdiği yepyeni bir devlet sistemi kurduğu açıktır. Devletin ise sınıfsız bir toplum hedefi doğrultusunda bir amaç değil, sömümlendirilmeye çalışılan bir araç olduğu da açıktır. Ancak sömülenme sürecinin uzun süreli bir iktidarı ya da devleti şart koştuğu da

ortadadır. Yani proletarya ile burjuvazinin tarihsel bir kategori olarak sonsuza kadar zıtlar biçiminde var olmayacağı, proletaryanın tarihin en devrimci sınıfı olarak zıddını yok ederken kendi varlığını da sonlandıran bir toplumsal evreyi hedeflediği bir geçiş süreci söz konusudur. Bu eksende inşa edilen sosyalist deneyimlerin birçok yanılsa ve hataya düştüğü açıktır. Bunlardan ilki, sosyalizmde sınıf mücadelesinin varlığının kabul edilmesindeki kavrayış eksikliğidir. İkincisi, toplumsal gelişmeyi üretici güçlerin geliştirilmesine bağlamaktır. Üçüncüsü, kitlelerin politik özne olma noktasındaki belirleyiciliğine uygun biçimde sosyalizm altında devrimler örgütleyememektir. Dördüncüsü ise devleti güçlendirirken, aynı zamanda onun hiyerarşiye ve egemenliğe dayalı biçiminin; halk ile yönetici kademeler, kafa ile kol emeği, altyapı ile üstyapı arasında oluşturduğu çelişkileri ideolojik-politik bilinç olarak sömümlendirmeyi de içeren bir süreç olarak ele almamaktır.

Sosyalizm deneyimlerinin toplamında ortaya çıkan sorunlara dair Mao yoldaşın çıkardığı dersler, sosyalizmde geri dönüşler dâhil birçok noktayı açıklamaktadır. Öcalan, hiç kuşkusuz sosyalist deneyimlerin sorunlarını kavramada, Rus sosyal emperyalizminin maskesini indirmesiyle bir “aydınlanma” yaşamıştır. Ancak bu aydınlanmada yalnız değildir. Bu aydınlanma, sonuçlardan hareketle sosyalizmin temel ilkelerinin reddedilmesi gerektiği sonucuna varan geniş bir dalgayı kapsamaktadır. Kapitalist sistemin “iyileştirilmesi” yolunda orak-çekeçli bayraklar terk edilmiş, proletarya diktatörlüğü arkaik ilan edilmiş, bürokratik ve katı disiplinli anlayışlar yerini liberalizme bırakmıştır.

Oysa sosyalizmin en parlak, en ihtişamlı döneminde, gücünün zirvesindeyken Başkan Mao, sosyalist deneyimlerden dersler çıkararak sosyalizmin inşasını devleti sömümlendirerek komünizme taşımaya odaklanıyordu. Devleti kut-sallaştırmak yerine kitleleri özgürleştirmeyi, politik özne hâline getirmeyi ve iktidarı sömülenmenin bir aracına dönüştürmeyi hedefliyordu. Bu açıdan Öcalan'ın vardığı sonuçlar hem gecikmiş hem de dönek Kautsky'ye dönüşü içermektedir.

devam edecek...

*Bu söz Kapital'in girişinde; bilimsel olmayan, önyargılı eleştirilere karşı Marks tarafından kullanılmıştır.

GÜNEY AMERİKA'DA TIRMANAN ABD SALDIRGANLIĞI

Emperyalist-kapitalist sistemin “amiral gemisi” ABD, saldırganlığını dünya çapında artırıyor. 80 yıllık küresel hegemonyası çözülmeye başlayan ABD, bu gerileyişini durdurabilmek adına hem dünya halklarına hem de rakiplerine karşı her geçen gün agresifleşiyor. Trump’ın başkanlık koltuğunu devralmasının ardından tüm içe kapanma söylemine rağmen ABD, küresel hegemonyasını korumak adına çok daha müdahaleci bir siyaset izlemeye başladı. Trump yönetimi bu kapsamda Orta Doğu’dan Doğu Avrupa ve Pasifik’e kadar birçok bölgede ABD hâkimiyetini tahkim etmek adına adımlar atarken, sıra Güney Amerika’ya gelmiş benziyor.

ABD’nin, “uyuşturucu ile mücadele” bahanesi ile donanmasını Karayip denizine yığması ve Venezuela’ya tehditler savurması ile kıta sathındaki bilindik gerilim tırmanmaya başladı. Trump yönetiminin Maduro liderliğindeki “ABD karşıtı Bolivarci rejimi” devirmek

adına Venezuela’ya karşı saldırıya hazırlandığı emperyalist medya aygıtlarınca dillendiriliyor. Kuşkusuz, Venezuela’ya yönelik olası bir müdahale ABD emperyalizminin G. Amerika’ya yönelik yeni saldırı politikası kapsamında bir başlangıç olarak da görülebilir. Trump yönetimi, G. Amerika’da Rusya ve Çin etkisini minimize etmeden, arka bahçesi olarak gördüğü kıtadaki hâkimiyetini perçinlemeden duracağı benzemiyor. Venezuela’nın ardından Küba ve Nikaragua başta olmak üzere G. Amerika’da anti Amerikan çizgideki tüm aktörler saldırının hedefi haline gelebilir.

Emperyalist-kapitalist sistem 2008’den bu yana yapısal bir kriz içinde debeleniyor. Sistem 2008’de patlak veren mali bunalımın etkilerini açabilmiş değil. Krizin temelinde neo-liberal sermaye birikim modelinin iflas etmesi var. Sermaye birikim rejimindeki tıkanmanın aşılammaması sistemin krizi atlatamamasını beraberinde getirdi. Bu

krizin en önemli sonuçlarından birisi, emperyalistler arası güçler dengesini bozarak, paylaşım kavgasını yeni bir aşamaya taşımaya başladı. 1950’li yıllardan bu yana emperyalist-kapitalist sistemin hegemon gücü olan ABD’nin küresel hegemonyasını tehdit edecek boyuta ulaştı. ABD, hâlâ sistem dahilindeki en güçlü aktör olsa da 80 yıllık hegemon konumu artık tehdit altındadır.

Obama döneminden bu yana, istisnasız tüm ABD yönetimlerinin ana gündemi farklı yöntemlerle de olsa, Rusya ve Çin tehdidi ile başa çıkarak, ABD’nin erimeye başlayan küresel hegemonyasını korumak olmuştur. 2025 yılının ocak ayında ikinci kez başkanlık koltuğuna oturan Trump yönetiminin stratejik hedefi de farklı değil. Trump’ın seçim öncesinde kitleleri peşinden sürüklemek adına kullandığı “önce Amerika” gibi içe kapanma söylemleri, “savaşları bitirme” vaatleri, emperyalizm gerçekliğinden bihaber kesimlerde Trump döneminde

ABD’nin dünyaya ilgisinin azalacağı dolayısı ile saldırganlık dozajının azalacağı yanılgısını oluşturmuydu. Oysaki Trump’ın, kaba askerî gücünü vurgulayarak tehdit ve şantajı, aleni müdahaleleri çok daha fazla içeren saldırgan bir politika izleyeceği kısa sürede ortaya çıktı.

Trump yönetiminin küresel stratejisinin merkezinde Çin tehdidini bertaraf etmek vardır. Bu strateji kapsamında ABD’nin öncelik verdiği bölge Asya-Pasifik’tir. Pasifik’e askerî yığınak yaparak, üsler kurarak yeni ittifaklar kurarak, Japonya ve Avustralya’yı silahlandırarak Çin’i çevrelemeye çalışıyor.

Trump’ın Çin karşıtı stratejisinin bir diğer ayağı, stratejik olduğu kabul edilen bölgelerde Çin’in etkisini minimize etmek ve yerine buralarda ABD hâkimiyetini restore etmektir. Bu çerçevede ilk adımları Orta Doğu’da attı. 7 Ekim sonrasında İsrail’i vurucu güç olarak kullanarak İran-Rusya-Çin cephesinin

bölgedeki etkinliğini kırmaya çalıştı ve bunu belli oranda başardı. Bugün sıra Orta ve Güney Amerika'ya gelmişe benziyor.

Bunun Trump başkanlığında gerçekleşiyor olması söz konusu stratejinin onun kişiliğinde somutlaşmış nobranlıktan, küstahlıktan geldiği düşünülebilir. Bu tamamen yanlış bir yargıdır. Çünkü devletleri kişiler kişiliklerine göre yönetemezler; tam aksine devletler kişilerin kişiliklerini belirlenmiş politikalara göre öne çıkarır ve kendisi tarafından belirlenmiş kurallara uygun seçim ve parlamento yoluyla parlatır, kitleleri manipüle etmek yoluyla liderliğe taşır ve kullanırlar. ABD'nin son dönemde yaptığı hamleleri Trump'ın kişiliği ile açıklama eğilimi çok güçlü ve ne yazık ki bunun alıcısı da oluyor. Bu görüşü savunanlar öncelikle emperyalist-kapitalist sistemin krizinin yol açtığı sonuçları anlamamaktadır. Trump'ı ortaya çıkaran ekonomik zorunluluklardır. Kriz atlattıkça ve hegemonya olma durumu zayıfladıkça daha saldırganlaşan bir ABD emperyalizmi görüyoruz. O da Trump gibi bir tipte hayata geçiriliyor. Hepsisi bu!

Trump yönetiminin batı yarım küredeki hedeflerini anlayabilmek için ABD'nin G. Amerika'ya bakışını bilmek gerekir. G. Amerika, tarihsel olarak ABD'nin arka bahçesi olarak gördüğü bir bölgedir. ABD'nin 18. yy.da bağımsızlığını kazanması ve 19. yy.da hızla sanayileşerek güçlü bir kapitalist devlet haline gelmesinin ardından ilk emperyalizm maceralarına atıldığı bölge G. Amerika'dır. ABD, Orta ve Güney Amerika'nın muazzam zenginliklerini gasbedip bütün bir kıtayı fiilen sömürgeleştirerek bir emperyalist güç haline gelmiştir. ABD'nin G. Amerika'ya bakışını en iyi anlatan belge 1823 tarihli "Monroe Doktrini"dir. "Amerika Amerikalıların" şiarı ile yayınlanan doktrin ABD'nin hiçbir yabancı gücün Amerika kıtasının iç işlerine karışmasına izin vermeyeceğini vurguluyordu. Bu doktrin ile ABD G. Amerika'da hiçbir rakip emperyalist gücün varlık göstermesine izin vermedi. Rakiplerinin kıtada askerî üs kurma gibi hamlelerini gerektiğinde savaşı göze alan bir gözü kararlılıkla önledi. Darbelerle, işgallerle, ablukalarla kıtadaki ülkeleri hizada tutmayı başardı. ABD ajanı 'kukla' rejimler aracılığı ile bütün bir kıtanın zenginliklerini tekelinde tuttu. ABD hâkimiyetine esas tehdit teşkil eden halk hareketleri, devrimci, komünist örgütler CIA yetiştirmesi faşist rejimler aracılığı ile ezildi.

Ancak ABD'nin son yıllarda yaşadığı

güç kaybı G. Amerika'da da yansımaları buldu. ABD'nin G. Amerika'daki tartışmasız hâkimiyeti 2010 sonrasında görece olarak erimeye başladı. Bunda, Çin'in bölgeye yönelik hamlelerinin de ciddi bir payı vardır. Çin, 21. yy.ın başında ekonomik gücünü kullanarak ABD'nin "arka bahçesine" girmeyi stratejik bir hedef olarak belirlemiştir. Bu kapsamda kıtadaki yatırımlarını devasa bir boyuta ulaştırdı. Pek çok bölge ülkesi Çin'in yönelimini ve ABD'nin gerileyişini fırsata çevirmek istedi. ABD ile Çin arasında görece bir denge politikası izleyerek maksimum çıkar elde etmeye çalıştı, çalışıyor. Venezuela, Küba, Nikaragua gibi zaten ABD ağının dışında yer alan ülkeler, Çin'in kıtadaki varlığının dayanak noktaları haline geldiler. ABD ambargoları bu devletleri Çin ve Rusya'ya mahkûm hale getirdi. Peru, Panama, Bolivya, Uruguay, Şili gibi geleneksel olarak ABD uşağı olan devletlerin de Çin ile ilişkileri hızlı bir gelişim kaydetti. Bugün kıtadaki pek çok devletin birinci ticaret ortağı ABD değil, Çin'dir. Örneğin kıtanın en büyük ekonomisi olan Brezilya, ABD ile köklü ilişkilere sahip olmasına rağmen aynı zamanda BRICS'in kurucu üyelerinden biri oldu.

G. Amerika'da ortaya çıkan bu tablo Trump yönetimi için alarm zillerini çaldırdı. ABD, Pasifik'te kuşatmak istediği Çin'in, arka bahçesinde varlık göstermesine tahammül edemiyor. Çin'in kıtada artan ekonomik varlığını önümüzdeki süreçte siyasî ve askerî güçle tahkim edebilmesine olanak sağlamasından korkuyorlar. Bu sebeple Trump, daha seçilmeden önce verdiği mesajlarla (örneğin Panama'da Çin'in artan etkisinden hareketle, Panama kanalının geri alınması gerektiğini ve alınacağını ısrarla vurgulaması gibi) G. Amerika'ya özel bir önem vereceğini göstermişti. Tıpkı 7 Ekim sonrasında Orta Doğu'da yaptığı gibi G. Amerika'da da ABD'nin tam hâkimiyetini yeniden tesis edecek bir dizaynı amaçlıyor. Bu yeniden dizayn öncelikle Küba, Venezuela ve Nikaragua gibi anti Amerikancı rejimlere sahip ve Rusya-Çin'in kıtadaki en yakın müttefikleri olan ülkelere diz çöktürmeyi hedefliyor. Bir diğer hedefi ise ABD ile ilişkilere zarar vermeden Rusya-Çin ve Avrupa ile de ilişkileri geliştirmeye çalışan bölgedeki liderlere ayar verme ve hizaya sokmaktır. Bunlar arasında Brezilya'dan Lulo, Kolombiya'dan Petro, Meksika'daki "sosyal-demokrat" hükümet sayılabilir. Petro, Lulo gibi sözde "solcu" liderler emperyalistlerin de onay verdiği bir politikanın sonucunda

halkları "solcu" söylemlerle oyalayıp sistem içinde tutma adına iktidara taşındılar. Kısa süredeki pratikleri ile sömürücü sistemin ajanı olduklarını ispatladılar. Ancak Trump yönetimi, G. Amerika'da tam biat istiyor. Tüm ülkelerin Çin'le ilişkileri kısıtlamasını istediği için buna yanaşmayanlardan rahatsız. Trump yönetiminin bu süreçte öne çıkardığı figür, Arjantin'de Trump'ın milyarlarca dolarlık desteği ile ikinci kez iktidara taşınan azıllı bir anti komünist ve Çin karşıtı olan Javier Milei'dir. ABD tüm G. Amerika'da Milei benzeri hükümetler kurulmasından yana.

Trump, G. Amerika'ya yönelik bu yeni saldırı politikasında "uyuşturucu ile mücadele" bahanesini en kullanışlı söylem olarak devreye sokmuştur. Hedef aldığı rejimleri, "uyuşturucu kartellerine destek vermekle" suçlayarak sıkıştırmaya ve askerî operasyonlara meşruiyet sağlamaya çalışıyor. Geçmişte ABD işgal ve saldırılarında başta "özgürlük" olmak üzere liberal değerleri bir "meşruiyet" kaynağı olarak kullanıyordu. ABD'nin hedef aldığı aktörler "diktatörlük" vb. ile suçlanarak, dünya halkları, gerçek amacı yağma ve talan olan saldırılara ikna edilmek isteniyordu. Amerikan emperyalistleri "liberal değerlerin savunucusu" kisvesi ile işgali ve sömürgeci emellerini gizlemeye çalışıyordu. Geline aşamadaysa hem bu stratejinin teşhir olması hem de emperyalist ülkelerde dahi ortaya çıkan faşizm dalgasına paralel olarak liberalizmin iflas etmesi ile birlikte ABD emperyalistleri saldırganlığına yeni bir kılıf arayışına girerek "uyuşturucu ile mücadele" argümanını devreye sokmuştur. Oysa geçmişte nasıl ki ABD Irak veya Vietnam işgallerini özgürlük götürmek için gerçekleştirmeydiyse bugün G. Amerika'ya saldırının nedeni "uyuşturucu kartellerini yok etmek" değildir. Çok iyi biliniyor ki, dünyanın bir yanındaki büyük karteller CIA ile bağlantılı çalışıyorlar. ABD, birçok işgalini, örtülü operasyonlarını uyuşturucu parası ile finanse etmiştir. Nikaragua'da kontraların CIA eli ile örgütlenen uyuşturucu ticareti ile finanse edildiği filmlere konu olmuştur. ABD'nin "uyuşturucu ile mücadele" söylemlerinin emperyalist emellerini gizlemeye yarayan bir örtü olmaktan başka bir anlamı yoktur.

Elbette akıllara, ABD'nin bölgeye yönelik saldırısının neden bugün olduğu sorusu gelebilir. G. Amerika ülkeleri ile ilişkisi olan ve onlara destek vereceği hesaplanan iki ülke var. Birisi Rusya, diğeri Çin.

Çin genelde hiçbir müttefikine askerî bir destek vermiyor. Daha çok ekonomik gücünü kullanıyor. Çünkü ABD ile askerî olarak karşı karşıya gelmek için ne genel koşullar ne de henüz Çin hazır. Olası bir savaş riskine karşı temkinli davranıyor, saldırgan konumda olmayı politik bakımdan doğru bulmuyor. Çin için şartlar halen ekonomik olarak güçlenmeyi gerektiriyor. Rusya ise Ukrayna bataklığında debeleniyor. Suriye'deki kazanımlarını bile bırakmak zorunda kalan Rusya'nın, G. Amerika ülkelerine ciddi bir destek veremeyeceği de ortada. Geçmişte RSE döneminde Küba'ya verdiği gibi bir desteği şu anda hiçbir G. Amerika ülkesine veremez. Bu sebeple, ABD'nin eli hayli güçlüdür. Trump bunun rahatlığı ile pervasız adımlar atabiliyor.

G. Amerika'ya yönelik saldırının ilk hedefi Venezuela oldu. Venezuela dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip ülkesidir. Doğalgaz rezervlerinde de 8. sırada bulunan ülke zengin altın rezervlerine de sahip. Bu özellikleri nedeniyle Venezuela ABD'nin G. Amerika siyasetinde hep önemli bir yere sahip oldu. 20. yy. boyunca ülke ABD'nin hâkimiyeti altındaydı. ABD hâkimiyeti 21.yy.ın ilk yıllarında Chavez liderliğindeki Bolivarlıların seçimleri kazanıp iktidara gelmesi ile son buldu. Halkçı söylemlerle iktidara gelen sosyal-demokrat çizgideki Chavez'in politik programının en önemli ayaklarından birisi, ABD'ye olan derin bağımlılığı asgari seviyeye indirmektir. Chavez hiçbir zaman, ABD ile ekonomik ilişkileri kesmese de petrol karşılığı buğday ticareti hep devam etse de, bağımlılık seviyesini azaltmaya çalışması ve bunu sağlamak için Rusya, Çin ve kısmen AB ile yakınlaşması, ABD'nin öfkesini üzerine çekmesi için yeterli oldu. ABD, Venezuela'da Chavezci rejimi devirebilmek adına darbeler, suikast girişimleri, ambargolar dahil her yolu denedi. Trump da ilk döneminde, Chavez'in ölümünün ardından onun yerini alan Maduro'yu "gayrı-meşru" ilan edip, ülkedeki Amerikancı muhalefete her türlü desteği vererek bu politikayı sürdürdü, ancak başarısız oldu. İkinci döneminde de Trump'ın Maduro'yu devirme amacını koruduğu görülüyor. Bu doğrultuda Karayip denizine muazzam bir askerî yığınak yaptı. Ve çeşitli müdahale senaryoları medyaya servis edilmeye başladı. Trump, CIA'ye Venezuela'da askerî operasyon yetkisi verdiğini açıkça söyledi. Trump yönetimi şu aşamada geniş çaplı bir işgali düşünmese de, dışardan yapacağı saldırılarla zayıf düşüreceği Maduro'yu, içerden

Amerikancı muhalefeti destekleyerek devirmeye çalışabilir. Maduro'nun ABD'ye birtakım tavizler vererek iktidarda kalmak adına Trump'la görüşme talebinde bulunduğu ancak bunun reddedildiği de biliniyor. Önümüzdeki süreçte Trump'ın baskılarla bunalttığı Maduro ile teslimiyet anlamına gelebilecek bir anlaşmaya varma ihtimali de var.

Öte yandan Maduro'nun ABD'yi caydırmak adına Rusya ve Çin'den askerî destek istediği biliniyor. Ancak, Ukrayna savaşına kanalize olmuş Rusya'nın da az önce değiştiğimiz nedenle Çin'in de böyle bir destek sunma koşulları yok. Çin, ABD'nin Venezuela'yı düşürmesi durumunda en yakın müttefikinden ve onun sunduğu ucuz petrolden mahrum kalacak, ambargo altındaki Küba'yı iyice zor duruma sokacak. Öte yandan, bölgeden ABD'yi Rusya ve Çin'le dengeleme politikası izleyen liderlere, "hizaya gelmezseniz, sonunuz aynı olur" mesajı verebilecektir. Ayrıca ABD, Venezuela petrollerini ele geçirerek hem Çin'in bir enerji kaynağını elinden almış olacak hem de Avrupa'ya yeni bir enerji kaynağı yaratmak anlamına gelecektir ki bu AB'nin Rusya'ya olan enerji bağımlılığını sonlandırma şeklindeki ABD politikasına yardımcı olacaktır.

Şunu da söylemeliyiz ki Venezuela hiçbir zaman ABD ile ticari ilişkileri tam anlamı ile sonlandırmamıştır. Ucuz petrol karşılığı pahalı buğday olarak ABD'ye hep bir haraç ödemiştir. Bu Chavez'den beri böyledir. Venezuela'yı "halkçı, sosyalist" görenlerin bu ilişkiyi görmezden gelmesi ya da sorun etmemesi oportünizmin tipik davranışlarına örnektir.

ABD'nin G. Amerika ülkelerine saldırı hazırlığında olmasını "klasik sömürgeciliğe geri dönüş ve yarı sömürgeciliğin sonunun geldiği şeklinde değerlendirenler de çıkmaya başladı. Yarı sömürgeciliği ortaya çıkaran şartlar ortadan kalkmamıştır. Klasik sömürgeciliğe dönülme durumu da olmuyor. ABD ilk kez bir ülkeyi işgal etmeyi planlamıyor. Irak-Afganistan örnekleri hafızalarda

tazeliğini koruyor. G. Amerika'da da bu tarz işgallerin olması klasik sömürgeciliğe dönüldüğü anlamına gelmez. Şunu da not etmeliyiz ki ABD'nin dünya halklarına karşı oluşturduğu ekonomik-politik ve askerî planlar önce G. Amerika ülkelerinde hayata geçirilmiştir. Neoliberal politikalar, kontra örgütlenmeleri önce G. Amerika'da denenmiş, sonra dünyaya yayılmıştır. Son saldırıları değerlendirirken bu tarihi bilgi de akılda tutulmalıdır.

Burada bir parantez de Türkiye'nin tavrına açalım. Hatırlanacağı üzere AKP'nin emperyalistler arası dengeyi kollayan bir politika izlediği 2016-2020 yıllarında Venezuela ile de sıcak ilişkileri vardı. Venezuela'nın ABD ambargosu altında olmasını fırsata çevirmeye çalışmıştı. Venezuela altınları Türkiye'ye taşınıp işleniyor. Ve bu şekilde dünya piyasasına sürülebiliyordu. Biden döneminde ABD baskıları ile gerileyen bu ilişkiler Trump döneminde dümenin ABD'ye kırılması ile birlikte tamamen kopmuşa benziyor. Bu sebeple Trump'ın saldırganlığına en ufak bir eleştiri bile getirmekten imtina ediyorlar.

Chavez'in seçimi kazanarak iktidara gelişini ilk günden itibaren pek çok reformist, hatta devrimci kesim, Venezuela'da "sosyalist veya halkçı" bir iktidarın kuruluşu bir devrim olarak gördüler. Bu hatalı tespitin bugünde sol kamuoyunda yaygın olduğu biliniyor. Bu hatalı görüşün ısrarla savunulmasının arkasında "parlamentar" yolla da "sosyalizm veya halk iktidarının" kurulabileceği şeklindeki revizyonist görüşü güçlendirme motivasyonu vardır. Burjuva, burjuva-feodal bürokratik aygıt var oldukça bir sosyalist veya halkçı devrimin sözü bile edilemez. Kaldı ki sosyalizmin en temel koşulu, üretim araçlarını özel mülkiyet olmaktan çıkarıp toplumsal mülkiyet haline getirmektir. Bu, sömürücü kapitalist üretim ilişkilerine son vermenin de ön koşuludur. Tüm bunlar ancak zora dayalı bir devrimle hâkim sınıfların bürokratik karşı devrimci zor aygıtı ortadan kaldırılarak yapılabilir.

Bunların hiçbirisi Venezuela'da gerçekleşmemiştir. Seçimle iş başına gelen Chavez halkçı-radikal söylemlerine ve "21. yy. sosyalizm" iddialarına rağmen devraldığı burjuva feodal bürokratik aygıtı ortadan kaldırmaya girişmemiş, böyle bir iddiası da olmamıştır. Venezuela'da özel mülkiyet düzeni korunmuş, dolayısı ile kapitalist üretim ilişkileri ve onun kaçınılmaz sonucu olarak sömürü var olmaya devam etmiştir. Chavez ve partisine sosyalist veya halkçı denemez. Chavez ve kurduğu "Bolivarcı rejim" sosyal-demokrat çizgidedir. Chavez'in yoksullara pansuman niteliğinde birtakım sosyal reformlar yaptığı doğrudur. Ama bu "Bolivarcı" rejimin sosyalist veya halkçı olduğu anlamına gelmez. Sosyal demokrasi kapitalist yönetim biçimlerinden birisidir. Bu burjuva ideolojisi, mevcut mülkiyet ilişkilerine dokunmadan sömürüye son vermeden birtakım reformlara geniş yoksul kesimlere pansuman yaparak kapitalist düzeni korumayı amaçlar. Venezuela'daki "Bolivarcı" rejimin çizgisi de temel olarak budur. (Esasında G. Amerika'da "pembe dalga" ile iktidara taşınan, Brezilya'da Lula'dan, Arjantin'deki Peronistlere, Kolombiya'daki Petro'ya kadar tüm "solcu" liderlerin çizgisi benzerdir. Hatta İngiliz İşçi Partisi'nin, Brezilya'daki versiyonu olan Lula gibi aktörler sisteme, ABD'ye hizmet noktasında hiçbir sınır tanımıyorlar. Bu anlamı ile Lula, Petro vb.leri Chavez ve Maduro'nun çok daha gerisindedir. Tutarlı bir sosyal-demokratik reform programını uygulamaktan dahi uzaktırlar.)

Öte yandan, Chavez'in sınırlı "anti Amerikancı" duruşu, onun tutarlı bir anti emperyalist olduğu anlamına gelmez. Kuşkusuz, burjuva-reformcu bir iktidarın hele G. Amerika'yı yüz yıllardır talan ederek, kıta halklarının baş düşmanı haline gelen ABD emperyalizmine karşı sınırlı da olsa durması, onunla ilişkileri sınırlamaya çalışması, meşru bir politikadır. Ancak anti ABD'cilik tek başına anti emperyalist anlamına gelmez. Günümüzde tutarlı bir anti

emperyalizmin koşulu anti kapitalist olmaktır. Bir yarı sömürgecin ekonomik ve siyasal bağımsızlaşmasının koşulu bir bütün emperyalist-kapitalist sistemden kopmaktır. Chavez ABD'den uzaklaşabilmek adına Rusya-Çin ve hatta AB'ye yakınlaşarak onlara bağımlı hale gelmiştir.

Bu gerçekleri hatırlatmamızın nedeni ABD saldırganlığının gündeme gelmesiyle birlikte Venezuela ve Chavez'ci rejime ilişkin yanlışların tekrardan canlanmasıdır. Kuşkusuz Chavez'ci rejimin, sosyalist, halkçı ya da anti emperyalist olmaması Venezuela'ya karşı ABD saldırganlığının gayrimeşru ve haksız olduğu gerçeğini değiştirmez. ABD'nin olası işgal ve saldırılarına karşı Maduro liderliğindeki Bolivarcı rejim direniş yolunu seçerse bu meşru ve dünya halklarının desteğini hak eden bir politika olacaktır. Fakat ABD ile mevcut ilişkileri dolayısı ile İran gibi bir "direniş" sergilemesi pek olası gözüküyor.

Nihayetinde, yüzyıllardır G. Amerika'yı iligine kadar sömüren, halklarına kan kusturan, zulmeden ABD emperyalizmi, kıtaya karşı yeniden büyük bir saldırı hazırlığında. Trump yönetiminin küstah emperyalist planlarını önleyebilecek tek gerçek aktör, kıtanın ezilenleri ve onların politik örgütlenmeleridir. '90'lı yıllardan sonra G. Amerika'daki devrimci, komünist örgütlenmeler ya ABD destekli fiili saldırılarla ya da tasfiyecilik eğilimlere kapılarak ciddi anlamda zayıfladılar. Ancak unutulmamalıdır ki Güney Amerika ezilenleri güçlü bir isyancı damara sahiptir. ABD'nin yeni saldırı dalgası bu isyancı damarı yeniden harekete geçirecek ve halklar bu saldırıya karşı duracaktır. Dünya halklarına düşen görev de ABD saldırısı altında olan, Güney Amerika halklarıyla dayanışmayı büyütme ve

ÇÜRÜYEN SİYASET DEĞİL BU DÜZENİN KENDİSİDİR

Türkiye'nin bir süredir kirli ilişkilerin merkezine döndüğüne dair yorumlara sıklıkla rastlıyoruz.

Kamuoyunda bu yargının oluşmasının haklı nedenleri var. Uluslararası suç örgütü liderlerinin ülkede cirit atması, baronlar, ülkenin uyuşturucu trafiğinin önemli duraklarından biri haline geldiğine dair haberler, mafya yapılanmalarının devlet yetkilileri ile görüntü vermesi, dahası devletle ilişkili bu karakterlerin siyaseti dizayn etmeye dönük açıklamaları, yasa dışı bahis ve toplamın ekonomik ifadesi olan devasa kara para trafiği! Toplumsal yaşamın bütün alanlarında bu yargıya götüren birçok olay yaşandı ve yaşanmakta...

Yukarıda sıralanan başlıkların hiçbiri siyasetten, siyasal iktidardan bağımsız tartışılabilir başlıklar değildir. Toplamın ifadesi olarak imlediğimiz “kara para” kavramının etrafında şekillenen bu gelişmeler burjuva-feodal siyasetin şekillendiği alanlarda gerçekleşmektedir. Paranın, üzerindeki kara lekelerden arındırılarak aklanması, dolaysızca bürokratik ilişkilerle, diğer bir ifade ile devletin zımnı ya da açıktan oluruyla mümkündür.

Türkiye’de son dönemin öne çıkan özelliklerinden biri de siyasetçilerin, holdinglerin, mafya bozuntularının futbol kulüpleri ile kurdukları ilişkilerdir. Bu ilgi, dönemin ruhunu yansıtmayı bakımından anlamlıdır.

Son günlerde tartışılan hakemlerin, futbolcuların, kulüp yöneticilerinin de karıştığı bahis skandalı yukarıda dikkat çektiğimiz güvenceden bağımsız mümkün değildir. Endüstriyel futbolun bu alanda çok ciddi bir sektör yarattığı uzun bir zamandır bilinmekteydi. Devasa ve çok sayıda stadyumlar, çok yüksek bonservis ücretleri ve futbolcu maaşları, yayın ihalelerinde harcanan miktarlar vs. bu sektörün ideal bir kumarhane gibi işlediğini gösteriyordu. Kapılarını da sonuna kadar sermayeye, rant ve kara paraya açmış bu sektörde tribünler, en genel anlamı ile taraftarlar gerçek “piyasa aktörlerinin” insafına terk edilmiştir. Taraftar coşkusu yapay bir şekilde beslenmekte, ölmesin diye yeni mekanizmalara bağlanmaktadır...

ÇÜRÜMÜŞ KÜLTÜRDE BİTMEYEN TEKRAR

Ülkenin içinde bulunduğu tablo kelimelerin gerçek anlamı ile bir çürümüşlüktür. Bu çürümüşlük, bir sürecin ürünüdür. Dikkat çekmekte fayda var: çürümüşlüğe yol açan tüm nedenler cumhuriyette içerilidir. “Süreç” derken, tam olarak bunu kastediyoruz. Farklı ara dönemlerde yaşanan yıkımlarla paralel olarak bir çürüme ortaya çıkmıştır; bugün içinde bulunduğumuz dönem de bunun bir parçasıdır. AKP iktidarının, özellikle de Cumhur İttifakı’nın bu sürece özel katkıları olduğu kesindir. Mafya bozuntularının siyaset sahnesinde daha görünür olması ya da bunlar gibi türedi karakterlerin iş tutmak için onay alırcasına Bahçeli, Soylu ile fotoğraf çektirmek için sıraya girmeleri gibi olaylar herkesin yakın hafızasındadır. AKP döneminin, düzenin bu kokuşmuşluğunu çok daha görünür kıldığı da açıktır; ancak o bu tablonun ne yaratıcısıdır ne de tek başına sorumlusudur!

Siyaset, siyasal iktidar dahası devlet bu ilişkilerin neresinde diye sorup tartışmak konuyu anlamak açısından zorunludur. Kara para diğer bir ifade ile kirli para, kirli ilişkileri zorunlu kılar. Bu ilişkiler de siyasete, bürokratik kalkana, devletin olanaklarına ve korumasına ihtiyaç duyar. Çürümüşlük diye ifade edilen tablonun toplamda resmettiği şey aslında tüm bu ilişkilerden başka bir şey değildir.

ÇÜRÜTEN PARA: KARA PARA

Kara para diye ifade edilen şey kaynağı belirsiz, kirli ilişkilerden devşirilerek sisteme dahil edilen paradır. Türkiye için kara para adeta soluk borusu işlevi görmektedir. Türkiye kirli ilişkilere meşruiyet kazandırarak çekim merkezi olmanın yanı sıra ekonominin ihtiyaç duyduğu para girişine imkân yaratmaktadır. Bunu son yıllarda bir ekonomik model olarak tercih ettiğini iddia etmek abes olmayacaktır. “Varlık Barışı” hatırlanacaktır. İlgili düzenleme ile her türlü kirli ilişkinin sonucunda devşirilen kara paranın, “vaftiz edilerek” piyasaya kazandırılması amaçlanmıştır.

Teknolojik gelişmeler bu kirli ilişkilere yeni bir boyut kazandırmakla kalmamış, rantın devasa boyutlara ulaşmasına olanak tanıdığı gibi paranın aklanmasının seçeneklerini de çoğaltmıştır. Ama paranın izinin sürülmesinin bırakılması yani aklanmasının koşullarının hazırlanması ise tamamen bürokratik ilişkilerle mümkün olmuştur. Bir anlamda devlet “üzerine düşeni” yerine getirmiştir. Bunun ne derecede güvence içerdiğini ise zaman göstermektedir. Dünnün prens ve prenseslerinin ne vakit ayağa düştüğünü veya düşeceğini izleyerek görüyoruz...

Kuşkusuz devletin rolü bununla sınırlı değildir. Devlet her türlü kirli ilişkinin organizasyonunda, hem de başından itibaren, sadece bilgi sahibi değil, dolaysızca teşvik edici, dahası yürütücüsü konumundadır.

KARA PARA ÇALININCA

Güvenlik bürokrasisi bu tarz ilişkilerin kurulmasında, işlerin yürütülmesinde önemli bir role sahiptir. Bu ilişkiler ağında devasa bir rant yönetilmektedir. Rantın yönetimi, aynı anlama gelmek üzere rantın paylaşımını zorunlu kılar. Hikâyenin patlama yaptığı, halk kitlelerinin gündemine keskin bir biçimde sokulduğu bölüm de tam olarak bu bölümdür. Gürültü esas olarak burada kopmaktadır.

Ama çarkın istikrarlı işleyebilmesi için sistemin kirli ilişkilerden beslendiği bir karaktere bürünmesi gerekir. Sistem, adeta her sektörü bu ilişkilerden beslenmeye zorlamaktadır. Bu denli yaygın ve pervasızca hayat bulan ilişkiler ağı, müesses nizamın bağrında taşıdığı çürümüşlüğü genelleştirerek topluma mal etmekte ve böylece kendine süreklilik kazandırmaktadır. Bir anlamda herkesi suç ortağı haline getirmek, sistem açısından bir kurtuluş yolu olarak görülmektedir; niyet de budur. Ancak bilinmelidir ki rantın paylaşımı ile suçun paylaşımı eşit seviyede olmayacaktır.

Yapılan operasyonlar, kamuoyunun önüne atılıp taraftarların öfkesine terk edilen futbolcu ya da hakemler, ilgili alanın, diğer bir ifade ile rant paylaşımının yeniden düzenlenmesi ile direkt alakalıdır. Uluslararası baskılar, siste-

min ilgili alanda biriken devasa parayı aklamakta zorlanması gibi nedenler de müdahaleleri zorunlu kılmaktadır.

KARA PARANIN GELİŞTİRDİĞİ “PİYASA” VE BÜROKRATİK DEVLET AYGITI

Bürokrasinin de dahil olduğu bu ilişkiler ağı içinde, ancak belirli olanaklar kullanılarak biriken devasa miktardaki para aklanabilmektedir. Kara paranın aklanması için çeşitli yöntemlere başvurulmakta; bu noktada holdingler önemli bir işlev üstlenmektedir. İnşaat sektörü, güzellik merkezleri, lüks oto galerileri, döviz büroları, kuyumcular ve elbette futbol kulüpleri... Paranın aklanması için adeta sektörler arası bir iş birliği söz konusudur. Dahası daha yüksek hatta akıl almayacak meblağlar yurt dışına açık pos cihazları aracılığı ile sisteme dahil edilip aklanabilmektedir. Kuşkusuz tüm bu yöntemler bilinçli “ihmalleri” şart koşar. Denetimsizlik bilinçli bir politikaya dönüşür. Bu eğilimin son dönemlerde bir devlet politikası olarak da benimsendiğinin, daha doğrusu pervasızca uygulandığının altını çizmiştik. Elbette bu pervasızlıkta teknolojinin her şeyi açığa döken, gize izin vermeyen kullanımı da etkendir.

Devlet olanaklarını rahatlıkla kullanabilenler, doğal olarak hükmetme gücünü elinde bulunduranlardır. Siyasal iktidarın benzersiz rolü tam da burada ortaya çıkar. Müesses nizam, kurulu ilişkilerin sürdürülmesi için hükmetme olanağını siyasal iktidara bırakmıştır. Şu da bilinmelidir ki bu ilişkiler bugünkü tabloyu kökten reddetmez; yalnızca bu denli pervasızca yürütülmesini yadırgayabilir.

Türk devlet geleneği ya da devlet akli, tarihsel olarak kirli ilişkilerin merkezinde yer almıştır. Mafya yapılanmalarından “kahramanlar” devşirip bunları topluma rol modeli olarak sunmakta sakınca görmemiştir. Kimi zaman bu alanlara müdahale etmiş, kimi zamansa esas olarak bu alanları bizzat dizayn etmiştir. Çünkü onun temel motivasyon kaynağı her zaman rant kavgası olmuştur.

ENERJİ TEMEL İHTİYAÇ MIDIR?

Tüm yaşamsal faaliyetlerimiz, aslında bir enerji üretimi ve dönüşümü ile mümkün olmaktadır.

Bu enerji bağımlılığı, temel olarak tüm canlılar için geçerlidir ve dünyadaki yaşam da bir enerji kaynağı olan güneşe bağımlıdır. Yeryüzündeki yaşama uygun sıcaklık, gün ışığının bitkilerin fotosentez faaliyetinin kaynağı olması gibi temel yaşamsal faaliyetler güneş ışığına ve ısıya yani güneş enerjisine bağlıdır.

Canlılar yaşamsal gereksinimlerini farklı enerji kaynakları yolu ile de giderirler. Örneğin gelişim ve gündelik yaşam faaliyetlerini, kısacası yaşamlarını devam ettirebilmeleri için beslenmeleri gerekir. Yani beslenme faaliyeti bir tür enerji edinme faaliyetidir aslında. Uzun süreli aç kaldığımızda vücudumuzun zayıflamaya başlaması, hareketlerimizin sınırlanması ve halsizlik durumları bunun örneğidir. Enerjisi azalan herhangi bir aletin öncelikle çalışma veriminin düşmesi ve nihayetinde çalışmaması gibi, bedenimiz

de yeterli enerjiyi üretmediği takdirde aynı biçimde davranır.

Hücrelerimizin temel faaliyetlerinden biri bu enerjinin üretilmesidir. Hücreler metabolizmamızın duyduğu ihtiyaçları karşılayabilmek için ATP yani Adenozin Trifosfat (adenin bazı, riboz şekeri ve seri olarak bağlı üç fosfat) sentezlemek zorundadır. Bir ATP'nin parçalanması, yani hidrolizi sırasında, bir fosfat bağı kopar ve ATP, ADP'ye dönüşür. Bu demektir ki, bir fosfat eksilmesi sonucu üç unsurlu fosfat bağları ikiye düşer. Kopan fosfat bağı, serbest enerji demektir ve bu, hücre için temel yaşamsal kaynak anlamına gelir. Bu derece temel bir enerji kaynağı olması sebebi ile ATP nükleotidi aynı zamanda "hücrelerin temel enerji para birimi" olarak adlandırılır.

Yine yalnızca bitkilerin değil, aynı zamanda ekosistemin diğer önemli bileşenleri olan algler ve çeşitli bakteriler de gün ışığını besin elde etmede kullanır. Karbondioksit, su ve gün ışığını

kullanan bu canlılar glikoz, yani besin üretirler; bu sentezin yan ürünü olarak ise havaya oksijen verirler.

Enerji, elbette canlılığın temel faaliyetleri için bu denli önemli olmasının yanı sıra, insanın günlük yaşamı için de diğer canlılardan farklılaşan bir öneme sahiptir.

ÜRETİM FAALİYETİ VE ENERJİYE BAĞIMLILIĞI

İnsan bilinci gelişmeye başladığında ve bu bilinç yoluyla çevreye müdahaleye başladığında, insanın dış enerji kaynaklarına olan ihtiyacı da paralel olarak açığa çıkmıştı. En önemli kaynak ise ateşti; yani ısı ve ışık enerjisi, çevreye müdahale olanağı yaratmaya başlamıştı. Isınma sorununun ateş yoluyla çözülmesi, insanın daha geniş alanlarda barınmasına olanak vermiş ve yer değiştirme ihtiyacını sınırlamış; korunma ihtiyaçları karşılanmış, yiyecekler dönüştürülmüştü. Bunların dışında; avlanma, barınak inşa etme

gibi faaliyetlerin önünü açacak şekilde aletler de ateş yardımıyla üretilmeye başlanmıştı. İnsanlar, çevreye müdahale etmekte, onu şekillendirmekte ve bu müdahaleyi geliştirmek için de bir enerji kaynağını kullanmaktaydı.

Elbette kendi kas gücünün kullanımı ve hayvanların kullanımı da aslında birer enerji tüketimiydi; ancak tek başına yeterli değildi. Bir insanın kas gücü demiri eritemezdi; ancak ateş yoluyla edinilen ısı enerjisi bunu yapabiliyordu. İnsanın kendi kas gücü ise bir sonraki aşamada, yani ısıtılmış ve eritilmiş demirin işlenmesinde işe yarayacaktı. Hayvanın kas gücü de işlenmiş ve bir üretim aracına dönüştürülmüş demirin, yani sabanın, üretimde kullanılmasında devreye girecekti. Yani üretimle birlikte, aslında çoklu enerji kaynaklarına duyulan ihtiyaç ve bu ihtiyacın yarattığı bağımlılık başlamıştı. Enerji kaynaklarının çeşitlenmesi üretimi geliştirmekte, üretim geliştikçe de enerji ihtiyacı artmaktaydı. Aynı zamanda toplumsal yaşam da üretim biçimine

göre şekillenmeye başlayacaktı.

Buna rağmen, sonraki birkaç bin yıl boyunca enerji kullanımında çok büyük bir gelişim gözlemlenmeyecekti. Elbette bu kaynaklara, daha sonra su ve yel değirmenleri aracılığıyla mekanik enerjinin kullanımını sağlayan kaynaklar da eklenecekti. Ancak enerji ihtiyacındaki esas sıçrama, günümüzden yalnızca 250 yıl önce ortaya çıkacaktı. Enerji ihtiyacı, basit üretim ihtiyacının dışına çıkacak ve günlük yaşamın sınırlarını aşacaktı.

ANLIK ENERJİNİN ÖTESİNE GEÇİŞ

18. yüzyıla gelindiğinde, artık yeni enerji türlerinin geliştirilmesine olanak verecek bilgiler, insan toplumunun gündelik faaliyetlerinden açığa çıkıyordu. Galvani, ölü bir kurbağanın iki bacağının, iki farklı metalle etkileşiminde kasıldığını fark etmişti. Bu etkiyi, o gün için Galvani, hayvansal enerji olarak düşünmüştü. Ancak kendisinden on yıllar sonra Volta, bu enerjinin hayvanın iç enerjisi olmadığını; iki farklı metal arasında, ölü kurbağanın bir elektrolit görevi gördüğünü ortaya koymuştu.

Söz konusu etkinin kökeninin aslında iki metal arasındaki etkileşim olduğu anlaşılmıştı. Bu deneyler, enerjinin depolanabilir bir özelliğe sahip olduğunu ortaya koydu ve pilin icadına giden yolu açtı.

Keşifler bununla da sınırlı değildi. Bu dönem, atölye üretiminin ciddi ölçüde yaygınlaştığı ve insan toplumunda küçük çaplı üretimin dahi daha fazla enerji ihtiyacı doğurduğu bir dönemdi. Odun yerine kömür kullanımı, daha yüksek yoğunluklu ve verimli bir ısı enerjisi sağlamanın aracıydı. Atölyelerde kömür kullanımı, üretimde artış potansiyelini açığa çıkarmaktaydı. Ancak kömürün elde edilmesi ayrı bir sorundu; çünkü kömür yer altından çıkarılmaktaydı. Kömür çıkarıldıkça daha derinlere iniliyor, derinlere inildikçe de yer altı suları bu kuyuları doldurmaya başlıyor; bu durum kömür madenciliğini imkânsız hale getiriyordu. Açığa çıkan suyun insanlar ya da hayvanlar aracılığıyla tahliye edilmesi ise son derece zorlu bir çabaydı; bu da kömürün tarih sahnesinde bir avantaj olarak yerini almasına engel olmaktaydı. Su altında kalan madenlere bir çare bulma çabası yoğunlaşarak devam etmiş ve nihayet bir yol bulunmuştu.

BUHAR MAKİNESİNİN İCADI

Bu madenlerin en önemli sahasının İngiltere olması nedeniyle, ilk buhar makinesi prototipleri de burada geliştirilmişti. Bu prototiplerin ilk örnekleri, aslında birer su pompasıydı; madenlerden suyu çekmek için gereken mekanik enerjiyi, su buharından elde edecek şekilde tasarlanmışlardı. Fizik alanında bilinen basit prensipler temel alınarak bir makine ortaya konmaktaydı. Isıtılan su, daha yüksek hacimli buhar üretmeliydi. Nitekim ısıtılan ve hâl değiştiren bir maddenin hacmi artar; çünkü molekülleri arasındaki mesafe genişler. Isıtılarak yüksek hacimli buhar üreten suyla dolu ortam, soğutulduğunda yoğunlaşır. Bu durum bir vakum oluşturur; bunu basit bir pet şişe içinde gözlemlemek dahi mümkündür. İşte bu vakum, madenlerdeki suyu çekmek için kullanılmaya çalışılacaktı. Ancak dış atmosfer basıncı sorunu ve vakum döngüsünün tekrarlanmasını sağlayacak tasarımın oluşturulması henüz zaman gerektiriyordu. Çünkü bu buhar makineleri enerji israfına neden oluyor, ayrıca istenen verimi de sağlayamıyordu.

Thomas Newcomen'in icat ettiği motor, içinde buhar bulunan bir silindire sahipti. Bu silindirin soğutulması için üzerine su püskürtülmekteydi. Oluşan vakum, bir pistonu aşağı doğru itiyor; bu sırada pistonun diğer ucunda bulunan nesne ise bir tahterevallili gibi yukarı kalkıyordu. Ancak bu döngünün sağlanması büyük bir problemdi; silindirin sürekli olarak ısıtılıp soğutulması gerekiyordu. Bu durum, ortaya çıkan makinenin verimliliğinin sorgulanmasına yol açıyordu.

Bu sorunu çözen ve üretimde olduğu kadar sanayide de bir sıçramaya yol açan buluşun mucidi ise James Watt'tı. Watt, bu makineye alternatif olarak, üretilen buharın pistonun bulunduğu silindirin dışındaki bir soğutma silindirine, ısı geçirmez valfler aracılığıyla aktarılması hâlinde, ana silindirin soğutulmasına gerek kalmayacağını düşündü. Böylece bir soğutma silindiri eklenerek geliştirilen bu makine, sanayi devrimi sürecini de başlatmış oldu. Artık üretim, dağıtım ve ulaşım makineleri aracılığıyla sağlanacaktı. Üretim ve taşımacılık, insan ve hayvan gücü, rüzgâr, odun kaynaklı ateş ve su gibi anlık enerji kaynakları yerine; enerji üretimini ve dönüşümünü sağlayan makineler aracılığıyla karşılanmaya başlanmıştı.

Buhar makinesi yalnızca kömürün çık-

rılması için kullanılmadı. Aynı zamanda çıkarılan kömür, buhar makineleri aracılığıyla enerji üretiminde de kullanıldı ve bu karşılıklı ilişki, sanayi devriminin temel döngüsünü oluşturdu.

ENERJİ ÜRETİMİ, ÜRETİM ARTIŞINA YETİŞEBİLİYOR MU?

Fosil yakıtların üretimindeki artış, elbette yalnızca kömür üretimiyle; üretimde kullanılan makineler de yalnızca buhar makinesiyle sınırlı kalmadı. Kapitalizmle birlikte ortaya çıkan üretim anarşisi ve rekabet, üretim araçlarının sürekli olarak geliştirilmesini zorunlu hale getirdi ve enerji kaynaklarının hâkimiyeti üzerine bir rekabeti de beraberinde getirdi. Buharla çalışan makinelerin yerini, doğrudan fosil yakıtlarla çalışan motorlar aldı. Bunu elektrikli motorlar izledi. Günümüzde ağırlıklı olarak askerî alanlarda, özellikle uçak gemileri ve denizaltılarda görülsede nükleer enerjili reaktörlerin, bilindik motorların yerine kullanımına da başlanmıştır. Elektrik üretiminde ise fosil yakıtlar hâlâ en büyük payı almaktadır. Özellikle sanayi alanlarında ve üretimde tüketilen elektrik enerjisi, yine fosil yakıtlardan; başta doğalgaz ve kömür olmak üzere sağlanmaya devam etmektedir.

Bugünkü üretimin ulaştığı boyut, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesini ve bu kaynaklar üzerindeki rekabeti daha da önemli hale getirmektedir. Nitekim sorun yalnızca üretilen herhangi bir malın pazarda alacağı değer ne olacağı ya da hangi fiyat üzerinden satılacağı meselesi değildir. Bu, kapsamlı ve sert bir mücadele sürecidir; söz konusu mücadele, en baştan, üretim için gerekli enerjiye erişim sürecinde başlamaktadır. Zaman zaman tanık olduğumuz enerji krizleri, aslında enerjinin tükenmesi ya da elde edilememesiyle ilgili değildir. Üretim için gerekli enerjiyi edinmek, emperyalist rekabetin cereyan ettiği temel alanlardan biridir. Bu enerji kaynaklarını elinde bulunduran ya da bu kaynaklar üzerinde tahakküm kuran emperyalistler, bu durumu kendi aralarındaki çekişmelerde bir avantaj hâline getirmektedir. Bugün Rus emperyalizminin AB'ye yönelik doğalgaz ticaretini durdurma ya da sınırlama çabası, bu mücadelenin yansımalarına önemli bir örnektir. Ayrıca mücadelenin tek yönü, bu kaynakların kimlerin elinde bulunduğu da değildir. Üretimin farklı enerji kaynaklarına yönlendirilmesi yönündeki çabalar da mücadelenin

bir başka boyutunu oluşturmaktadır. Örneğin elektrik üretiminde yoğun biçimde kömür kullanan Çin sosyal-emperyalizmine karşı, iklim anlaşmaları bir mücadele aracı olarak devreye sokulmakta ve bu yolla uluslararası baskı oluşturulmaya çalışılabilmektedir.

Fosil yakıtların kullanıldığı üretim alanlarının çevre kirliliği yarattığı bir gerçektir. Ancak maliyetin olabildiğince düşürülmeye çalışıldığı ve rekabet gücünün buradan inşa edildiği bir üretim biçiminde, herhangi bir enerji üretim faaliyetinin çevreye zarar vermemesi gibi bir koşul söz konusu değildir. İleride "temiz enerji" olarak propaganda edilen nükleer santrallerin yaygınlaşarak enerji üretiminde önemli bir yer tuttuğu koşullarda dahi, nükleer atıkların nasıl depolandığına ilişkin soru işaretleri varlığını sürdürecektir. Nitekim bugün de görüldüğü üzere, bu atıklar şimdiden okyanuslara ve toprağa, uzun yıllar boyunca etkisi ortadan kaldırılamayacak biçimde salınmaktadır. Rüzgâr enerjisinden yararlanmak amacıyla kurulan tribünler de ormanlara ve yaban hayatına zarar verecek şekilde inşa edilmektedir. Dolayısıyla bu sistem içerisinde gerçekten "temiz" bir enerji kaynağı yoktur; dünyaya zarar veren, enerji kaynaklarının kendisinden çok, bu kaynakların hangi biçimde ve hangi amaçla kullanıldığıdır.

Üretimdeki artış, bu üretim için gerekli enerji kaynaklarının miktarını da artırmaktadır. Bugün geline nokta, bu kaynakların çeşitlendirilmesi ve çevreye zarar vermeden kullanılabilmesi için teknik koşullar mevcuttur; ancak bu kaynakların insan toplumunu ileticecek ve çevreye zarar vermeyecek biçimde kullanılması, emperyalist-kapitalist sistem içerisinde mümkün değildir. Üretimin artıyor oluşu, enerji açısından bir kaynak yetersizliği sorununu doğurmamaktadır. Asıl sorun, bu kaynakların kullanımının emperyalist rekabetin ve çatışmanın temel alanlarından biri haline gelmiş olmasıdır.

Görüldüğü üzere enerji, yalnızca canlıların temel yaşamsal faaliyetleri için değil, aynı zamanda insan toplumunun üretim faaliyeti için de kritik bir yere sahiptir. Bu kaynakların insan toplumu açısından bir tehdit haline gelmesinin nedeni, üretim faaliyetinin varlığı değil; üretimin hangi toplumsal ilişkiler içerisinde ve ne biçimde gerçekleştirildiğidir.

Sarıgazi'de üç Partizan okuru gözaltına alındı

Sarıgazi'de 16 Aralık'ta 19 Aralık Hapishaneler Katliamıyla ilgili pankart asan üç Partizan okuru gözaltına alındı.

İstanbul Sarıgazi'de 19 Aralık Hapishaneler Katliamının 25. yıl dönümünde hapishanelerde direnmeye devam eden tutsakları selamlayan bir pankart

asan Partizan okurları polis tarafından gözaltına alındı.

Bir Partizan okuru Samandıra Çocuk Şubeye götürülürken iki Partizan okuru gece boyunca Sarıgazi Karakolunda tutuldu. Partizan okurları sabah savcılıkta ifade vermeleri için Çağlayan Adliyesine

sevk edildi. Gözaltındaki üç Partizan okurundan ikisi hafta dört gün imza ve yurt dışına çıkış yasağıyla serbest bırakıldı. 18 yaşından küçük olan okur ise tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edildi. Tutuklama talebiyle sevk edilen okur da haftada dört gün imza ve yurt dışına çıkış yasağıyla serbest bırakıldı.

Trans tutsak Poyraz'ın şüpheli ölümünün aydınlatılması isteniyor

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde tutulan trans tutsak Poyraz'ın hücrelerinde ölü bulunması üzerine tepkiler çığ gibi büyüdü.

Poyraz'ın ölümü tekil bir olay olmadığı gibi hapishanelerdeki trans tutsaklara yönelik sistematik ihlalleri çok boyutlu bir biçimde sürüyor.

İstanbul Trans Onur Haftası, Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde tutulan trans tutsak Poyraz'ın şüpheli ölümüne ilişkin İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesinde basın açıklaması yaptı.

Basın metnini okuyan Çağır, Poyraz'la aynı koşu da kalan trans tutsaklar ve avukatlarının aktarımlarına göre olay

öncesi dört trans tutsağın toplu şekilde psikiyatri sevkine çıkarıldığını; Poyraz'ın koşu da yerleştirildiğini, tutsaklar koşu da döndüğünde ise Poyraz'ı asılı halde bulduklarını ifade etti. Sağlık ekibinin uzun süre gelmediğini, savcılık ve olay yeri incelemesinin iki gün sonra geldiğini ve tanık ifadelerinin alınmadığını aktaran Çağır, asımda kullanılan ipin daha önce koşu da bulunmadığını, Poyraz'ın saçlarının kazınmış olduğunu ve belirgin biçimde zayıfladığını vurguladı. Çağır, tüm bu bulguların ölümün intihar olarak kayda geçirilmesini kabul edilemez kıldığını belirtti.

Açıklamanın sonunda şu talepler sıralandı:

• Poyraz'ın ölümüne ilişkin derhal bağımsız,

tarafsız ve etkin bir adli soruşturma yürütülsün; olay "intihar" varsayımıyla kapatılsın.

• Olay yeri incelemesi, kamera kayıtları, sevk ve revir kayıtları, vardiya çizelgeleri ve disiplin evrakları dahil tüm materyaller şeffaf biçimde güvence altına alınsın; delil karartma ihtimaline karşı sorumlu personel hakkında idari tedbirler uygulansın.

• Tanık tutsakların beyanları baskı ve misilleme olmaksızın alınsın; koşu da kalan tutsaklara yöneltilen disiplin soruşturması tehditleri derhal sonlandırılsın.

• Trans tutsaklara yönelik tecrit ve izolasyon uygulamalarına son verilsin; spor,

havalandırma, sosyal faaliyet, eğitim ve ortak alan hakları eşit ve güvenli biçimde kullandırılınsın.

• Trans tutsakların sağlık hakkı güvence altına alınsın; hormon tedavisi ve cinsiyet uyum sürecine ilişkin hizmetlere erişim için açık, bağlayıcı ve ayrımcılık karşıtı ulusal standartlar yayımlansın.

• Hapishanede cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılığa karşı personel eğitimleri zorunlu hale getirilsin.

• İzleme mekanizmaları güçlendirilsin ve sivil toplumun hapishanelere erişimi genişletilsin.

"Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim"
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Baki Beyhan (Parti Militanı): 1956 yılında Dersim'in Mazgirt ilçesi Dilanoğlu köyünde doğdu. 1976'da hastalık sonucu yaşamını yitirdi.

Ali Kepez (Parti Militanı): Proletarya Partisinin düşünceleriyle İstanbul'da tanışan Ali Kepez Ümraniye'de gecekondu yapımında çalıştı. Daha sonra yurt dışına çıktı. 23 Aralık 1979 tarihinde kaldığı evde çıkan yangında yaralandı. Kepez, kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Halil Kaya (Parti Üyesi): Erzincan doğumlu olan Halil Kaya, 1979 yılında Urfa'da ölümsüzleşti.

Sedat Özkaracadağ (Parti Militanı): Urfa'nın Siverek ilçesinde doğan Sedat Özkaracadağ ailesiyle birlikte Mersin'e göç etti. Genç yaşta örgütlenen Özkaracadağ tutsak düştü.

Özkaracadağ, 27 Aralık 1980 tarihinde Adana Hapishanesinde işkenceyle katledildi. Havalandırmaya çıkan tutsaklar yapılan bir çağrıyla normal arama yapılabacağı düşünerek koşu da girdiler. Hapishane, Proletarya Partisinin tutsaklarının kaldığı 2. koşu da yükselen direniş sesleriyle yankılandı. "Arkadaşlar Sedat'ı yaraladılar, Sedat ölüyor" seslerini duyan diğer devrimci tutsaklar hep bir ağızdan "Kahrolsun Faşist Cunta", "Sedatlar Ölmez" sloganlarıyla direnişe ortak oldular.

Ahmet Şeyben (Parti Aday Üyesi): Ahmet Şeyben, 1961 yılında Elazığ'ın Karakoçan ilçesinde doğdu. İstanbul'da gençlik içinde faaliyet yürüttü. Faaliyetlerinden dolayı 1981'de tutsak düştü. İşkencehanelerden başı dik çıkan Ahmet Şeyben, Selimiye ve Metris Hapishanelerinde direnişlerin en ön saflarındaydı. 1982'de tahliye edildikten sonra dışarıda

kansere yakalanarak yaşamını yitirdi.

Hasan Özün (Parti Militanı): 1955'te Bingöl'ün Kiğı ilçesinde doğdu. Hasan Özün, 1984 yılında idama mahkûm edilen Feridun İhsan Berkin'in Ankara'da kaçırılması olayından dolayı aranır duruma düştü. Bunun üzerine Hollanda'ya gitti. Faaliyetlerine Hollanda'da devam ederken 1985 yılında hastalık sonucu yaşamını yitirdi.

Mustafa Yahşi (Parti Militanı): 1956 yılında Kars'ın Susuz ilçesinde doğan Mustafa Yahşi, Susuz Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Öğretmenliğinin yanı sıra bağlama çalıyor; bağlamasını, öğretmenliğini Partinin yararına kullanarak Partiyi halkla tanıştırmamanın bir aracı haline getiriyordu. 2. Konferans'tan önce gençlik faaliyetinde Susuz ilçesi ve çevre köylerine sorumlu olarak atanmıştı. 1980 Nisan operasyonunda gözaltına alındı. Çözülmenin yoğun yaşandığı bu gözaltı sürecinde; o, hücrede sürekli türküler ve marşlarla arkadaşlarını motive etmeye, ayakta tutmaya çalıştı. Gördüğü işkenceler sonucu iki böbreği zedelenmiş, vücudu tamamen şişmişti. Hapishanede kaldığı 5-6 ay süresi içinde vücudundaki şişler hiç inmedi. Orada tedavi imkânı olmadığından hasta

halde tahliye edildi. Yine o çok sevdiği öğretmenlik mesleğine döndü. Sonraki süreçte 3-4 defa böbrek nakli yapılmasına rağmen vücudu bütün böbrekleri çürüttü. Mütevazı, ağırbaşlı, cesur bir nefer olan Mustafa Yahşi, 1987 yılında hastalığa yenik düşerek yaşamını yitirdi.

Veli Hanoğlu (Parti Militanı): 1955 yılında Dersim'de doğan Veli Hanoğlu, 1971 yılında öğrenci olarak Almanya'ya gitti. Madende çalışırken Proletarya Partisiyle tanıştı. Kısa zamanda gelerek o dönemde yurt dışında hâkim olan PDA'ya karşı aktif mücadele yürüten yoldaşlarıyla birlikte hareket eder. 1973 yılında kurulan Duisburg Türkiyeli İşçiler Derneği'nin kurulmasında aktif rol oynar. 1976 yılında İngiltere'de sosyal faşistlerle yaşanan bir kavgadan dolayı aranır duruma düştü. 1977 yılında daha aktif faaliyete katılmak üzere Türkiye'ye döndü. 1980 yıllarının başına kadar faaliyet yürüttü ve daha sonra tutsak düştü. 1986 yılına kadar Elazığ ve Malatya Hapishanelerinde yattıktan sonra tahliye edildi. Dersim'de dışarıdan üniversiteyi bitirdi ve Dersim Belediyesinde çalışmaya başladı. 1992 yılında geçirdiği bir trafik kazasında yaşamını yitirdi.

MUNZUR ÇEVRE DERNEĞİ'NİN EKOLOJİ ETKİNLİĞİNİN ARDINDAN

Munzur Çevre Derneği bu yılki dayanışma etkinliğini, 6 Aralık'ta, "Emperyalist Talan ve Toprak İşgaline Karşı Mücadeleye" şiarıyla gerçekleştirdi. Bir ayı aşkın süren kitle çalışmasının sonucu olarak yoğun bir katılım ile gerçekleştirilen etkinliğin, ortaya çıktığı koşulları, örgütlenme sürecini ve sonuçlarını tartışmayı anlamlı buluyor, tartışmaların bizi geliştireceğine inanıyoruz.

EKOLOJİ MÜCADELESİNDE "EMPERYALİST TALAN VE TOPRAK İŞGALİ" VURGUSU

Kapitalist-emperyalistlerin çelişkilerinin ve sonucunda kontrol edemedikleri krizin büyümesiyle saldırılarının yoğunlaştığı bir dönemden geçiyoruz. Doğayı, yüksek kâr ve geniş bir pazar olarak gören sistemin, saldırılarını ekolojik dengeyi bozmak pahasına pervasızlaştırması ise bizi şaşırtmıyor. Yeraltı ve yer üstü zenginliği kendi pazarının ürünü haline getirmeyi, içinde bulunduğu krizden en yüksek kâr ile çıkma politikası olarak belirleyen kapitalist-emperyalistler, talan ve sömürsünü günbegün artırıyor. Emperyalist talanın Türkiye gibi yarı sömürge, yarı feodal ülkelerdeki etkisi ise daha yıkıcı şekilde gerçekleşiyor. Emperyalizm, yalnızca doğa talanı olarak görünüm kazanmıyor; kültürel hafızayı da yok eden bir politikayı sürdürüyor. Dersim Sekasur'da, Hasankeyf'de, Mardin'de, Amed'te ve daha birçok yerde kültürel hafızanın yerli işbirlikçilerin de yönlendirmesiyle yok edildiğine tanıklık ediyoruz. Dolayısıyla, bugün Türkiye'de örülecek ekoloji mücadelesinde emperyalist saldırılar vurgusundan okunması, örgütlenmenin de emperyalizmin karşısında kurulması zorunluluk taşıyor.

Munzur Çevre Derneği'nin "emperyalist talan" vurgusu da bu zorunluluk üzerinden şekillenerek ekoloji mücadelesini bu çizgi üzerine çekmeyi hedefleyen bir yerde duruyor. Etkinlik de dünyada emperyalist talanın var olduğu her yerde mücadeleyi büyütme amaçlayan,

enternasyonal sorumlulukla ekoloji savunmasını örgütleyen, ideolojik-politik bilinci kuşanmayı ve bu bilinci kitlelere yaymayı üstlenen bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktı. Son dönemde Hindistan'da devrimcilere ve yerli halka yönelen faşist saldırılardaki emperyalist talan vurgusunu Basavaraj, "kapitalist emperyalizmin yağmasına karşı sürekli mücadele etmeliyiz" açıklamasında belirtmişti. Hindistan'da, Brezilya'da, Türkiye'de ve emperyalist talanın hüküm sürdüğü her yerde görüldüğü üzere yerli işbirlikçiler, emperyalist yağmanın buyruğunu yerine getirerek talan ve sömürü politikalarını vahşice hayata geçirmektedir. Bu anlamda Hindistan'daki mücadele, emperyalist talana karşı yürütülen direniş açısından bizim için öğretici ve ilham verici bir kaynak oluşturmaktadır. Bu mücadeleden aldığımız ilhamla, emperyalist saldırıların tüm dünyada doğayı ve halkları kasıp kavurduğu koşullarda, ekoloji mücadelesini yerelden enternasyonal birliğe uzanan bir süreç olarak önümüze koyuyoruz.

Toprağın yağmaya dayanan; onu işleyen ve üzerinde yaşayanın yerinden edilmesiyle sonuçlanan işgali, Munzur Çevre Derneği'nin etkinlikte esas olarak aldığı bir diğer konuydu. Bu tür bir işgali İsrail Siyonizm'i, Filistin topraklarında iki yıldır, kesintisiz bir şekilde, tüm gücüyle ve vahşice uyguluyor. Emperyalizmin koçbaşı görevini yerine getiren, getirdiği görevle hiçbir hukuki yaptırımın uygulanmadığı ve işgalini sistem nezdinde legalleştiren Siyonist saldırılar insanların, doğanın ve her türden canlıların yaşamını sonlandırıyor. Savaş politikası olarak Filistin'deki yaşamı sonlandırmak için Filistin'in ekolojik yapısını yerle bir ediyor, kültürel hafızayı muhafaza eden özel bölgeler seçilerek yok ediliyor. Filistin'deki yaşamı topyekûn bitirmeyi amaçlayan Siyonizm, Filistin'de yaşamın sürdürülememesi için tarımı, doğal kaynakları hedef alıyor. Toprak işgalinin yaşamı sonlandırmak için yürüttüğü talan politikalarına karşı direnen Filistin halkının mücadelesini büyütme, işgale, talana ve sömürüye

karşı direniş saflarını güçlendirmek için çalışmalarımızı örüyoruz. Filistin burada güçlü bir semboldür. Ezilen tüm halklar benzer türden işgallere maruz kalmaktadır. "Filistin için özgürlük" dediğimizde emperyalizmin yerli işbirlikçileriyle gerçekleştirdiği bu türden her işgale karşı mücadeleye çağırdığımız bilinmelidir.

KİTLELERLE BULUŞMAK VE ETKİNLİĞİN KİTLELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE DAİR

Munzur Çevre Derneği'nin yıllardır sürdürdüğü ve gelenekselleşen etkinlikleri, kitlelerle etkin bir çalışmanın da önünü açmaktadır. MÇD'yi, bizce, diğer ekoloji dernek ve örgütlenmelerinden ayıran şey de yürüttüğü kitle faaliyetidir; kitlelere gitmek, kitlelerle hareket ederek etkinlikleri gerçekleştirmek bunun bir örneği. Hemen her etkinlikte kitlelerle kurduğumuz ilişkinin yoğunluğu ve niteliği, temel ilgi alanlarımızdan birini oluşturmaktadır. Kitlelerin dahil olduğu, ürettiği ve her aşamasında emek verdiği etkinlikleri anlamlı buluyor; bu tür çalışmaların amacına ulaştığını düşünüyoruz.

Bu noktada, kitle faaliyetlerini yalnızca tekil etkinlikler olarak değil, sürekliliği olan bir çalışma hattı olarak ele aldığımızın bilinmesini istiyoruz. Tüm üyelerimizin aktif katılımını esas alıyor; üyelerin yalnızca defter üzerinde, gönül bağıyla kurulan pasif bir ilişki düzeyinde kalmasını değil, mücadelenin içinde özneleşmesini önemsiyoruz. Bu doğrultuda, üyelerden kitlelere uzanan örgütlülüğümüzü güçlendirmeyi önümüzdeki temel mesele olarak belirliyoruz. Etkinliğin ulaştığı kitle örgütlü mücadeleye kazanılmadıkça, etkinliğin amacına tam anlamıyla ulaştığını söylemiyoruz; aksine, etkinliği örgütlenmeye ivme kazandıran ve alan açan güçlü bir araç olarak görüyoruz.

Etkinliğin içeriğini belirlerken Türkiye'deki ekoloji direnişlerinin öznelinin etkinliğimizde yer almasını, mücadeleyi ortaklaştırmının ve dayanışmayı bü-

yütmenin somut bir karşılığı olarak ele aldık. Türkiye'nin her bölgesine yayılan emperyalist talan karşısında, her yerde kendiliğinden ortaya çıkan direnişlere örgütlü mücadelenin dinamiğini kazandırarak talan ve sömürü politikalarına karşı durabileceğimizi ısrarla vurguluyoruz. Akbelen'den Karakaya'ya, Karakaya'dan Dersim'e uzanan dağınık ekoloji savunusunu, emperyalizme karşı birleşik bir direniş hattında buluşturuyoruz. Emperyalizmin, yerli işbirlikçilerinin ve çetelerin katlettiği doğa savunucuları Reşit Kibar ve Hakan Tosun'u anarken; düşmanın vahşi saldırıları karşısında yitirdiklerimizin anılarını mücadelemizde yaşatacağımızın, yaşamlarını mücadele hafızamızda koruyacağımızın sözünü veriyoruz.

SONUÇ YERİNE

Munzur Çevre Derneği'nin gerçekleştirdiği etkinliği, bir kitle çalışmasının sonucu ve yeni kitle çalışmalarının başlangıcı olarak düşünebiliriz. Emperyalist talan saldırıları etrafında şekillenecek kitle çalışmalarıyla ekolojik dengeyi talan ve sömürü politikaları karşısında savunmayı, mücadeleyi büyütme saldırıları bertaraf edecek örgütlülüğü kazanmayı önümüzdeki esas hedeflerimiz olarak görüyoruz. Etkinlik, derneğimiz ile kitleleri bir araya getirerek bize yol açtı. O yolu, adım adım yürüyecek, Devrimci ekoloji politikalarının öğretilerini kitlelerin direniş pratikleriyle buluşturmayı sürdüreceğiz. Emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin ekolojiye, kültürümüze ve hafızamıza yönelen saldırılarına örgütlü gücümüzle karşı koyacağız.

Etkinliğin düşünme aşamasından yürütülen kitle faaliyetine ve etkinlik gecesi durmaksızın emek veren yoldaşlarımızın, dostlarımızın deneyimleriyle şekillendireceği, daha kitlesel ve daha coşkulu etkinlikler üzerine düşünmeyi gecikmeden başladık. Tüm dostları ve halkımızı, Munzur Çevre Derneği'nin çalışmalarında üretmeye ve mücadeleyi büyütme çağırıyoruz.

munzur çevre derneği üyesi

YENİ DEMOKRASİ

MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!

OKU. OKUT!

yenidemokrasi1

yenidemokrasi3

yenidemokrasigazetesi

yenidemokrasi36.net

yenidemokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenidemokrasigazetesi@gmail.com

Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenidemokrasigazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

MAOİST ÖNDER BASAVARAJ

üç röportaj

“ Tarihi yaratanların halk olduğuna ve nihai zaferi onların kazanacağına kesinlikle inanıyoruz. Teorimize, halkımıza ve geleceğimize tam bir güvenle sınıf mücadelesi -Halk Savaşı- yürütüyoruz. Dostlarımızı ve düşmanlarımızı çok iyi tanıyoruz. Stratejik olarak düşmanı kâğıttan bir kaplan, taktiksel olarak ise gerçek bir kaplan olarak görüyor ve Uzun Süreli Halk Savaşı yürütüyoruz.”

Basavaraj

BASAVARAJ

ÇIKTI

MAOİST ÖNDER
BASAVARAJ
üç röportaj

“ Tarihi yaratanların halk olduğuna ve nihai zaferi onların kazanacağına kesinlikle inanıyoruz. Teorimize, halkımıza ve geleceğimize tam bir güvenle sınıf mücadelesi -Halk Savaşı- yürütüyoruz. Dostlarımızı ve düşmanlarımızı çok iyi tanıyoruz. Stratejik olarak düşmanı kâğıttan bir kaplan, taktiksel olarak ise gerçek bir kaplan olarak görüyor ve Uzun Süreli Halk Savaşı yürütüyoruz.”

BASAVARAJ

www.umutyayimcilik3.com